

Spis treści

I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

1.1 Położenie.....	4
1.2 Struktura przestrzenna miasta.....	6
1.3 Demografia.....	9

II INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.1 Ochrona zdrowia.....	12
2.2 Pomoc społeczna.....	20
2.3 Oświata.....	28
2.4 Kultura.....	38
2.5 Turystyka.....	45
2.6 Sport.....	49
2.7 Bezpieczeństwo publiczne.....	59

III STREFA GOSPODARCZA

3.1 Podmioty gospodarcze.....	68
3.2 Rynek pracy.....	76
3.3 Inwestycje.....	78

IV INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.1 Infrastruktura drogowa.....	82
4.2 Infrastruktura komunalna.....	83
4.3 Transport.....	90
4.4 Zasoby mieszkaniowe.....	91

V PRZESTRZEŃ MIEJSKA

5.1 Środowisko przyrodnicze.....	94
5.2 Planowanie przestrzenne.....	96
5.3 Gospodarka nieruchomościami.....	98

VI ZARZĄDZANIE MIASTEM

6.1 Władze Suwałk.....	100
6.2 Finanse Miasta.....	102
6.3 Urząd Miejski.....	109
6.4 Współpraca międzynarodowa.....	117
6.5 Współpraca z organizacjami pozarządowymi i promocja miasta...	120
6.6 Promocja Miasta.....	124

Urząd Miejski w Suwałkach

Copyright by Urząd Miejski w Suwałkach

Opracowanie:

Magdalena Czeszkiewicz

Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych

Zdjęcia

Urząd Miejski w Suwałkach
Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
Dom Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o.
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód Sp. z o.o. w Suwałkach
Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o.
Biblioteka Publiczna w Suwałkach
Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.
Muzeum Okręgowe w Suwałkach
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze oddział w Suwałkach
Kamil Sznel
Krzysztof Mierzejewski
Hubert Stojanowski
Marta Buraczewska

Opracowanie graficzne, skład DTP i druk:

Xpression, www.druk.suwalki.pl

ISBN 978-83-926944-8-9

Szanowni Państwo,

Mam zaszczyt przekazać Państwu siódmy Raport o stanie miasta. Dokument ten w kompleksowy i usystematyzowany sposób przedstawia najważniejsze dziedziny życia naszego miasta: społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną, przestrzeń miejską oraz zarządzanie miastem według stanu na koniec 2015 roku.

Rok 2015 w mojej cenie był to okres, w którym zrealizowaliśmy bardzo dużo działań prospołecznych – zarówno pod względem wsparcia inicjatyw naszych mieszkańców jak i modernizacji czy inwestycji w różne miejskie instytucje.

Zaraz na początku stycznia wręczyłem powołania 9 osobom, które stworzyły pierwszą w naszym województwie Radę Seniorów. Jej głównym celem jest reprezentowanie seniorów i wypracowywanie wspólnie z władzami Suwałk rozwiązań przyjaznych osobom starszym. Rada Seniorów pracuje społecznie, a jej kadencja potrwa 2 lata.

W 2015 roku odbyło się uroczyste otwarcie drugiego domu dla chorych w Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Paliatywnej w Suwałkach, a 30 urodziny obchodził Szpital Wojewódzki im. dr. Ludwika Rydygiera w Suwałkach.

W 2015 roku jako jedyny samorząd z województwa podlaskiego zdecydowaliśmy się wesprzeć jedną z ukraińskich rodzin pochodzącą z ogarniętego wojną Donbasu. Iryna Popova z sześciolatnym synem Makarem znalazła schronienie i swoje miejsce w Suwałkach.

W 2015 roku powstało również wyjątkowe miejsce. Otwarte zostało MidiCentrum czyli Kreatywny Ośrodek Nauki i Technologii. To nowoczesna placówka dydaktyczna, która ma rozbudzić wśród najmłodszych zamiłowanie do nauki, technologii i kreatywnych rozwiązań.

Rozstrzygnęliśmy również konkurs architektoniczny na opracowanie koncepcji zagospodarowania bulwarów nad Czarną Hańczą, których realizacja rozpocznie się w tym roku oraz otwo-

rzyliśmy zmodernizowaną halę mięsną na suwalskim targowisku.

2015 rok przyniósł również ważną decyzję dotyczącą przyznania naszemu miastu roli organizatora jubileuszowych 70 Mistrzostw Polski Juniorów w Lekkiej Atletyce. Impreza odbyła się w pierwszy weekend lipca 2016 roku na zmodernizowanym za ponad 11 milionów złotych stadionie lekkoatletycznym w Suwałkach.

W minionym roku świętowaliśmy jubileusz 25-lecia istnienia Samorządu Terytorialnego w Polsce. Uroczystości były okazją do podsumowania ostatniego ćwierćwiecza oraz spotkania się wszystkich osób, które tworzyły w tym czasie suwalską samorządność.

Jednak zdecydowanie wartą zapamiętania datą w 2015 roku jest 12 sierpnia. Tego dnia został rozstrzygnięty przetarg na „Projekt i budowę obwodnicy Miasta Suwałki w ciągu drogi ekspresowej S-61”. Zwycięską ofertę złożyła firma Budimex S.A. na kwotę 299,4 mln zł. 29 września w Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad została podpisana umowa na tę inwestycję. Prace budowlane ruszą jeszcze w tym roku!

Mam świadomość, iż przed nami jeszcze wiele pracy, ale kierunek zmian jest właściwy. Liczę, iż raport dostarczy Państwu niezbędnej i rzetelnej wiedzy o Suwałkach, która pozwoli wyrobić własną opinię o stanie naszego miasta. Uważam, iż należy jak najlepiej wykorzystać obecny czas na zmiany z myślą o przyszłych pokoleniach i młodych mieszkańcach Suwałk.

Z poważaniem

Prezydent Miasta Suwałk

Czesław Renkiewicz

Fot. Krzysztof Mierzejewski

1

Ogólna charakterystyka miasta

1.1. Położenie

Polska, województwo, region

Suwałki położone są w północno-wschodniej Polsce, w północnej części województwa podlaskiego nad rzeką Czarną Hańczą, w pobliżu granic z Litwą, Białorusią i Rosją (Obwodem Kaliningradzkim). Suwałki są miastem na prawach powiatu, siedzibą licznych instytucji administracji rządowej i samorządowej. Na obszarze 65,5 km² mieszka ok. 69,4 tys. osób. Suwałki są drugim co do wielkości, po Białymstoku, miastem w województwie podlaskim.

Przeważająca część miasta znajduje się w północnej części Równiny Augustowskiej zwanej Obniżeniem Suwalskim, niewielkie

północne fragmenty miasta (Wysoczyzna Szurpił i Krzemianek) oraz północno-wschodnie (Wysoczyzna Szwajcarii i Osinek) należą do Pojezierza Wschodniosuwalskiego. Wokół Suwałk leżą atrakcyjne i szczególnie cenne tereny i obiekty – zarówno pod względem przyrodniczym, jak i krajoznawczym (zespoły poklasztorne, ruiny pałaców i dworców, ozdobne budownictwo drewniane, zabytki sakralne) oraz turystyczno-rekreacyjnym (jeziora, lasy, rzeki i trzy puszcze: Augustowska, Romincka, i Borecka). Bezpośrednie sąsiedztwo z dwoma parkami ochrony przyrody: Wigierskim Parkiem Narodowym i Suwalskim Parkiem Krajobrazowym sprawia, że miasto stanowi doskonałą bazę wypadową do wszystkich najpiękniejszych zakątków Suwalszczyzny i wschodnich Mazur.

Najbliżsi sąsiedzi zagraniczni

Republika Litewska: poprzez przejście graniczne w Budzisku (osobowe i towarowe) – 28 km od Suwałk; poprzez przejście gra-

niczne w Ogrodnikach (osobowe) – 43 km od Suwałk; ponadto poprzez przejście graniczne kolejowe w Trakiszkach – 33 km od Suwałk.

Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej: poprzez przejście graniczne osobowe w Gołdapi – 68 km od Suwałk;

Republika Białorusi: poprzez przejście graniczne w Kuźnicy Białostockiej (towarowo-osobowe i kolejowe) – 125 km od Suwałk.

Przez miasto przebiegają ważne szlaki komunikacyjne – z Berlina przez Warszawę do Sankt Petersburga oraz z Warszawy do Helsinek (przyszła droga tranzytowa szybkiego ruchu Via Baltica łącząca kraje bałtyckie z Europą Zachodnią) oraz szlak kolejowy (przyszła Rail Baltica). Obecnie obsługa komunikacyjna miasta odbywa się poprzez drogę krajową nr 8, będącą częścią międzynarodowej trasy E 67 oraz trasę kolejową z Warszawy przez Białystok na Litwę.

1.2. Struktura przestrzenna miasta

Struktura użytkowania terenów

Gmina Miasto Suwałki obejmuje obszar 6 551 ha. Wśród użytkowników gruntowych dominują użytki rolne – 53%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 20%, lasy i użytki leśne – 14%, tereny komunikacyjne – 9%.

W 2015 r. miały miejsce zmiany w strukturze użytkowania gruntów. W stosunku do roku 2014 zwiększyła się powierzchnia użytków rolnych (o 23 ha), użytków leśnych o 17 ha i terenów komunikacyjnych o 3 ha. Zmniejszyła się natomiast znacznie powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych o 41 ha, a także nieznacznie spadła ilość gruntów zaliczanych do terenów różnych i nieużytków (spadek do 188 ha w porównaniu z 2014 r.).

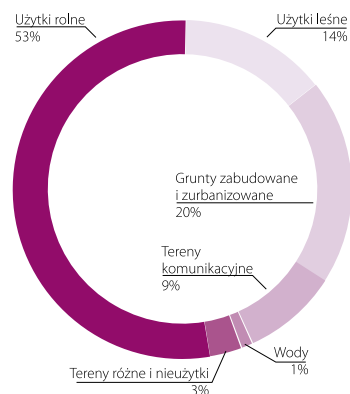
fot. Hubert Stojanowski

Tabela 1.2.1 Zmiany w strukturze użytków gruntowych w latach 2013-2015

Rodzaj gruntów	2013	2014	2015
Użytki rolne	3 508	3 465	3 488
Użytki leśne	915	915	932
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1 289	1 321	1 280
Tereny komunikacyjne	573	582	585
Wody	78	78	78
Tereny różne i nie-użytki	188	190	188
Razem	6 551	6 551	6 551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa

Wykres 1.2.1. Struktura użytkowania gruntów w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Geodezji Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Podział przestrzenno-geodezyjny miasta

Obręb 1

Najbardziej na północ wysunięta część miasta zajmująca 8,78 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 15 100 osób i gęstości zaludnienia około 1 800 osób na km². Północną część obrębu stanowią obszary rolnicze i leśne. Na terenie obrębu znajdują się dwie drogi wylo-

towe: w kierunku Budziska (droga krajowa nr 8) i Jeleniewa (droga wojewódzka nr 655). W skład obrębu wchodzi Osiedle Północ II wraz z najgęściej zaludnioną ulicą w mieście – ul. A. Wierusza – Kowalskiego oraz znaczna część ul. Szwajcaria.

Obręb 2

Północno-zachodni obręb miasta zajmuje obszar 5,95 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 6 550 osób i gęstości zaludnienia 1 100 osób na km². Tworzą go przede wszystkim Osiedle Niepodległości i sołectwo Krzywólka.

Obręb 3

Część zachodnia miasta obejmuje obszar o wielkości 8,8 km². Zamieszkiwany jest przez około 3 750 osób, natomiast gęstość zaludnienia wynosi około 430 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych; Osiedle Staszica oraz Osiedle Piastowskie. Przez obręb przebiega również droga wylotowa w kierunku Filipowa.

Obręb 4

Północno-wschodnia część miasta zajmuje obszar 6,36 km², na którym mieszka około 12 000 osób. Gęstość zaludnienia około 1 900 osób na km². Dominuje tu tzw. zabudowa wielorodzinna (Osiedle Północ I i Osiedle Kolejowe) oraz tereny rolnicze. W skład obrębu wchodzi również ul. Szwajcaria oraz Czarnoziem.

Obręb 5

Północna część centrum zajmuje obszar 1,83 km² z około 10 600 mieszkańcami i gęstością zaludnienia wynoszącą około 5 800 osób na km². Dominuje tu zabudowa jednorodzinna w części zachodniej obrębu, wielorodzinna w części środkowej i przemysłowo-magazynowa w zachodniej.

Obręb 6

Południowa część centrum miasta zajmuje obszar 1,22 km². Przy około 7 300 mieszkańcach, gęstość zaludnienia wynosi około 6 000 osób na km². Dominującą formą zabudowy są

dwupiętrowe budynki o charakterze mieszkalno-usługowym.

Obręb 7

Obejmuje swoimi granicami obszar o wielkości 9,79 km². Zamieszkuje go około 5 300 osób. Gęstość zaludnienia wynosi około 540 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych (Osiedle Powstańców Wielkopolskich i Osiedle Hańcza) oraz część strefy przemysłowej Papiernia. W obrębie znajdują się również główne tereny rekreacyjne miasta (m.in. Zalew Arkadia) oraz znaczne obszary wykorzystywane rolniczo.

Obręb 8

Jest to najbardziej na południe wysunięty fragment miasta Suwałk zajmujący powierzchnię 10,14 km². W związku z przemysłowym charakterem obrębu, zamieszkiwany jest jedynie przez około 200 osób, a gęstość zaludnienia wynosi około 19 osób na km². W granicach tego obrębu znajduje się teren Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Obręb 9

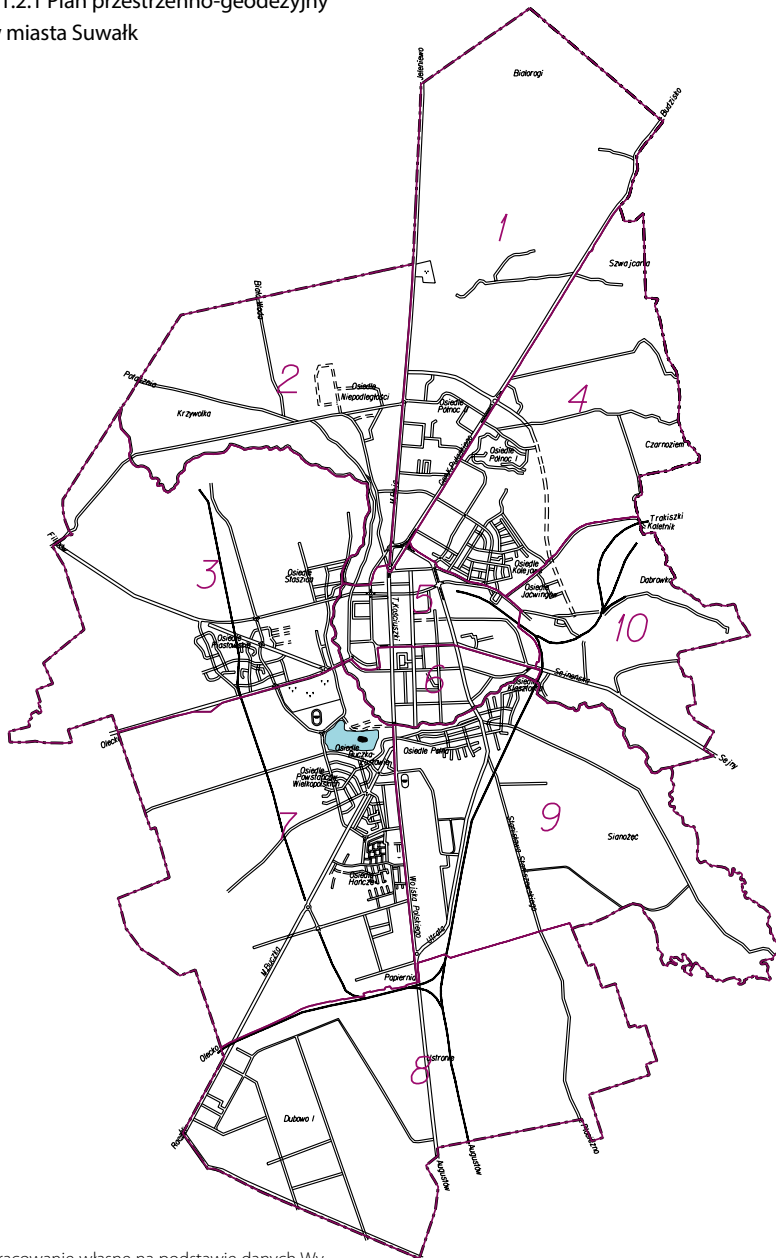
Południowo-wschodnia część miasta zajmująca obszar 8,62 km² przy około 2 250 mieszkańcach i gęstości zaludnienia około 260 osób na km². Tworzą go min. dwa osiedla domków jednorodzinnych – Osiedle Polna i Osiedle Klasztorna. Znaczną część obrębu zajmują również tereny przemysłowe i rolnicze, w tym teren Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

Obręb 10

Wschodnia część miasta o powierzchni 4,01 km² zamieszkiwana jest przez około 1 650 mieszkańców. Gęstość zaludnienia tego obszaru wynosi około 420 osób na km². Dominującymi funkcjami obrębu są: funkcja przemysłowa i funkcja mieszkalna (Osiedle Jaćwingów /Kamena/ i Dąbrówka).

Rysunek 1.2.1 Plan przestrzenno-geodezyjny obrębów miasta Suwałk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

1.3. Demografia

Liczba i struktura ludności miasta

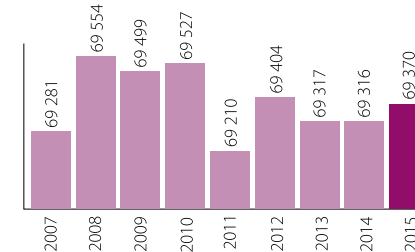
Na koniec 2015 roku w Suwałkach mieszkało 69 370 osób. W porównaniu do roku poprzedniego liczba mieszkańców miasta zwiększyła się o 54 osoby. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 1 059 osób na km².

Zarówno w roku 2015, jak i latach wcześniejszych w Suwałkach mieszkało więcej kobiet niż mężczyzn (w roku 2015 było ich – 36 213).

Ludność Suwałk powoli lecz systematycznie starzeje się. O ile w roku 2006 jedynie około 11,5% mieszkańców miasta było w wieku poprodukcyjnym, to w roku 2015, odsetek ten wyniósł już 16,09%. Jednocześnie spadła

znacznie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, tj. z 22,98% w 2006 r. do 18,80% mieszkańców miasta w 2015 r.

Wykres 1.3.1 Liczba ludności Miasta Suwałki w latach 2007-2015 w tys. osób.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 1.3.1. Liczba i struktura ludności miasta Suwałki w latach 2007-2015

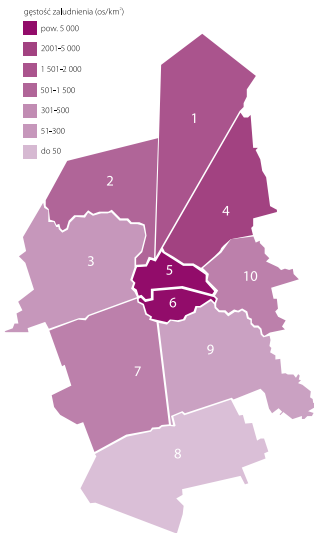
Wyszczególnienie	Stan na koniec roku									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Liczba ludności ogółem:	69 281	69 554	69 499	69 527	69 210	69 404	69 317	69 316	69 370	
Ludność wg płci:										
- mężczyźni	33 132	33 303	33 292	33 307	33 170	33 250	33 151	33 127	33 157	
- kobiety	36 149	36 251	36 207	36 220	36 040	36 154	36 166	36 189	36 213	
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	109	109	109	109	109	109	109	109	109	
Ludność wg grup ekonomicznych:										
- w. przedprodukcyjny (% ogółu ludności)	15 448 22,30	14 982 21,54	14 594 20,99	14 197 20,42	13 907 20,09	13 692 19,73	13 371 19,30	13 165 19,00	13 044 18,80	
- w. produkcyjny (% ogółu ludności)	45 648 65,89	46 135 66,33	46 192 66,46	46 280 66,56	45 965 66,41	45 911 66,15	45 742 66,00	45 467 65,60	45 167 65,11	
- w. poprodukcyjny (% ogółu ludności)	8 185 11,81	8 437 12,13	8 713 12,54	9 050 13,02	9 338 13,5	9 801 14,12	10 204 14,72	10 684 15,40	11 159 16,09	

Liczba mieszkańców miasta w poszczególnych obrębach jest bardzo zróżnicowana. W 2014 roku najwięcej osób zamieszkiwało obręby 1 (ok. 15 100 osób) i 4 (około 12 000 osób). Najmniej osób zamieszkiwało obręb 8 (około 200 osób).

Gęstość zaludnienia na obszarach obrębów waha się od 19 osób na km² do niemal

6 tys. osób na km². Pod względem gęstości zaludnienia dominują obręby centralne 5 i 6, gdzie na stosunkowo niewielkim obszarze mieszka duża liczba mieszkańców. Najmniej osób w stosunku do wielkości obrębu zamieszkiwało obręb 8.

Rysunek 1.3.1 Struktura gęstości zaludnienia obwódów w 2015 roku

Ruch naturalny ludności, migracja

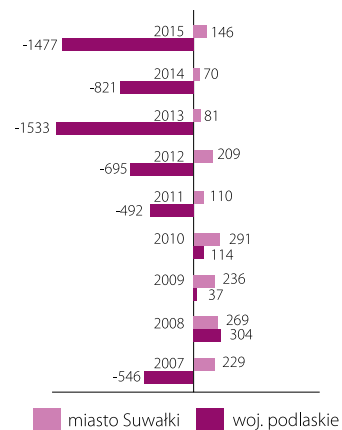
W 2015 roku urodziło się w Suwałkach 684 dzieci, to o 75 więcej niż w roku poprzednim. Liczba zgonów natomiast zmniejszyła się w porównaniu do roku 2014 o 1 i wyniosła 538.

W związku z powyższym w 2015 roku polepszeniu uległ przyrost naturalny i wynosił 146 osób, to o 76 osób więcej niż w roku poprzednim.

W 2015 roku zawarto 371 małżeństw małżeństw, przy czym rok wcześniej zawarto ich 358.

Wykres 1.3.2 Przyrost naturalny w Suwałkach na tle województwa podlaskiego w latach 2007-2015 (w osobach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W roku 2015 saldo migracji w Suwałkach wyniosło - 151 (w 2014 roku -208).

W 2015 roku, najwięcej suwałczan, (274 osoby) przeprowadziło się z miasta na teren Gminy Suwałki, co związane jest z obserwowaną w ostatnich latach w całym kraju tendencją przenoszenia się bardziej zamożnych mieszkańców miast na tereny podmiejskie, gdzie powstają osiedla domków jednorodzinnych. Mieszkańcy Suwałk oprócz Gminy Suwałki na swoje nowe miejsce zamieszkania wybrali głównie okoliczne gminy powiatu suwalskiego jak: Szypliszki, Krasnopol, Jeleniewo, Bakalarzewo oraz duże miasta na terenie całego kraju, jak np. Warszawa, do której przeprowadziły się 134 osoby, Białystok - 61 osób, Trójmiasto - 91 osób, Olsztyn - 23 osoby, Kraków - 20 osób.

Tabela 1.3.2. Ruch naturalny ludności w latach 2007-2015

Płeć	Stan na koniec roku									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Małżeństwa	389	437	365	421	352	346	332	358	371	
Rozwody	164	180	155	168	165	146	152	142	157	
Urodzenia żywe	kobiety	365	350	337	367	314	329	291	293	351
	mężczyźni	354	367	387	402	315	350	340	316	333
	ogółem	719	717	724	769	629	679	631	609	684
Zgony	kobiety	230	214	211	210	235	226	276	249	247
	mężczyźni	261	234	277	268	284	244	274	290	291
	ogółem	491	448	488	478	519	470	550	539	538
Przyrost naturalny	Niemowląt ogółem	7	4	5	6	5	2	6	2	1
	kobiety	135	136	126	157	79	103	15	44	104
	mężczyźni	93	133	160	134	31	106	66	26	42
ogółem	228	269	236	291	110	209	81	70	146	
Dynamika demograficzna (stosunek urodzin żywych do liczby zgonów)	1,46	1,60	1,48	1,61	1,21	1,44	1,17	1,13	1,27	

Tabela 1.3.3. Migracje ludności w latach 2007-2015

Wyszczególnienie	Płeć	Stan na koniec roku								
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Napływ	kobiety	323	340	283	291	378	368	342	319	322
	mężczyźni	306	279	242	265	315	287	275	274	280
	ogółem	629	619	525	556	693	655	617	593	602
w tym z zagranicy	kobiety	13	13	15	9	11	14	14	8	-
	mężczyźni	17	25	28	21	20	17	15	10	-
	ogółem	30	38	43	30	31	31	29	18	-
Odpływ	kobiety	477	415	370	435	419	363	400	425	375
	mężczyźni	451	354	304	384	419	323	367	376	325
	ogółem	928	769	674	819	838	686	767	801	700
w tym za granicę	kobiety	37	37	17	19	48	36	43	41	-
	mężczyźni	70	54	23	17	44	29	30	30	-
	ogółem	107	91	40	36	92	65	73	71	-
Saldo migracji	kobiety	-154	-75	-87	-144	-41	+5	-58	-106	-86
	mężczyźni	-145	-75	-62	-119	-104	-36	-92	-102	-65
	ogółem	-299	-150	-149	-263	-145	-31	-150	-208	-151

* brak danych za 2015 r. dotyczących zagranicznych migracji ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

2 Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

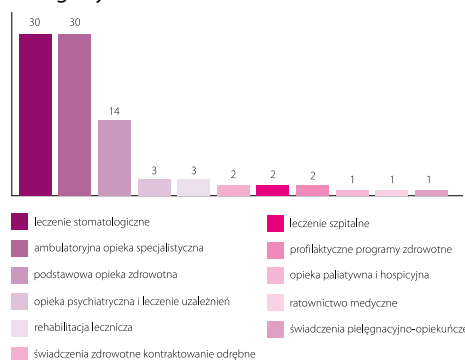
2.1. Ochrona Zdrowia

Charakterystyka systemu ochrony zdrowia w Suwałkach

W 2015 roku na terenie miasta Suwałki działało 89 podmiotów, które udzielały świad-

czeń zdrowotnych w różnym zakresie i miały podpisane kontrakty z Narodowym Funduszem Zdrowia, przy czym liczba poszczególnych świadczeniodawców przedstawia się następująco:

Wykres 2.1.1 Liczba poszczególnych świadczeniodawców w Suwałkach w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia

Na terenie Suwałk działały również 24 apteki.

W 2015 roku w Suwałkach funkcjonowały trzy publiczne szpitale: Szpital Wojewódzki im. dr. L. Rydygiera, Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji. Łącznie w szpitalach publicznych zatrudnionych było 194 lekarzy różnych specjalności oraz 504 pielęgniarki i położne.

Tabela 2.1.1 Szpitale w Suwałkach w 2015 roku

Rodzaje placówek	Liczba	
	placówek	łóżek
Szpitale ogółem	3	705
Szpitale publiczne, w tym:		
ogólne	2	488
specjalistyczne	-	-
resortowe	-	-
Szpital psychiatryczny	1	217

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Tabela 2.1.2 Świadczenia opieki zdrowotnej w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w 2015 roku.

Świadczeniodawca	Rodzaj świadczeń
Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Suwałkach	leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych – pododdział detoksykacji
	leczenie środowiskowe – zespół leczenia domowego
	leczenie środowiskowe – pododdział leczenia środowiskowego domowego
	świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu – pododdział terapii uzależnień od alkoholu
	leczenie zaburzeń nerwicowych dla dorosłych – pododdział zaburzeń nerwicowych
	świadczenia dzienne psychiatryczne geriatryczne – pododdział dzienny psychiatryczny geriatryczny
	świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dorosłych – pododdział psychiatryczno-rehabilitacyjny
	świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze psychiatryczne dla dorosłych – zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy psychiatryczny
	świadczenia psychiatryczne dla chorych somatycznie – oddział psychosomatyczny
	świadczenia psychiatryczne dla dorosłych – oddział psychiatryczny
	świadczenia psychogeriatryczne – pododdział geriatryczny
	poradnia psychologiczna
	świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu – poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu
	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol – poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu
świadczenia zdrowia psychicznego dla dorosłych – poradnia zdrowia psychicznego dla dorosłych	
świadczenia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży – poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży	
Nzoz Ośrodek Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Stowarzyszenia Wybór w Suwałkach	świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu
Nzoz Centrum Zdrowia Psychicznego w Suwałkach	poradnia zdrowia psychicznego i poradnia psychogeriatryczna leczenie środowiskowe – zespół leczenia domowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia

Tabela 2.1.3 Opieka paliatywna, hospicyjna, świadczenia pielęgniarские i opiekuńcze

Świadczeniodawca	Rodzaj świadczeń
Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Paliatywnej im. Jana Pawła II w Suwałkach	opieka paliatywna i hospicyjna – hospicjum domowe zespół domowej opieki paliatywnej
	opieka paliatywna i hospicyjna – hospicjum domowe dla dzieci - zespół domowej opieki paliatywnej nad dziećmi
	opieka paliatywna i hospicyjna – hospicjum stacjonarne/oddział medycyny paliatywnej hospicjum stacjonarne
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze – zespół długoterminowej opieki domowej dla dzieci wentylowanych mechanicznie, opieka domowa nad dziećmi wentylowanymi mechanicznie
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze – zespół długoterminowej opieki domowej dla pacjentów wentylowanych mechanicznie, opieka domowa nad pacjentami wentylowanymi mechanicznie
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze – pielęgniariska opieka długoterminowa domowa, zespół domowej opieki pielęgniarskiej
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze – zakład opiekuńczo-leczniczy dla pacjentów wentylowanych mechanicznie, zakład opiekuńczo-leczniczy
	świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze – zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy/opiekuńczo-leczniczy, zakład opiekuńczo-leczniczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia

Tabela 2.1.4 Stan zdrowia mieszkańców Suwałk w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2014-2015

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2014 r.	2015 r.	2014 r.	2015 r.
Gruźlica	64	58	16	16
Nowotwory	1 019	1 045	169	176
Choroby tarczycy	2 255	2 258	298	294
Cukrzyca	2 433	2 548	285	257
- w tym: leczenia insuliną	831	843	93	83
Niedokrwistość	595	654	109	134
Choroby obwodowego układu nerwowego	4 646	2 890	549	348
Choroby układu krążenia, w tym:	15 031	14 249	1 502	1 085
- przewlekła choroba reumatyczna	190	143	73	75
- choroba nadciśnieniowa	11 076	10 805	1 043	693
- choroba naczyń mózgowych	594	575	100	93
- niedokrwienność serca	1 942	1 822	238	219
Przebyty zawał serca (z niedokrwiennej choroby serca)	366	385	74	73
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	1 750	1 653	148	167
Przewlekła choroba układu trawiennego	5 223	4 078	560	259
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	10 087	7 582	844	514
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	4 166	1 523	590	151
Ogółem leczenia	24 370	25 004	3 794	2 517

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Stan zdrowia mieszkańców uzależniony jest od warunków społeczno-ekonomicznych, stylu życia mieszkańców, jakości środowiska w miejscu zamieszkania i pracy, poziomu zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych i społecznych.

W 2015 roku 25 tysięcy dorosłych mieszkańców Suwałk znajdowało się pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Po raz pierwszy schorzenie wykryte zostało u blisko 2,5 tys. dorosłych mieszkańców. Najwięcej osób dorosłych chorowało na choroby układu krążenia (ponad 14 tysięcy osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej

(7 582 osoby), przewlekłą chorobę układu trawiennego (4 078 osób), choroby obwodowego układu nerwowego (2 890 osób), cukrzycę (2 548 osób), choroby tarczycy (2 258 osób) oraz przewlekły nieżyt oskrzeli i dychawicę oskrzelową (1 653 osoby). W zachorowalności dominowały takie choroby jak: układu krążenia (1 085 osób), układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (514 osób), choroby obwodowego układu nerwowego (348 osób), i choroby tarczycy (294 osoby). Warto zauważyć, że liczba nowo wykrytych przypadków zachorowalności znacząco spadła w porównaniu do roku 2014 roku, o ponad 1 200 przypadków.

Tabela 2.1.5 Stan zdrowia dzieci i młodzieży w Suwałkach w wieku 0-18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2014-2015

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2014 r.	2015 r.	2014 r.	2015 r.
Ogółem leczenia	3 931	3 387	903	724
Nowotwory	18	23	4	4
Niedokrwistość	136	136	38	38
Choroby tarczycy	110	132	22	25
Cukrzyca	25	25	6	4
Niedożywienie	4	2	0	1
Otyłość	132	136	18	39
Zaburzenia odżywiania	3	1	0	0
Upośledzenie umysłowe	36	43	5	2
Padaczka	81	74	9	4
Dziecięce porażenie mózgowe	33	39	4	3
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	492	567	51	176
Choroba nadciśnieniowa	44	49	13	15
Alergie	808	769	141	136
Zniekształcenia kręgosłupa	718	712	190	101
Choroba układu moczowego	102	84	41	15
Wady rozwojowe, w tym:	154	168	29	53
✓ układu nerwowego	12	17	3	4
✓ układu krążenia	94	99	12	33
✓ narządów płciowych	14	13	3	3
✓ aberracje chromosomowe	12	12	4	4
✓ inne	22	27	7	9
Zaburzenia rozwoju, w tym:	65	81	19	18
✓ fizycznego	19	52	7	12
✓ psychomotorycznego	35	26	2	4
Trwałe uszkodzenie narządu ruchu *	11	14	2	2
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	1 378	1 223	344	152

* wszystkie uszkodzenia bez względu na przyczynę niepełnosprawności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Centrum Zdrowia Publicznego

Programy profilaktyki zdrowotnej

Tabela 2.1.6 Profilaktyczne programy zdrowotne finansowe z budżetu miasta w 2015 roku

Nazwa programu	Wydatkowana kwota z budżetu miejskiego	Ilość osób które skorzystały z programu
„Matko sprawdź krew swojemu dziecku”	6 468 zł	431 uczniów
„Studio świadomych narodzin – Szkoła Macierzyństwa i Ojcostwa”	29 750 zł	85 ciężarnych wraz z partnerami
Szczepienia przeciwko grypie dla osób powyżej 70 roku życia	12 900 zł	645 osób
Szczepienia przeciwko rakowi szyjki macicy dla mieszkank Suwałk w wieku 13 lat	38 702 zł	105 osoby

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

W ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w 2015 r. na realizację różnego rodzaju działań mających na celu ograniczenie przyczyn i skutków nadużywania alkoholu i narkomanii przeznaczono kwotę 1 563.096,70 zł w następujących celach:

- ✓ Cel szczegółowy I – Ograniczanie rozmiarów szkód zdrowotnych spowodowanych nadużywaniem napojów alkoholowych i zażywaniem środków psychoaktywnych – 1 78 378,43 zł,
- ✓ Cel szczegółowy II – Ograniczanie rozmiarów zaburzeń życia rodzinnego i społecznego spowodowanych nadużywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków oraz przemocą w rodzinie – 869 043,52 zł,
- ✓ Cel szczegółowy III – Zapobieganie spożycia napojów alkoholowych oraz innych środków psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży – 367 139,35 zł,
- ✓ Cel szczegółowy IV – Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych – 3 800 zł,

- ✓ Cel szczegółowy nr V – Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie – 24 979,58 zł.

Koszty związane z obsługą Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym koszty wynagrodzenia członków Komisji wyniosły w 2015 roku – 119 755,82 zł. Środki finansowe na realizację tych zadań pochodziły z opłat wnoszonych przez podmioty prowadzące na terenie Suwałk sprzedaż napojów alkoholowych. Według stanu na 31 grudnia 2015 r. na terenie miasta sprzedaż napojów alkoholowych prowadziło 197 punktów, w tym: 133 punkty – w zakresie sprzedaży detalicznej oraz 64 punkty – w zakresie sprzedaży gastronomicznej. Łącznie dochody miasta w 2015 r. z tytułu korzystania przez przedsiębiorców z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosły 1 448 863,80 zł.

Środki finansowe pozyskane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych niewykorzystane w 2014 r. zasiliły fundusz przeciwdziałania alkoholizmowi w 2015 r. i służyły realizacji zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w 2015 roku.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od wielu lat szczególną uwagę zwraca na problemy związane z funkcjonowaniem rodziny osoby uzależnionej oraz na problemy i potrzeby dzieci i młodzieży. W związku z tym najwięcej środków finansowych w 2015 r. przekazano na:

- ✓ pomoc udzielaną członkom rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemoc w rodzinie – 36% ogółu wydatków,
- ✓ prowadzenie świetlic środowiskowych – 18% ogółu wydatków,
- ✓ organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz działalność informacyjno- edukacyjną – 22% ogółu wydatków.

W 2015 r. do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach wpłynęły 153 wnioski o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do leczenia odwykowego. W stosunku do 150 wniosków wszczęto postępowanie, odmówiono wszczęcia postępowania w 2 przypadkach, 1 wniosek przekazano do rozpatrzenia innej gminie. Do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich skierowano 69 wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz 44 postępowania umorzono.

Zapewniono kompleksową pomoc członkom rodzin dotkniętym problemem przemocy poprzez prowadzenie:

- ✓ 4 punktów pomocy prawnej i psychologicznej dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (łącznie udzielono 404 porady prawne oraz 539 porad psychologicznych),
- ✓ schronienia dla osób doświadczających przemocy w Dziale Pomocy Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej – skorzystały 22 osoby,

- ✓ grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy – łącznie 115 osób,
- ✓ programu ochrony dzieci – osób doświadczających przemocy w rodzinie (26 osób skorzystało z pomocy psychoterapeuty i 53 osoby skorzystały z pomocy psychiatrycznej)
- ✓ zajęć korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie – łącznie udział wzięło 36 osób.

W 2015 r. w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu leczono 651 osób (nie tylko mieszkańców Suwałk), w tym:

- ✓ 523 osoby uzależnione, w tym 435 mężczyzn i 88 kobiet.
- ✓ 128 osób współuzależnionych, w tym 3 mężczyzn i 125 kobiet.

Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu działa w ramach Specjalistycznego Psychiatrycznego SP ZOZ w Suwałkach. W Poradni prowadzone są działania profilaktyczne i lecznicze, udzielana jest pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. Głównym zakresem działania poradni jest:

- ✓ diagnozowanie pacjentów uzależnionych od alkoholu,
- ✓ konstruowanie osobistych programów terapii,
- ✓ leczenie i rehabilitacja,
- ✓ prowadzenie psychoterapii indywidualnej i grupowej,
- ✓ kontaktowanie się w razie potrzeby z rodzinami pacjentów.

Poradnia ma następującą ofertę terapeutyczną:

- ✓ IV-etapowe leczenie osób uzależnionych: 1 etap podstawowy, 2 etap rehabilitacyjny, 3 etap pogłębiany, 4 etap after-care tj.

9 grupowych zajęć terapeutycznych w tygodniu (oraz maratony terapeutyczne).

- ✓ III-etapowe leczenie osób współuzależnionych: 1 etap wstępny, 2 etap podstawowy, 3 etap – trening umiejętności interpersonalnych.

W sumie daje to 16 grupowych zajęć terapeutycznych w tygodniu, które odbywają się w 3 salach terapeutycznych.

W 2015 r. w Oddziale Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych hospitalizowanych było 989 osób (dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk), w tym:

- ✓ w Oddziale Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych – 229 pacjentów, w tym 35 kobiet,
- ✓ w Pododdziale Detoksykacji – 760 pacjentów, w tym 67 kobiet.

W Dziennym Oddziale Terapii Uzależnień od Alkoholu przy ul. Sportowej 24 leczenie odwykowe podjęło 95 pacjentów (dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk) uzależnionych od alkoholu – 20 kobiet i 75 mężczyzn.

W 2015 r. w Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych leczono 205 pacjentów (nie tylko mieszkańców Suwałk) w tym:

- ✓ 133 osoby uzależnione (117 mężczyzn i 16 kobiet) w tym 27 osób niepełnoletnich,
- ✓ 72 osoby współuzależnione (10 mężczyzn i 62 kobiety),
- ✓ udzielono 992 porady,
- ✓ wystawiono 30 skierowań do ośrodków stacjonarnych i na oddziały detoksykacyjne.

W 2015 r. zatrzymano i doprowadzono do Izby Wyrzecznień 2 541 osób, w tym:

- ✓ 2 384 mężczyzn,
- ✓ 147 kobiet,

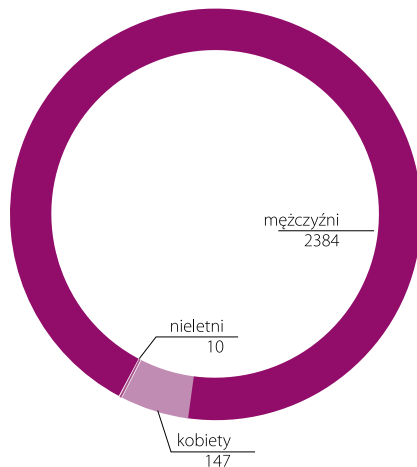
- ✓ 10 osób nieletnich (8 chłopców i 2 dziewczyny)

Głównym zakresem działania Izby Wyrzecznień było:

- ✓ Opieka nad osobami nietrzeźwymi, które swoim zachowaniem dały powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub zakłádzie pracy albo znajdowały się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu, bądź życiu i zdrowiu innych osób.
- ✓ Zapewnienie przyjętym osobom nietrzeźwym opieki lekarskiej i pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
- ✓ Udzielanie osobom w stanie nietrzeźwości świadczeń higieniczno-sanitarnych.
- ✓ Nakłanianie osób uzależnionych od alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu, łącznie z wydaniem przez lekarza izby skierowań na leczenie odwykowe dla osób wyrażających na to zgodę.
- ✓ Prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej o szkodliwości nadużywania napojów oraz udzielanie pomocy psychologicznej osobom opuszczającym izbę i ich rodzinom.

Wykres 2.1.2 Liczba osób przebywających w Izbie Wyrzeźwieni w 2015 roku z podziałem na płeć z wyszczególnieniem osób nieletnich.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Izby Wyrzeźwieni w Suwałkach

W Izbie działał Telefon Zaufania dla osób z problemem alkoholowym, narkomanii i uwikłanych w przemoc w rodzinie

800 137 200

w ramach którego w 2015 r. udzielono 290 porad.

2.2. Pomoc społeczna

Charakterystyka systemu pomocy społecznej

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS), Dom Pomocy Społecznej „Kalina”, Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą, organizacje pozarządowe i fundacje. MOPS jest nadrzędną jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej w Suwałkach. Celem pomocy społecznej jest:

- ✓ zaspokajanie uzasadnionych potrzeb życiowych osób i rodzin;

- ✓ umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- ✓ doprowadzanie w miarę możliwości do życiowego usamodzielniania się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Praca w MOPS ukierunkowana jest w szczególności na:

- ✓ pomoc finansową,
- ✓ pomoc rzeczową,
- ✓ pomoc usługową,
- ✓ pracę socjalną polegającą na wspieraniu osób i rodzin oraz wzmacnianiu zdolności do wypełniania ról społecznych,
- ✓ pomoc instytucjonalną,
- ✓ organizację pieczy zastępczej.

Infrastruktura systemu pomocy społecznej

- ✓ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- ✓ Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (Miasto Suwałki, Powiat Suwalski, Sejneński i Augustowski);
- ✓ Środowiskowe domy samopomocy – 2 placówki o łącznej liczbie 65 miejsc;
- ✓ Noclegownia – 20 miejsc;
- ✓ Warsztat Terapii Zajęciowej – 35 miejsc;
- ✓ Dom Pomocy Społecznej „Kalina” – 195 miejsc;
- ✓ Hostel – 10 miejsc;

Infrastruktura wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej

- ✓ Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza – 30 miejsc;
- ✓ Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego – 6 ;
- ✓ Mieszkania Chronione – 4 mieszkania, 11 miejsc;
- ✓ Zawodowe Rodziny Zastępcze – 10 rodzin;
- ✓ Niezawodowe rodziny zastępcze – 22;
- ✓ Spokrewnione rodziny zastępcze – 89;
- ✓ Asystent rodziny – 2;
- ✓ Koordynator pieczy zastępczej – 6.

Tabela 2.2.1 Wydatki na zadania realizowane przez jednostki pomocy społecznej w Suwałkach w latach 2013-2015 (w zł)

Rodzaj wydatków	2013	2014	2015
Łącznie wydatki MOPS, w tym:	41 118 980	42 573 764	42 482 157
Pomoc społeczna	38 565 540	40 126 152	39 918 680
Ochrona zdrowia	263 838	266 076	407 250
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	568 291	583 368	649 556
Fundusz celowy PFRON	1 399 166	1 598 168	1 506 671
EFS (Europejski Fundusz Społeczny)	322 145	0	0
Dom Pomocy Społecznej	6 023 616	6 157 908	6 395 475
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	2 056 869	2 033 254	1 705 549
Dofinansowanie organizacji pozarządowych realizujących zadania pomocy społecznej	490 568	742 546	455 299
Razem	49 690 033	51 507 490	51 038 480

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Najczęstsze powody udzielania pomocy to:

- ✓ ubóstwo – 1 652 rodziny;
- ✓ bezrobocie – 1 224 rodziny;
- ✓ niepełnosprawność – 1 223 rodziny;
- ✓ długotrwała choroba – 1 039 rodzin;
- ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 734 rodziny;
- ✓ potrzeba ochrony macierzyństwa – 184 rodziny;
- ✓ alkoholizm i narkomania – 154 rodziny;
- ✓ bezdomność – 169 osób.
- ✓ przemoc w rodzinie i pomoc interwencyjna – 42 rodziny;
- ✓ trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego – 55 osób;
- ✓ zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe – 6 osób.

Rysunek 2.2.1 System wsparcia osób niepełnosprawnych na terenie miasta Suwałk

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 2.2.2 Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w latach 2013-2015

	Pomoc Społeczna (liczba rodzin)	Świadczenia Rodzinne (liczba dzieci)	Fundusz alimentacyjny (liczba uprawnionych)
2013	3 200	5 237	1 194
2014	2 924	4 733	1 176
2015	2 633	4 504	1 045

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2015 r. realizował zadania pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej i innych ustaw:

- ✓ Należące do właściwości powiatu poprzez:
  - kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych – 10 skierowań;
  - pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów – 32 dzieci;
  - pomoc pieniężną z tytułu pokrywania kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z terenu miasta Suwałk – 169 dzieci;
  - pomoc pieniężną i w naturze usamodzielnianym wychowankom opuszczającym zastępcze formy opieki rodzinnej – 78 wychowanków;
  - pomoc mieszkaniową poprzez zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym – 9 wychowanków;
  - prowadzenie naboru kandydatów na rodziców zastępczych – 13 osób;

- prowadzenie szkoleń kandydatom i osobom sprawującym pieczę zastępczą -12 osób;
- zapewnianie opieki koordynatora rodzicom zastępczym – 95 rodzin;
- dokonywanie okresowych ocen sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych – 340 ocen;
- dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych – 24 oceny;
- rehabilitację społeczną i zawodową (środki PFRON) – 661 osób.
- ✓ Z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:
  - orzekanie o niepełnosprawności – 3 763 orzeczeń;
  - opieka i terapia w Środowiskowym Domu Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i Niepełnosprawnych Intelakualnie – 45 osób.
- ✓ Na szczeblu gminy z zakresu zadań zleconych realizowano:
  - specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 43 osoby;
  - zasiłki rodzinne wraz z przysługującymi dodatkami – 4 504 dzieci;
  - jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – 613 świadczeń;
  - zasiłki pielęgnacyjne – 2 362 osób;

- świadczenia pielęgnacyjne – 314 osób;
- specjalne zasiłki opiekuńcze – 54 osoby;
- zasiłki dla opiekuna – 159 osób;
- ubezpieczenia emerytalno-rentowe osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze i zasiłki dla opiekuna – 371 osób;
- ubezpieczenia zdrowotne – 275 osób;
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 1 045 uprawnionych oraz prowadzono postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych;
- ustalanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osób nieubezpieczonych – 102 osoby.
- ✓ Z zakresu zadań własnych gminy:
  - zasiłki stałe – 545 osób;
  - zasiłki i pomoc w naturze – 741 osób;
  - gorące posiłki, w tym dożywianie dzieci i młodzieży – realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz „Programu osłonowego w zakresie ograniczania skutków niedożywienia w Mieście Suwałki na lata 2014-2020” – 4 601 osób;
  - usługi opiekuńcze – 205 osób;
  - schronienie (noclegownia) – 46 osób;
  - sprawienie pogrzebu – 8 osób;
  - ubezpieczenia zdrowotne osób pobierających zasiłki stałe – 473 osoby;
  - kierowanie i odpłatność za pobyt mieszkańców miasta Suwałk w domach pomocy społecznej – 68 osób;
  - przewóz osób niepełnosprawnych – 18 591 pasażerów;
  - wsparcie opieką asystenta rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze – 24 rodziny.
- ✓ Inne działania Ośrodka:
  - realizacja programu „Aktywny Samorząd”. Miasto przystąpiło do realizacji pilotażowego programu w ramach

środków PFRON. Adresatami były osoby niepełnosprawne. Dofinansowanie użyskało 12 osób.

- Prowadzenie **grup korekcyjno-educacyjnych** dla sprawców przemocy w rodzinie w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – 24 sprawców;
- **organizacja prac społecznie użytecznych** – 34 osoby.
- **dobatek energetyczny** – od 1 stycznia 2014 r. Ośrodek jest realizatorem dodatku energetycznego, który przysługuje odbiorcom wrażliwym na mocy ustawy – Prawo energetyczne. Pomoc uzyskały 823 rodziny.
- **Realizacja programu Operacyjnego „POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020”** współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Program skierowany do grup odbiorców spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej tj. 951 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 771 zł dla osoby w rodzinie. FEAD polega na dostarczaniu osobom najuboższym pomocy żywnościowej w formie paczki składającej się z 16 produktów (makaron, mleko, mielonka, cukier, olej, itd.). Rolą Ośrodka była kwalifikacja osób spełniających kryteria dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. W wyniku współpracy z 8 organizacjami, fundacjami i kościołami zweryfikowano 798 osób oraz wydano 234 skierowania umożliwiających uzyskanie pomocy żywnościowej.

- **Program Aktywizacji i Integracji** realizowano w okresie od 1 kwietnia do 31 maja 2015 r. we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i Wojewódzkim Urzędem Pracy. Program kierowany był do 10 bezrobotnych, dla których ustalony został III profil przez PUP. Działania polegały na wykonywaniu prac społecznie użytecznych 2h/dziennie oraz udział w zajęciach aktywnej integracji 2h/dziennie. Dzięki prowadzonym działaniom z zakresu integracji zawodowej i społecznej uczestnicy mieli szansę na zmianę profilu, a jednocześnie uzyskanie dostępu do instrumentów pracy. W efekcie pracę podjęły 4 osoby.
- Projekt **„Przygoda z Jaćwingami”** - grupa nieformalna pracowników socjalnych we współpracy ze Stowarzyszeniem Integracji Społecznej „Alternatywa” pozyskała dofinansowanie z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Dzięki dodatkowym środkom 25 dzieci w wieku 7-12 lat z rodzin objętych asystenturą w ramach jednodniowych warsztatów odbyło podróż w czasie z wodzem Jaćwingów Skomandem.
- Projekt **„Noclegownia moim domem”** grupa nieformalna pracowników socjalnych we współpracy ze Stowarzyszeniem Integracji Społecznej „Alternatywa” pozyskała dofinansowanie z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Projekt skierowany do 10 osób bezdomnych, które w ramach pozyskanych środków odnowiły pomieszczenia noclegowni oraz uczestniczyły w spotkaniach terapeutycznych i integracyjnych.
- We współpracy z SIS „Alternatywa” przy udziale środków PFRON i sponsorów zorganizowano **VIII Regionalny Bal**

Andrzejkowy „Czary Mary zmieniamy świat na wesoło”. W spotkaniu integracyjnym uczestniczyło ok. 500 osób niepełnosprawnych z 22 ośrodków Województwa Podlaskiego i Warmińsko-Mazurskiego (środowiskowe domy samopomocy, domy pomocy społecznej, warsztaty terapii zajęciowej).

Akcje społeczne:

- ✓ **„Energetyczny tornister”** - nieocenione korzyści wynikające ze współpracy z Polską Grupą Energetyczną zarówno dla ośrodka, samorządu jak i podopiecznych jest organizowana od 3 lat akcja dzięki której pierwszoklasiści z najuboższych rodzin otrzymują wyposażenie niezbędne dla ucznia. W 2015 r. pomoc otrzymało 62 uczniów.
- ✓ **Akcja AVIVA „To dla mnie ważne”** - Dzięki zaangażowaniu pracowników i integracji środowiska lokalnego, Ośrodek otrzymał nagrodę specjalną w wysokości 10 tys. zł. Za kwotę z nagrody wybudowano siłownię zewnętrzną.
- ✓ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suwałkach przystąpił do konkursu w kategorii Instytucja i został laureatem **X edycji Konkursu Lodołamacze 2015**. Ocenie poddano działania Ośrodka w za-

kresie: promocji i aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego, działania na rzecz pozytywnego wizerunku idei rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, dostosowania infrastruktury zakładu do potrzeb zatrudnionych niepełnosprawnych, działalności w zakresie zmniejszania ograniczeń zawodowych zatrudnianych osób niepełnosprawnych, itp.

- ✓ We współpracy z hurtownią „JAVENA” Ośrodek włączył się w ogólnopolską akcję **„Czysty Aniołek”** pozyskując środki czystości na rzecz najuboższych mieszkańców. Z pomocy skorzystało 15 suwalskich rodzin liczących 57 dzieci.
- ✓ Systematyczna współpraca z Sp. z o.o. KROTEX-POLAND Państwa Elżbiety i Mariana Murawskich z Warszawy również służy pomocą dzieciom w postaci różnego rodzaju akcesoriów dziecięcych, które najczęściej trafiają do rodzin uprawnionych do świadczeń rodzinnych i dzieci przebywających w pieczy zastępczej.
- ✓ **„Szlachetna Paczka”** - Ośrodek we współpracy z Centrum Organizacji Pozarządowych zrekrutował 19 rodzin wymagających pomocy i wsparcia.
- ✓ Pracownicy socjalni włączyli się w prowadzoną przez Urząd Miejski akcję społeczną **„Koperty Życia”**. Rozdysponowali wśród najstarszych i samotnych suwalczan 500 szt. takich kopert.
- ✓ **Spotkanie z Mikołajem** - dzięki współpracy z OIL TRANSFER Sp. z o. o. 100 dzieci z ubogich rodzin uczestniczyło w spotkaniu świątecznym gdzie otrzymało paczki ze słodyczami.
- ✓ **Dzień Dziecka** - zorganizowano 35 dzieciom z pieczy zastępczej we współpracy

z Zarządem Ogrodów Działkowych im. M. Konopnickiej w Suwałkach.

- ✓ **Podlaskie Dni Rodziny** - po raz XIII zorganizowano festyn rodzinny, w którym uczestniczyło 120 osób niepełnosprawnych z ośmiu ośrodków wsparcia.

Działania innych placówek pomocy społecznej

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Suwałkach funkcjonuje na podstawie decyzji Wojewody Podlaskiego Nr PS-I.9423.7.2012.KL z 3 stycznia 2012 r. - jest publiczną instytucjonalną formą pieczy zastępczej typu interwencyjno-socjalizacyjnego, do której trafiają dzieci pochodzące z rodzin niewydolnych wychowawczo, często dysfunkcyjnych. Dzieci przywożone są do Placówki przez policję lub straż graniczną bezpośrednio z interwencji, jak też kierowane są do niej wyrokami Sądu Rodzinnego i Nieletnich. Celem działalności Placówki jest zapewnienie dzieciom i młodzieży, pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanym społecznie, całodobowej, ciągłej lub okresowej opieki i wychowania, jak również wspieranie działań rodziców w sprawowaniu opieki.

Placówka zgodnie z art. 93 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r., poz.332 z późn. zm.) zapewnia dziecku:

- ✓ całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- ✓ realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- ✓ umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- ✓ podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;

- ✓ zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- ✓ obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- ✓ zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Zgodnie ze standardami i regulaminem organizacyjnym Placówka posiada 30 miejsc, w tym 20 socjalizacyjnych oraz 10 interwencyjnych dla dzieci i młodzieży. W 2015 roku w Placówce przebywało ogółem 37 wychowanków. W ciągu roku do Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej przyjęto 7 nowych wychowanków z różnych przyczyn, m.in.: z powodu rozwiązania rodziny zastępczej, alkoholizmu i niewydolności wychowawczej rodziców, itp. Placówkę opuściło 12 wychowanków, w tym: do domu rodzinnego wróciło 8 osób, w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczono 1 podopieczną, 1 pełnoletni wychowanek opuścił Placówkę w związku z usamodzielnieniem, 2 osoby zostały przeniesione do innych placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Placówka dba o jakość i stale podnosi standard usług opiekuńczo-wychowawczych. Miesięczna odpłatność za jedno dziecko umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach w 2015 roku wyniosła 5 963,75 zł, podczas gdy w 2014 roku odpłatność taka wynosiła 6 390,58 zł.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” ma zasięg ponadlokalny i specjalizuje się w opiece nad osobami przewlekle somatycznie chorymi. DPS „Kalina” zapewnia całodobową, profesjonalną opiekę oraz indywidualne i różnorodne formy rehabilitacji, terapii i wypoczynku. Program terapeutyczno-opiekuńczy uzgadniany jest z każdym mieszkańcem w zależności od jego potrzeb, możliwości i uzdolnień. DPS „Kalina” umożliwia miesz-

kańcom między innymi udział w zajęciach plastycznych, muzycznych, hafcie i szydełkowaniu.

Dom dysponuje 195 miejscami. W 2015 r. średnioroczne wykorzystanie miejsc wynosiło 99,15%. W tym okresie w DPS przebywały osoby z 37 gmin z północno-wschodniej Polski, przy czym 97 osób pochodziło z Suwałk, po 12 osób z gminy Suwałki i z Augustowa, 7 osób z Olecka, 5 osób z gminy Bakalarzewo, po 4 osoby z gmin Kalinowo, Krasnopol, Przerosi i z Gołdapi, po 3 osoby z Giżycka, Siemiatycz oraz gmin Wiżajny i Świętajno. Pozostali mieszkańcy to pojedyncze osoby z innych gmin ościennych. Najliczniejszą grupę mieszkańców DPS „Kalina”, bo aż 75%, stanowiły osoby, które przekroczyły 60 rok życia. Na uwagę zasługuje fakt, że w tej grupie prawie połowę stanowiły osoby „po osiemdziesiątce”, przy czym jedna z nich ukończyła sto lat życia. Większość tych mieszkańców wykazywała znaczne ograniczenie sprawności psychofizycznej, co wiązało się ze zwiększonym zapotrzebowaniem na różnego rodzaju usługi.

W 2015 r. mieszkańcami opiekowała się 113 osobowa załoga wspierana stażystami, praktykantami, wolontariuszami oraz pracą więźniów, co pozwoliło utrzymać wskaźnik zatrudnienia pracowników na wymaganym poziomie 0,6 na jednego mieszkańca.

Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS „Kalina” w 2015 roku wynosił 2 817,30 zł i był konkurencyjny w porównaniu do innych tego typu placówek w Polsce.

Inne działania podejmowane przez miasto Suwałki

Od 1 września 2013 roku zaczął funkcjonować w Suwałkach Program „Suwalska Rodzina PLUS”. Jest to kompleksowy Program zmierzający do polepszenia warunków życiowych rodzin wielodzietnych, zwłaszcza dzieci i młodzieży wychowującej się w tych rodzinach oraz rodzinach zastępczych poprzez wsparcie ich procesu wychowawczego.

W tym czasie przyjęto 846 wniosków o wydanie karty „Suwalska RODZINA PLUS” dla 4 297 osób. Jednocześnie do współpracy przy realizacji ww. programu przystąpiło 29 prywatnych przedsiębiorców, którzy proponują posiadaczom karty „Suwalska RODZINA PLUS” zniżki, w zakresie od 2% do 30% na swoje towary i usługi.

Program ma na celu:

- ✓ promocję modelu rodziny wielodzietnej oraz działań na rzecz wzmocnienia jej pozytywnego wizerunku,
- ✓ poprawę warunków życia rodzin wielodzietnych,
- ✓ zwiększenie szans rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach wielodzietnych.

24 września 2014 roku uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach dokonano zmian w funkcjonowaniu Programu, z mocą obowiązującą od 1 listopada 2014 roku. Dzięki zmianom rozszerzono katalog ulg dostępnych dla wszystkich posiadaczy kart „Suwalska RODZINA PLUS” (brak podziału na rodziny z trójką dzieci oraz rodziny z czwórką i więcej dzieci), umożliwiono indywidualne korzystanie z ulg, jak również rozsze-

rzo katalog ulg oferowanych przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

Instrumentami umożliwiającymi realizowanie celów Programu jest zapewnienie rodzinom wielodzietnym:

- ✓ 50% ulgi na zakup ulgowego, imiennego biletu miesięcznego za przejazdy autobusami komunikacji miejskiej na terenie Miasta Suwałk – mogą korzystać tylko dzieci i młodzież
- ✓ 50% ulgi na zakup biletów wstępu do Aquaparku (część basenowa, saunowa i grotta solna),
- ✓ 50% ulgi na zakup biletów wstępu do Muzeum Okręgowego,
- ✓ 50% ulgi na zakup biletów wstępu na imprezy organizowane przez Suwalski Ośrodek Kultury,
- ✓ 50% ulgi na zakup biletów wstępu na ścianę wspinaczkową i usługi instruktora,
- ✓ 50% ulgi na zakup biletu wstępu do siłowni Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach,
- ✓ 50% ulgi na wypożyczenie sprzętu wodnego (kajaki, rowery wodne, łódki) w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Suwałkach,
- ✓ 50% ulgi na wynajem kortów tenisowych do celów indywidualnych,
- ✓ 50% ulgi za pobyt dziecka w żłobku prowadzonym przez Miasto Suwałki,
- ✓ 50% ulgi za pobyt dziecka w przedszkolu prowadzonym przez Miasto Suwałki,
- ✓ 50% ulgi za wstęp na lodowisko miejskie i wypożyczenie łyżew,
- ✓ bezpłatnych szczepień przeciwko rakowi szyjki macicy organizowanych przez Prezydenta Miasta Suwałk,
- ✓ innych ulg przyznawanych przez podmioty przystępujące do Programu,
- ✓ rodzinom wielodzietnym zapewnia się dodatkowe preferencje w czasie naboru do żłobka i przedszkola.

Żłobek miejski

1 września 2011 r. w mieście Suwałki działalność rozpoczął Żłobek Miejski w Suwałkach (ul. gen. Wł. Andersa 10). W 2015 r. jednostka dysponowała 109 miejscami dla najmłodszych. W ramach Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch” miasto otrzymało środki na dofinansowanie działalności bieżącej żłobka.

Od lipca 2013 r. do czerwca 2015 r. w Żłobku Miejskim w Suwałkach realizowany był projekt pn. „Aktywny zawodowo – spełniony rodzinie” nr POKL.01.05.00-00-366/12 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytetu I – Zatrudnienie i integracja społeczna, Działania 1.5 Wspieranie rozwiązań na rzecz godzenia życia zawodowego i rodzinnego. W ramach projektu dostosowano sale do prawidłowego funkcjonowania dzieci objętych opieką w żłobku. Wsparciem projektu zostało objętych 10 kobiet, z terenu miasta Suwałk, powracających na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dziecka. Zakwalifikowanym 10 dzieciom zapewniona została nieodpłatna opieka i wyżywienie w żłobku. Ponadto, w ramach projektu utworzono i wyposażono gabinet logopedyczny oraz zatrudniono dietetyka, który czuwał nad odpowiednim zbilansowaniem diety dzieci. W ramach projektu dokonano zakupów pomocy edukacyjnych oraz wyposażono plac zabaw.

Podmioty niepubliczne prowadzące działalność w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2015 r.

W 2015 r. na terenie miasta Suwałk działalność z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 prowadziło 5 żłobków niepublicznych: Żłobek Niepubliczny „Bajlandia”, Żłobek Niepubliczny „Jedyneczka”, Żłobek Niepu-

bliczny „Emelek”, Żłobek Niepubliczny „Chatka Puchatka”, Żłobek Niepubliczny „Mały Żak” i 1 Klub dziecięcy „Krecik”. Spółdzielnia Społeczna „Jedyneczka” zatrudnia również dziennych opiekunów, którzy pod swoją opieką mają dziesięcioro maluchów.

2.3. Oświata

Organizacja przedszkoli, szkół i placówek oświatowych

W roku szkolnym 2015/2016 Miasto Suwałki prowadziło następujące publiczne jednostki oświatowe: 10 przedszkoli (9 samodzielnych i 1 specjalne), 9 szkół podstawowych (3 samodzielne, 5 funkcjonujących w zespołach szkół oraz 1 specjalna), 8 gimnazjów (7 gimnazjów funkcjonuje w zespołach szkół, 1 specjalne), 1 samodzielne liceum ogólnokształcące, 10 zespołów szkół (w tym: 4 zespoły szkół podstawowych z gimnazjum, 1 zespół szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej, 2 zespoły szkół ponadgimnazjalnych z gimnazjum, 3 zespoły szkół ponadgimnazjalnych), 2 placówki oświatowe – Centrum Kształcenia Praktycznego i Suwalski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 1 ośrodek szkolno-wychowawczy (internat, szkoła podstawowa, gimnazjum, zasadnicza

szkoła zawodowa, szkoła przysposabiająca do pracy) oraz Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

W ewidencji placówek i szkół niepublicznych prowadzonej przez miasto Suwałki figurują 24 szkoły niepubliczne, w tym 22 z uprawnieniami szkół publicznych oraz 2 bez uprawnień szkół publicznych. Ponadto w ewidencji widnieje 18 placówek niepublicznych, 2 niepubliczne punkty przedszkolne oraz 7 przedszkoli.

Tabela 2.3.1 Liczba oddziałów i uczniów w przedszkolach i poszczególnych typach szkół.

Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	67	1612
Szkoły podstawowe	221	4940
Gimnazja	78	1934
Szkoły ponadgimnazjalne	127	3188
Specjalne ośrodki	33	198
Szkoły dla dorosłych	6	108
Razem	532	11 980

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2015 r.

W roku szkolnym 2015/2016, w naszym mieście, do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych uczęszcza 1 612 dzieci. Do szkół podstawowych uczęszcza 4 940. Liczba uczniów w gimnazjach wynosi 1 934. W szkołach ponadgimnazjalnych uczy się 3 188 uczniów, natomiast w szkołach dla dorosłych kształcą się 108 słuchaczy. Dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych kształcą się w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. W bieżącym roku szkolnym placówka ta przyjęła ogółem 198 uczniów. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Suwałkach w roku szkolnym

2015/2016 obejmuje poradnictwem 22 948 dzieci i młodzieży z miasta i terenu powiatu. W roku szkolnym 2015/2016 w ogólnodostępnych szkołach podstawowych funkcjonuje 18 oddziałów integracyjnych oraz 8 oddziałów integracyjnych w gimnazjach.

Do 5 oddziałów integracyjnych funkcjonujących w przedszkolach uczęszcza 21 dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Zajęciami w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka objętych zostało 83 dzieci (124,75 godziny tygodniowo).

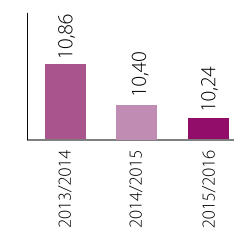
W latach 2013-2015 nastąpił spadek liczby uczniów w suwalskich szkołach o 5,93%, natomiast liczba etatów nauczycielskich wzrosła o 1,05%.

Tabela 2.3.2 Liczba uczniów i etatów nauczycieli w latach 2013-2015

	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Etaty nauczycieli	1 138,33	1 153,59	1 150,29
Uczniowie	12 498	12 005	11 782

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2015 r.

Wykres 2.3.1 Liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Kadra pedagogiczna

Od 1 września 2015 r. w przedszkolach i we wszystkich typach szkół, placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie miasta Suwałk zatrudnionych jest ogółem 1 217 nauczycieli (1 150,29 etatów).

Tabela 2.3.3 Struktura kadry pedagogicznej placówek oświatowych z podziałem na stopnie awansu zawodowego oraz wymiar zatrudnienia

Stopień zawodowy	Liczba nauczycieli ogólnie	2014/2015	
		pełnozatrudnionych	niepełnozatrudnionych
		1093	124
Bez stopnia awansu zawodowego	4		
Stażyści	35	1	217
Kontraktowi	134		
Mianowani	232		
Dyplomowani	812		

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2015 r.

Egzaminy zewnętrzne w roku szkolnym 2014/2015

Sprawdzian

W 2015 roku sprawdzian został przeprowadzony w dniu 1 kwietnia w ośmiu publicznych szkołach podstawowych w Suwałkach. Ogółem do sprawdzianu przystąpiło 672 uczniów. W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 w Suwałkach w roku szkolnym 2014/2015 sprawdzian 6-klasistów nie odbył się, ponieważ nie funkcjonowała klasa VI szkoły podstawowej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

Najwyższe wyniki na sprawdzianie osiągnęli uczniowie SP nr 6 i SP nr 10. Większość uczniów szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Suwałki uzyskuje co roku średnią liczbę punktów ze sprawdzianu powyżej średniej krajowej i wojewódzkiej.

Do dobrego średniego wyniku Miasta przyczynia się też realizacja projektu miejskiego „Sprawdzian i egzamin – dam radę”. Zajęcia dodatkowe skierowane były m.in. do uczniów klas szóstych, które pomogły w przygotowaniu ich do sprawdzianu.

Egzamin gimnazjalny

Egzamin gimnazjalny odbył się w dniach 21-23 kwietnia 2015 roku. Ogółem do egzaminu gimnazjalnego przystąpiło 649 uczniów. W Gimnazjum nr 8 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 w Suwałkach w roku szkolnym 2014/2015 egzamin gimnazjalny nie odbył się, ponieważ nie funkcjonowała klasa III gimnazjum dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

W 2015 r. w suwalskich gimnazjach wyniki egzaminu z części humanistycznej były wyższe niż z części matematyczno-przyrodniczej. W części matematyczno-przyrodniczej egzaminu wyniki są na ogół utrzymywane na jednym (średnim) poziomie. W wynikach części humanistycznej – część szkół utrzymuje wynik wysoki. Spośród suwalskich gimnazjów zdecydowanie wyróżniają się wyniki Gimnazjum nr 3 i 1. Poziom umiejętności sprawdzian z języka angielskiego w suwalskich gimnazjach jest dość wysoki. Gimnazjum nr 3 osiągnęło wyniki wyższe lub znacznie wyższe od średniej wojewódzkiej i krajowej we wszystkich obszarach umiejętności, zarówno na poziomie podstawowym, jak i poziomie rozszerzonym.

Egzamin maturalny

W 2015 roku egzamin maturalny został przeprowadzony w miesiącu maju. Natomiast egzaminy poprawkowe odbyły się w sierpniu 2015 r. Ogółem do obowiązkowego egzaminu maturalnego w „starej” formule obowiązującej do 2015 r. przystąpiło w mieście Suwałki 337 uczniów, natomiast w „nowej” formule – 523 uczniów.

W liceach ogólnokształcących wysoka jest zdawalność egzaminu maturalnego. Technika osiągnęły niższe wyniki od liceów ogólnokształcących. Wśród techników najwyższe średnie z języka polskiego części pisemnej oraz języka angielskiego części pisemnej osiągnęło Technikum nr 4, natomiast z matematyki Technikum nr 3. Egzamin maturalny najlepiej napisali uczniowie I LO i III LO.

Egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

Egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie, to egzamin umożliwiający uzyskanie

świadectwa potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, w zakresie jednej kwalifikacji, a w przypadku uzyskania świadectw potwierdzających wszystkie kwalifikacje wyodrębnione w danym zawodzie – również dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.

W roku 2015 egzamin zawodowy został przeprowadzony w „starej” i „nowej” formule.

Egzaminy zewnętrzne

Analiza oraz szczegółowe wyniki egzaminów zewnętrznych w roku szkolnym 2014/2015 znajdują się w „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w Mieście Suwałki za rok szkolny 2014/2015”, udostępnionej na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Suwałkach: <http://um.suwalki.pl/dla-mieszkanca/oswiata/>.

Stypendia Prezydenta Miasta Suwałk

Na podstawie uchwały nr XXXVII/395/2013 z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie realizacji Programu wspierania rozwoju uczniów zdolnych

w Mieście Suwałki do 2015 roku, uczniowie (mieszkańcy Suwałk) szkół podstawowych i gimnazjów mogą (po spełnieniu warunków określonych w Regulaminie przyznawania stypendium Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie – stanowiącym załącznik do uchwały) otrzymać stypendium za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie. Uczeń może otrzymywać równoległe dwa stypendia („naukowe” i „sportowe”).

Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych mogą otrzymywać tylko stypendium za szczególne osiągnięcia w nauce, ponieważ stypendium „sportowe” mogą uzyskać na podstawie innej obowiązującej uchwały (XXXVII/397/2013 z 28 maja 2013 r. w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki).

Stypendium za szczególne osiągnięcia w nauce i/lub sporcie (uzyskane w roku szkolnym 2014/2015) otrzymało łącznie 147 uczniów: 63 ze szkół podstawowych, 72 z gimnazjów i 12 ze szkół ponadgimnazjalnych.

Wysokość stypendium (miesięcznie):

- ✓ w szkole podstawowej – 150 zł (przez 10 miesięcy od IX do VI),
- ✓ w gimnazjum – 200 zł (przez 10 miesięcy od IX do VI),
- ✓ w szkole ponadgimnazjalnej – 250 zł (przez 10 miesięcy od IX do VI).

Wyjątkiem są maturzyści – stypendium wypłaca się im jednorazowo w kwocie 2 500 zł do 31 sierpnia każdego roku.

Łącznie, w formie stypendium Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce i/lub sporcie uzyskane w roku szkolnym 2014/2015, wypłacono uczniom kwotę 243 500 zł.

Programy realizowane przez miasto Suwałki

Przyjazna szkoła, obok rodziny, ma największy wpływ na rozwój dziecka, a suwalckie szkoły są przyjazne dla najmłodszych. Dzięki programowi „Radosna szkoła” najmłodsze uczniowie już korzystają z ofert dostosowanych do ich możliwości nauki i zabawy. W okresie styczeń-czerwiec 2015 r. miasto Suwałki kontynuowało program „Mam 6 lat. Idę do szkoły”, a od września 2015 r. realizowało program „A ja lubię chodzić do szkoły”. W oddziałach, w których uczą się dzieci, które rozpoczęły naukę jako 6-latkowie przyznane zostały dodatkowe zajęcia np. logopedyczne, gimnastyka korekcyjna, szachy, artystyczne, dydaktyczno-wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, teatralne, taneczne, sportowe itp. W ramach ww. programów od stycznia do czerwca 2015 r. uczniom klas pierwszych przyznano 10 godzin na oddział (łącznie 180 godzin tygodniowo), a w klasach drugich przyznano 5 godzin na oddział (łącznie 40 godzin tygodniowo). Natomiast od września do grudnia 2015 r. uczniom w klasach I-III przyznano odpowiednio 5 godzin na oddział kla-

sy I, 4 godziny na oddział klasy II i 2 godziny na oddział klasy III oraz każdej szkole podstawowej przyznano 13 godzin tygodniowo dodatkowej opieki świetlicowej. Łącznie w 2015 r. zrealizowano około 7 320 godzin. Program kontynuowany jest w roku 2016.

Przedszkola prowadzone przez miasto Suwałki w ramach opłaty przedszkolnej, która od 1 września 2013 r. wynosi 1 zł za 1 godzinę zajęć ponad bezpłatną podstawę programową, realizują bardzo bogatą ofertę innych bezpłatnych zajęć dodatkowych: matematycznych, tanecznych, teatralnych, plastycznych, rozwijających logiczne myślenie, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych czy też gimnastyki korekcyjnej. Łącznie w roku szkolnym 2015/2016 odbyło się 4 422 godzin zajęć dodatkowych.

Prezydent Miasta Suwałk podjął decyzję, że od 1 września 2015 r. dzieci w wieku 3-4 lat uczęszczające do przedszkoli miały możliwość uczęszczania na zajęcia z języka angielskiego. Od 15 września 2015 r. do 27 maja 2016 r. zrealizowano 264 godziny zajęć.

W okresie od 14 września 2015 r. do 22 kwietnia 2016 r. we wszystkich liceach ogólnokształcących i technikach, dla których organem prowadzącym jest miasto Suwałki realizowana była kolejna edycja programu „Matura – klucz do sukcesu”. Każdy oddział III klasy liceum i IV klasy technikum otrzymał dodatkowo 3 godziny tygodniowo na przygotowanie do matury. Łącznie odbyły się 2 772 godziny zajęć dydaktycznych. W ramach ww. programu odbywały się m.in. zajęcia z języka polskiego, języka angielskiego, matematyki, biologii, historii, wos, geografii, fizyki lub chemii. Zajęcia nastawione były przede wszystkim na praktyczne umiejętności, dzięki którym uda się osiągnąć wysokie wyniki z egzaminów maturalnych. Realizacja tego programu była wsparciem nie

tylko dla uczniów w przygotowaniu do ww. egzaminu, ale i ich rodziców.

Decyzją Prezydenta Miasta Suwałk w okresie od 14 września 2015 r. do 1 kwietnia 2016 r. (szkoły podstawowe) i do 15 kwietnia 2016 r. (gimnazja) realizowany był program pn. „Sprawdzian i egzamin – dam radę”. W ramach ww. programu uczniom klas VI szkół podstawowych przyznane zostały po 2 godziny dydaktyczne na oddział (z języka polskiego, z języka angielskiego lub z matematyki – w zależności od potrzeb szkoły), a uczniom klas III gimnazjum – dwie godziny na oddział (wybór przedmiotów w zależności od potrzeb uczniów). Ogółem zostało przyznanych około 1 500 godzin uczniom klas VI szkoły podstawowej i około 1 350 godzin uczniom klas III gimnazjum.

Decyzją Prezydenta Miasta Suwałk w okresie od stycznia do czerwca 2015 r. w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach w wymiarze 20 godz. tygodniowo kontynuowany był program „Prowadzenie kampanii informacyjnej, zwiększającej świadomość rodziców w zakresie wykrywania nieprawidłowości w rozwoju dzieci”. Wyżej wymieniony program polegał na zintensyfikowaniu działań Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach w obszarze wykrywania niepełnosprawności u dzieci i związanej z tym zagadnieniem pomocą dla ich rodziców. Poradnia zwiększyła liczbę konsultacji dla rodziców dzieci oraz liczbę badań diagnostycznych przed rozpoczęciem roku szkolnego. Każdy z rodziców mający potrzebę weryfikacji prawidłowości wychowania swoich dzieci czy zaniepokojony ich rozwojem czy zachowaniem mógł skorzystać z pomocy specjalistów z Poradni tj. psychologów, pedagogów, logopedów oraz rehabilitanta. W ramach programu Poradnia wykonała 92 badania psychologiczne, 6 badań pedagogicznych, 68 porad rehabilitanta i udzieliła 35 konsultacji dla rodziców. Ponadto, w ra-

mach ww. programu Poradnia wydała 22 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz 9 opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju. W innych przypadkach udzielono wskazań odnośnie stymulowania rozwoju dzieci w obszarach, w których zauważono trudności, tj. opóźnienia rozwoju mowy, mutyzm wybiórczy, specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu, trudności w funkcjonowaniu społeczno-emocjonalnym oraz zaburzenia integracji sensorycznej. Łącznie w ramach ww. programu zrealizowano 520 godzin.

Decyzją Prezydenta Miasta Suwałk Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach zostały przyznane dodatkowe godziny (455 godzin) w miesiącach marzec-czerwiec 2015 r. na realizację zadania oceny gotowości szkolnej dzieci. W przypadku 153 dzieci z Suwałk wydano opinię o odroczeniu obowiązku szkolnego.

Decyzją Prezydenta Miasta Suwałk w Mieście Suwałki realizowany był program „Aby język giętki...”. W ramach programu dzieci uczęszczające do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych były objęte terapią logopedyczną. U wielu dzieci występują, oprócz wad wymowy, opóźniony rozwój wymowy lub niechęć do mówienia, zaburzenia słuchu fonematycznego, analizy i syntezy słuchowej. Występowanie tych zaburzeń ma istotny wpływ na przebieg procesu nauczania w okresie wczesnoszkolnym. Logopeda prowadził pracę profilaktyczną i terapeutyczną w zakresie czytania i pisania, a w wielu przypadkach w zakresie ogólnego rozwoju psychomotorycznego. W ramach ww. programu przyznano w okresie styczeń-czerwiec 2015 r. – 81 godzin tygodniowo dla logopedów, w tym 33 godziny tygodniowo realizowane były w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach, a w okresie wrzesień-grudzień 2015 r. – 70 godzin tygodniowo dla logopedów. Ponadto pracownicy Poradni

Psychologiczno-Pedagogicznej udzielili wsparcia logopedom w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych w przeprowadzaniu badań przesiewowych w celu wykrycia wad wymowy. Łącznie w ramach ww. programu zrealizowano 2 762 godziny.

W ramach Konkursu „Rozwijam swoje pasje”, w roku szkolnym 2015/2016, Prezydent Miasta Suwałk dofinansował 9 projektów realizowanych w suwalskich szkołach. Celem konkursu było m.in.: rozwijanie kreatywności oraz talentów i zdolności uczniów, możliwości twórczego zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, inspirowanie dzieci i młodzieży do rozwijania działalności pozaszkolnej i aktywizowania środowiska lokalnego. Najciekawsze projekty mogły uzyskać dofinansowanie w kwocie do 5 000,00 zł.

Dofinansowane projekty dotyczą m.in.: budowy balonu stratosferycznego, warsztatów kulinarnych, muzyczno-tanecznych, plastycznych, rękodzielniczych, przyrodniczych, zajęć z astronomii, zajęć z tworzenia interaktywnych robotów z klocków, warsztatów filmowych, akcji charytatywnych, przeglądów muzycznych, plenerów fotograficznych. Projekty powstały z inicjatywy uczniów i są przez nich realizowane. Łączny koszt dofinansowania projektów: 41 879,37 zł.

Aby pomóc uczniom gimnazjów i ich rodzicom w wyborze szkoły ponadgimnazjalnej, decyzją Prezydenta Miasta Suwałk w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach w okresie od 29 września 2014 r. do 17 kwietnia 2015 r. realizowany był program pn. „Dobry zawód to szansa na sukces”. W ramach programu zostało udzielone wsparcie uczniom w wyborze szkoły ponadgimnazjalnej. Uczniowie gimnazjów przeszli test predyspozycji zawodowych oraz odwiedzili szkoły ponadgimnazjalne. Testy przeprowadzili pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach w ramach Lokalnego Centrum Doradztwa Zawodowego. Rodzicom zostały zorganizowane zajęcia z doradcą zawodowym i dyrektorami szkół zawodowych. W celu realizacji ww. programu zostało przyznanych 336 godzin dla doradców zawodowych z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach. W ramach realizacji ww. programu odbył się konkurs dla młodzieży szkół gimnazjalnych „Zaprojektuj swoją karierę”, seminarium dla wychowawców uczniów gimnazjum „Zawodowstwo – sukces szyty na miarę”, a także zebrania z rodzicami.

W 2015 roku realizowany był Program Ratowania Życia skierowany do uczniów klas II gimnazjów, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki. Ponad 600 uczniów wzięło udział w szkoleniach z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej zorganizowanych w najnowocześniejszym w Europie Laboratorium Ratownictwa Medycznego i Procedur Medycznych działającym w Parku Naukowo – Technologicznym Polska-Wschód. Laboratorium Ratownictwa Medycznego i Procedur Medycznych jest wyposażone w najnowocześniejszą aparaturę i fantomy pacjentów (symulatory osoby dorosłej, dziecka i noworodka) pozwalające na symulację działania szpitala, a tym samym symulację zachowań ratujących

życie. W związku z tym, przeprowadzenie szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w ww. laboratorium będzie najbardziej zbliżone do rzeczywistej sytuacji zagrożenia życia człowieka i konieczności udzielenia tej pomocy. Pozwoli również realistycznie odtworzyć fizjologiczne warunki człowieka, zasympulować jego stany chorobowe oraz oswoić młodego człowieka z sytuacją, kiedy konieczne jest udzielenie pierwszej pomocy.

Finansowanie oświaty

W 2015 r. dochody „oświaty” osiągnęły poziom 101 847,9 tys. zł, co stanowi 32,64% ogólnych dochodów budżetu miasta, w tym część oświatowa subwencji ogólnej wyniosła 87 906,2 tys. zł. Wydatki „oświaty” wyniosły 132 356 tys. zł i stanowiły 40,96% ogólnych wydatków budżetu miasta.

Planowane wydatki na zadania oświatowe w roku bieżącym kształtują się na poziomie 136 793,15 tys. zł, co stanowi 37,94% wydatków budżetu miasta Suwałk. Planowane dochody na rok bieżący wynoszą 104 221,62 tys. zł co stanowi 29,92 % ogólnych dochodów budżetu miasta.

W 2015 r. dla szkół niepublicznych i niepublicznych przedszkoli oraz szkół publicznych prowadzonych przez inne podmioty niż jednostka samorządu terytorialnego miasto Suwałki przekazało dotację w wysokości 14 546 345,42 zł.

Tabela 2.3.4 Wydatki miasta na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w latach 2013-2015 (w tys. zł) wraz z wydatkami majątkowymi.

Ogółem	Lata		
	2013	2014	2015
	120 230	128 524	132 356

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu miasta Suwałk w latach 2013-2015

W ramach wspierania działalności szkół w zakresie pomocy materialnej uczniom, samorząd suwalski w 2015 roku udzielił 6 077 uczniom pomocy materialnej na łączną kwotę 1 981 074 zł, w tym:

- ✓ 2 281 uczniów otrzymało stypendia socjalne oraz zasiłki szkolne na łączną kwotę 1 403 511 zł,
- ✓ 408 uczniów otrzymało dofinansowanie na zakup podręczników szkolnych w ramach programu „Wyprawka szkolna” na łączną kwotę 96 665 zł.

- ✓ 3 388 uczniów otrzymało dofinansowanie na zakup podręczników szkolnych na łączną kwotę 480 898 zł.

Tabela 2.3.5 Stypendia oraz zasiłki przyznawane uczniom w latach 2014-2015

Typ stypendium	Liczba wypłaconych stypendiów		Kwota wydatkowana na stypendia (w złotych)	
	2014	2015	2014	2015
Stypendia szkolne o charakterze socjalnym	2 363	2 262	1 662 580	1 393 141
Zasiłki szkolne	38	18	20 140	10 370

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.6 Projekty realizowane przez miasto Suwałki w 2015 roku

Placówka objęta projektem	Tytuł projektu	Wartość całkowita projektu	Zakres projektu
Jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki	Profesjonalny nauczyciel – wyższa jakość suwalskiej szkoły na terenie Powiatu Miasta Suwałki	996 063,00 zł	Podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli w Mieście Suwałki poprzez wdrożenie modelu systemu doskonalenia nauczycieli i zewnętrznego wspomaganie pracy szkoły/przedszkola – warsztaty, wykłady, konsultacje dla nauczycieli.
Miasto Suwałki/ Żłobek Miejski w Suwałkach	Aktywny zawodowo – spełniony rodzinie	341 923,41 zł	Zakup sprzętu audiowizualnego z prog. edukacyjnymi i bajkami, pomoce edukacyjne m.in. warsztat stolarski, kącik mechanika, domek interaktywny. Wyposażenie sali do zajęć z fizjoterapeutą w pomoce rehabilitacyjne. Zakup wózka dziecięcego 4 - osobowego
Miasto Suwałki/ Zespół Szkół nr 3 w Suwałkach	Ciekawość – pierwszy stopień do... Nobla	285 582,18 zł	Zajęcia pozalekcyjne: <ul style="list-style-type: none"> ✓ zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów (szachowe, matematyczne, młody fizyk, młody chemik, jęz. ang., polonistyczne, redakcyjno-literackie, teatralne, muzyczne, krajoznawczo-fotograficzne, ekologiczne; ✓ zajęcia dydaktyczno- wyrównawcze (z jęz. polskiego, angielskiego i matematyki) ✓ zajęcia dla dzieci IV-VI (korekcyjno-kompensacyjne, socjoterapeutyczne, rewalidacyjne, logopedyczne; ✓ zajęcia sportowo-rekreacyjne z el. gimnastyki korekcyjnej i z el. aerobiku; ✓ zajęcia w kl. „0” (logopedyczne, szachowe, jęz. angielski)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.3.7 Projekty realizowane przez jednostki oświatowe w 2015 roku

Placówka	Tytuł projektu	Wartość całkowita projektu	Zakres projektu
Wschodnia Agencja Rozwoju Sp. z o.o. w Lublinie/ Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach –partner projektu	PWP Energia odnawialna szansa Suwalszczyzny	772 695,00 zł	Wsparcie objęto uczniów z Technikum nr 3 i Zasadniczej Szkoły Zawodowej <ul style="list-style-type: none"> ✓ W ramach realizacji projektu od września 2013 r. w ZST powstał nowy kierunek kształcenia: technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej; ✓ utworzono Szkolne Laboratorium Odnawialnych Źródeł Energii; ✓ pozalekcyjne zajęcia wyrównujące wiedzę; ✓ zajęcia umożliwiające zdobycie umiejętności praktycznych (m.in. komputerowe wspomaganie projektowania, język obcy zawodowy, zajęcia w Szkolnym Laboratorium Odnawialnych Źródeł Energii – zajęcia w działach: energetyka wiatrowa i fotowoltaika, kolektory solarne); ✓ zajęcia z doradztwa zawodowego; ✓ kursy e-learningowe; ✓ forum społecznościowe dotyczące odnawialnych źródeł energii (również w językach angielskim i niemieckim); ✓ wizyty studyjne w przedsiębiorstwach i uczelniach zajmujących się odnawialnymi źródłami energii (w tym m.in. w laboratorium Wiatropól, Politechnice Gdańskiej, Instytucji Maszyn Przepływowych Gdańsk); ✓ 7-dniowe zagraniczne praktyki: <ul style="list-style-type: none"> • w Niemczech, w tym zajęcia w laboratorium odnawialnych źródeł energii w Wyższej Szkole Technicznej Karlsruhe oraz praktyki w przedsiębiorstwach profesjonalnie zajmujących się usługami w zakresie OZE; • w Szwecji, w tym praktyki u lokalnych przedsiębiorców zajmujących się rynkiem OZE oraz wizyty w ośrodkach badawczych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach

Powstała 15 lipca 2005 r. na mocy decyzji Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005 r.

3 października 2005 r. w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Suwałkach oficjalnie rozpoczęło naukę ok. 500 studentów z czego blisko połowa w systemie studiów dziennych na kierunkach: finanse i bankowość oraz rolnictwo. Wraz z upływem lat następował systematyczny rozwój uczelni, która kształci obecnie 1 491 studentów na 12 kierunkach: filologia angielsko-rosyjska, budownictwo, kosmetologia, finanse i rachunkowość, ekonomia, pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne, rolnictwo, zarządzanie i inżynieria produkcji, transport, bezpieczeństwo wewnętrzne, pedagogika.

Zaplecze dydaktyczne stanowi budynek po byłym Urzędzie Wojewódzkim w Suwałkach, mieszczący się przy ul. Noniewicza 10, przekazany na potrzeby szkoły przez władze miasta Suwałki. Ponadto miasto Suwałki przekazało na potrzeby PWSZ teren i budynek przy ulicy Ogrodowej z przeznaczeniem na Campus, a także w 2011 roku szkoła otrzymała budynek Bursy Szkolnej przy ul. Szkolnej 2. Bursa została gruntownie wyremontowana i obec-

nie znajduje się w niej Dom Studenta, który dysponuje 182 miejscami noclegowymi dla wykładowców, studentów, a także uczniów. W ramach uczelni funkcjonuje od 2014 Centrum Transferu Technologii, które ma stać się ośrodkiem badawczo-rozwojowym oraz dydaktycznym, inicjującym ścisłą współpracę pomiędzy środowiskiem naukowym, studentami oraz przedsiębiorcami.

2.4 Kultura

Miasto Suwałki prowadzi następujące instytucje kultury: Suwalski Ośrodek Kultury, Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej, Muzeum Okręgowe. Wspiera też stowarzyszenia i fundacje, które realizują przedsięwzięcia kulturalne stanowiące uzupełnienie pakietu ofert i usług kulturalno-artystycznych skierowanych do mieszkańców miasta, regionu i turystów.

Działalność instytucji kultury

Suwalski Ośrodek Kultury

Suwalski Ośrodek Kultury jest głównym realizatorem zadania miasta Suwałki w zakresie upowszechniania kultury. Organizuje imprezy kulturalne, prowadzi warsztaty i konsultacje w dziedzinie: muzyki, tańca, plastyki i fotografii, teatru, kultury tradycyjnej.

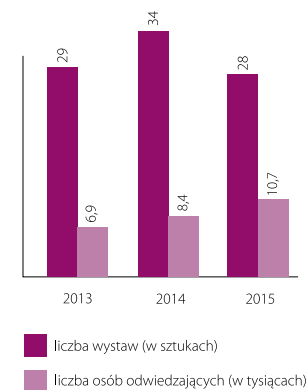
Festiwal „Muszelki Wigier”

Tabela 2.4.1 Liczba uczestników wybranych festiwali, konkursów, przeglądów organizowanych przez SOK

Impreza	Liczba uczestników		
	2013	2014	2015
Suwalskie Prezentacje Artystyczne „Marzeńtańce”	1 000	1 000	650
Kaziuk Suwalski	1 000	2 000	5 500
Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”	7 750	4 900	8 133
Suwalski Blues Festival	16 000	20 450	15 025
Lato na Chłodnej	10 000	3 000	1 500
Suwalski Maraton Szantowy	400	2 000	1 000
Ogólnopolskie Spotkania z Monodramem „O Złotą Podkowę Pegaza”	300	1 500	1 084
Jarmark Kamedulski	10 000	12 000	12 930
Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca „Muszelki Wigier”	1 500	1 000	927
Festiwal Fantastyki „Portal Północny Wschód”	-	1 000	1 095
Razem:	48 130	49 030	46 944

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 2.4.1 Wystawiennictwo w Suwalskim Ośrodku Kultury w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji w Suwałkach

W galeriach prowadzonych przez SOK zaprezentowano w 2015 r. ogółem 28 wystaw, z tego w: Galerii Sztuki Współczesnej „Chłodna 20” – 7 wystaw, w Galerii „Na Marmurach” - 4, Galerii Jednego Obrazu - 10, w galerii Patio SOK - 7. Do cieszących się dużym zainteresowaniem odbiorców należy zaliczyć wystawy, m. in:

✓ rysunku „To tylko żarty Jacka Fedorowicza”,

- ✓ „Plener Kurpiowski”,
- ✓ malarstwa Evaldas Griniusa,
- ✓ „II Suwalski Salno Sztuki”,
- ✓ Mikro- i makrofotografii „Małe – wielkie światy” Marka Misia
- ✓ „Żywioly” – prac grupy plastycznej „Sztalugi”

SOK realizował międzynarodowe i ogólnopolskie festiwale muzyczne, teatralne, taneczne i interdyscyplinarne, takie jak: VIII Suwalski Blues Festival, XII Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca „Muszelki Wigier”, XII Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży „Wigraszek”, XV Suwalski Jarmark Folkloru, Festiwal Fantastyki Portal Północny Wschód, X Ogólnopolskie Spotkania z Monodramem „O Złotą Podkowę Pegaza”.

Suwalski Ośrodek Kultury realizował wiele imprez o znaczeniu regionalnym i lokalnym, były to między innymi: Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, „Włócznia Jaćwingów”, Kaziuk Suwalski, Konfrontacje Artystyczne „Marzeńtańce”, Przegląd Talentów Wokalnych „Świetlik”, Dzień Dziecka, „Powitanie Wakacji”, Suwalska Scena Teatralna, spotkania teatralne

„Za kurtynką” (realizacja spektakli przez teatry z Białegostoku, Łomży, Warszawy i teatr „Lustro” z Suwałk), Niedzielne Poranki teatralne, Niedziela Teatralna w SOK, Teatr Polska, Teatr Niebwywały; w zakresie filmu: spotkania Międzyszkolnego DKF, T-Mobile Nowe Horyzonty Tournee, Warszawski Festiwal Kina Białoruskiego Bulbamovie, Dni Konsumpcji Filmowych Filmożarcie, w zakresie muzyki: koncerty Suwalskiej Orkiestry Kameralnej „Filharmonia Suwałk”, koncerty „Na dywaniku u Marii”, „Artystyczne Soboty z SOK-iem, Letnie koncerty przy Fontannie”, Suwalski Maraton Szantowy, Orszak Trzech Króli, Jarmark Kamedulski i szereg innych przedsięwzięć.

W Suwalskim Ośrodku Kultury prowadzona jest edukacja artystyczna, działają zespoły amatorskie oraz grupy zainteresowań. Łącznie w SOK prowadziło działalność 95 zespołów i grup amatorskiego ruchu artystycznego, z tego 13 – folklorystycznych, 28 – w dziedzinie muzyki, 6 – w dziedzinie śpiewu, 8 – w dziedzinie tańca, 15 – w dziedzinie teatru, 3 – w dziedzinie ceramiki, 2 grupy komputerowe, 1 – w dziedzinie fotografii, 13 – w dziedzinie plastyki.

Wybrane zespoły działające w pracowniach artystycznych (wybrane):

- ✓ **w zakresie muzyki:** m.in. Viešnova, Bułka z Masłem, Chór Seniora, Free Acoustic Band, Suwałki Gospel Choir, Suwalska Orkiestra Kameralna, Miejska Orkiestra Dęta, kapela ZPIT Suwalszczyzna,
- ✓ **w zakresie tańca ludowego:** Zespół Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna” – w tym grupy koncertowe, Dzieci Suwalszczyzny,
- ✓ **w zakresie tańca współczesnego:** Zespół Tańca Nowoczesnego „Dotyk”, Flex, Fleksik, Studio Dance Academy
- ✓ **w zakresie teatru:** Grupa Teatralna „Lustro”, Teatr Form Czarno-Białych „Plama”, Teatr Efemeryczny.

- ✓ **w zakresie plastyki:** Grupa Plastyczna „Sztalugi”, „Pracownia Sztuk Pięknych”, „Bajkowe Grzebuły”, „Tygrysy Rysunku”.

Suwalska Orkiestra Kameralna

W 2015 roku wykonała 10 koncertów, których wysłuchało około 3 269 osób.

Muzeum Okręgowe

Głównym celem działalności jest gromadzenie i prezentacja materialnych dóbr kultury. Muzeum prowadzi ponadto prace badawcze i naukowe w zakresie archeologii, etnografii, historii, sztuki, a także działalność wystawienniczą i edukacyjną. Prowadzi oddziały: Muzeum im. Marii Konopnickiej oraz Centrum Sztuki Współczesnej – Galerię Andrzeja Strumiłły. Wiodącymi imprezami cyklicznymi były: Noc Muzeów oraz Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie. Placówka, w ramach działalności oświatowej, organizuje także lekcje muzealne oraz realizuje konferencje o charakterze naukowym i popularnonaukowym.

Wystawiennictwo:

W „Resursie”, głównej siedzibie Muzeum Okręgowego, prezentowano 3 wystawy stałe: „Najstarsze dzieje. Suwalszczyzna i wschodnie Mazury od epoki lodowej do upadku Jaćwieży”, „Na dziejowym trakcie” – wystawa historyczna, „Alfred Wierusz-Kowalski” oraz 4 wystawy czasowe: „Suwalszczyzna według Oskara Kolberga”, „Twórczość Alfreda Wierusza-Kowalskiego w drzeworytach”, „Egzotyczna Europa. Kraj urodzenia na płótnach polskich monachijszczyków” i „Monachium Alfreda Wierusza-Kowalskiego”;

W Muzeum im. Marii Konopnickiej w Suwałkach prezentowana była wystawa stała: „Maria Konopnicka 1842 – 1910. Za zamkniętymi drzwiami czasu” oraz 8 wystaw czasowych: „Suwalczanki. Historie opowiedziane szeptem zachwytu...”, „Miłosz – Po-

wrót”, „Miłosz. Tutejszy”, wystawa prezentująca ilustracje Jana Marcina Szancera do baśni Marii Konopnickiej pt. „O krasnoludkach i o sierotce Marysi”, okolicznościowa wystawa w 110. rocznicę urodzin Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, „Juliusz Szczęsny Batura – ilustracje ekslibrisy”, „Jan Bohdan Chmielewski 1927 – 2014) – in memoriam” oraz „Ola z ulicy Krzywej. Opowieść o Aleksandrze Piłsudskiej ze Szczerbińskich;

W Centrum Sztuki Współczesnej – Galerii Andrzeja Strumiłły prezentowano 8 wystaw czasowych: jubileuszową wystawę „Andrzej Strumiłło Dziennik A4”, wystawę malarstwa i grafiki Roberta Olszowskiego „Czas i przestrzeń”, zbiorową wystawę fotografii „PACamera Club 30 lat”, wystawę fotografii Janiny Osewskiej „Te Wai Pounamu obrazy znalezione”, wystawę „AHA”: grafiki Luizy Kwiatkowskiej do tekstów poety Juliusza Erazma Bolka, wystawę rzeźby i malarstwa Dobiesława Gały „Przejścia”, wystawę fotografii Grzegorza Jarmocewicza „Każda miniona chwila. Fotografia jako pamięć” zbiorową wystawę fotografii słuchaczy Akademii Fotografii i Przedsiębiorczości z Białegostoku „Dyplomy 2015”.

Roczna frekwencja w obiektach Muzeum wyniosła łącznie 26 082 osoby, w tym w głównej siedzibie – 12 362 osoby, w Muzeum im. M. Konopnickiej – 10 568 osób, w Centrum

Sztuki Współczesnej – Galerii Andrzeja Strumiłły – 3 152 osoby.

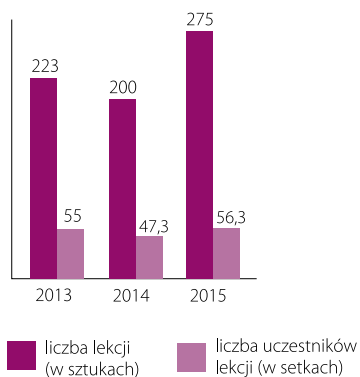
Zbiory muzeum w 2015 roku powiększyły się o 142 eksponaty, w tym zakupione do zbiorów muzeum obrazy Alfreda Wierusza-Kowalskiego: „Portret Jadwigi z Szymanowskich Wierusz-Kowalskiej” i „Przed meczetem” oraz przekazany do zbiorów CSW-GAS przez Lidę Chmielewską zbiór medali, rzeźb, form odlewniczych i innych eksponatów będących częścią dorobku artystycznego prof. Jana Bohdana Chmielewskiego. Do Działu Kultury Literackiej Suwalszczyzny pozyskano księgozbiór o profilu humanistycznym Krystyny Podgóreckiej, długoletniej redaktorki Państwowego Instytutu Wydawniczego. Księgozbiór liczy 2015 woluminów (o wartości 30 000 zł) i jest darem Krzysztofa Najdera, syna Krystyny Podgóreckiej. Uzupełnia go, także przekazane w darze, pięć rysunków Francisca de Goyi o łącznej wartości 7 500 zł.

Muzeum prowadzi ożywioną działalność oświatową – w 2015 r. zrealizowano 275 lekcji muzealnych, w których uczestniczyło 5 636 osób (w Muzeum Okręgowym 2 450 osób w 122 zajęciach, w Muzeum im. M. Konopnickiej 2 476 osób w 122 zajęciach, w CSW – w 31 zajęciach – 710 osób). Dodatkowo 428 osób wzięło udział w bezpłatnych zajęciach muzealnych w czasie wakacji i ferii zimowych; Do najważniejszych imprez zrealizowanych przez Muzeum Okręgowe należały:

- ✓ Noc Muzeów 2015;
- ✓ XV Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie (w programie: konkurs sprawności kawalerskiej, konkursy władania szablą i lancą, pokaz łucznictwa konnego, konkursy w skokach przez przeszkody);
- ✓ Rekonstrukcja historyczna „Rozbrojenie Niemców. Listopad 1918” (10 listopada, Raczki);

- ✓ Rok Alfreda Wierusza-Kowalskiego, w ramach którego odbyło się wiele wydarzeń, najważniejsze z nich to: uroczysta inauguracja obchodów Roku Alfreda Wierusza-Kowalskiego połączona z wernisażem wystawy „Twórczość Alfreda Wierusza-Kowalskiego w drzeworytach”, wernisaż wystawy „Egzotyczna Europa. Kraj urodzenia na płótnach polskich monachijczyków” (17 kwietnia z udziałem ok. 160 osób) i uroczysta prezentacja dwudziestozłotowej monety Alfreda Wierusza-Kowalskiego wyemitowanej przez Narodowy Bank Polski w serii „Malarze polscy XIX i XX wieku”, urodziny ulicy Alfreda Wierusza-Kowalskiego i wiele innych..

Wykres 2.4.2 Liczba lekcji muzealnych i ich uczestników w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

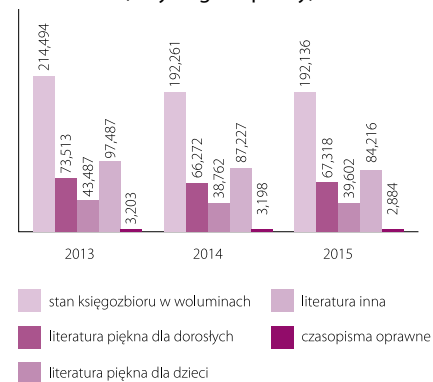
Sieć placówek bibliotecznych przedstawia się następująco: siedziba główna (wraz z Oddziałem dla Dzieci i redakcją Dwutygodnika Suwalskiego) – ul. Plater 33 A, Filia nr 1 – ul. Szpitalna 60, Filia nr 2 – ul. Klono-wa 41, Filia nr 3 – ul. Północna 26 oraz Midicentrum przy ul. Witosza 4 A. Dysponuje bogatym księgozbiorem, w tym obejmującym dorobek kulturalny i społeczno-gospodarczy miasta Suwałki i regionu. Prowadzi działalność oświatową i upowszechnieniową poprzez udostępnianie książki, prasy, informacji o mieście i regionie – w formie tradycyjnej i elektronicznej. Służy pomocą placówkom bibliotecznym na terenie powiatu suwalskiego, wspierając je pod względem metodycznym (kursy i pomoc instruktazowa, materiały do działalności oświatowej itp.), organizuje lekcje biblioteczne. Prowadzi działalność oświatową, w tym organizuje spotkania autorskie połączone z promocją wydawnictw, tematycznie związanych z Suwałkami i regionem, posiada stałą wystawę geologiczną „Ziemia zapisana w skałach” oraz prezentuje wystawy czasowe (fotograficzne, numizmatyczno-filatelistyczne, podręczników i zbiorów o charakterze bibliofilskim). Ponadto w ramach ogólnopolskiej akcji literackiej „Cała Polska czyta dzieciom” organizuje imprezę cykliczną pn. „Suwalczanie czytają dzieciom” oraz kolejne edycje konkursu „Suwalskie limeryki latem”.

Dodatkowo w pierwszym półroczu 2015 r. przeprowadzono prace modernizacyjno-remontowe w Filii Nr 3 (ul. Północna 26). Dzięki wykonanym pracom powiększyła się powierzchnia użytkowa pomieszczeń, poprawa estetyki i funkcjonalności pomieszczeń.

W ostatnim kwartale 2015 r. w ramach projektu „Kreatywne Ośrodki Nauki i Techno-

logii w Suwałkach” zostały wyremontowane i doposażone pomieszczenia czytelnia Oddziału dla Dzieci oraz Filii nr 3, które stanowią placówki filialne Midicentrum.

Wykres 2.4.3 Księgozbiór Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w latach 2013-2015 (w tys. egzemplarzy)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Księgozbiór – na koniec 2015 r. księgozbiór przedstawiał się następująco: 192 136 wydawnictw zwartych, woluminy prasy oprawnej – 2 884 jednostek, zbiory specjalne – 14 936 jednostek, tytuły prasy bieżącej – 107. Księgozbiór wzrósł o 7 896 woluminy o wartości 99 165,90 zł, w tym z zakupów – 3 429 wol., dary – 3 118 wol., ekwiwalenty za zagubione książki – 79 wol., inne – 1 270 wol. zł. Struktura księgozbioru: literatura piękna dla dorosłych – 67 318 wol., literatura piękna dla dzieci – 39 602 wol., literatura inna – 84 216 wol. W 2015 r. ubytkowano ze zbiorów 9 335 wol. Zbiory specjalne (audiowizualne, dokumenty elektroniczne, mapy, nuty, dokumenty życia społecznego) wynosiły łącznie 14 936 jednostek inwentarzowych.

Czytelnictwo i udostępnianie księgozbioru – w ciągu roku zarejestrowano 14 230 użytkowników i 117 049 odwiedzin

(176 mieszkańców Suwałk, z tego ponad 30% to dzieci i młodzież). Wypożyczalnie zarejestrowały 11 239 czytelników oraz 94 763 odwiedzin. Zbiory specjalne udostępniono 9 057 razy, ze stanowisk internetowych skorzystało 3 401 osób, o 2 492 mniej niż rok temu. Udostępniono 47 570 czasopism bieżących (spadek o 4 744 w porównaniu do roku ubiegłego) oraz 462 czasopism oprawnych (o 285 mniej niż w 2015 r.).

Biblioteka realizowała wystawy i przeprowadziła szereg akcji oraz innych wydarzeń kulturalnych. W 2015 roku funkcjonowała jedna wystawa stała pt. „Historia Ziemi zapisana w skałach” oraz zrealizowano 7 wystaw czasowych oraz 4 wystawki w gablotach. W ciągu półroczia odbyło się też 13 spotkań w ramach „Dyskusyjnego Klubu Książki Czwartkowe Obgadywania” oraz 6 spotkań autorskich. Biblioteka po raz pierwszy zorganizowała 30 maja Noc Bibliotek pn. „Czarno na Białym”. W ramach corocznej kampanii promocyjnej „Cała Polska czyta dzieciom” zorganizowano XV edycję tej akcji pn. „Suwalczanie czytają dzieciom” w SP nr 7 w Suwałkach. Przeprowadzono IX edycję konkursu literackiego „Suwalskie limeryki latem”. Oddział dla Dzieci włączył się w organizację miejskich obchodów Międzynarodowego Dnia Dziecka. Przeprowadzono akcję „300 czytelników na 300 lecie Suwałk”. Prowadzono akcję upowszechniającą czytelnictwo pn. „Przeczytaj i obejrzyj” wraz z kinem Cinema Lumiere w Suwałkach. W ww. działaniach wzięło łącznie udział około 2 500 osób;

W 2015 r. ukazało się 26 bezpłatnych numerów „DwuTygodnika Suwalskiego” w nakładzie 5 000 egz. rozprowadzanych na terenie miasta (placówki handlowe, hotele, placówki kultury, Centrum Informacji Turystycznej i in.). Uruchomiono stronę internetową czasopisma (www.dwutygodniksuwalski.pl).

pl) umożliwiającą aktualizację informacji częściej niż w wersji papierowej.

Działania w zakresie realizacji zadań i przedsięwzięć kulturalnych prowadziły również:

- ✓ Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia (państwowa placówka kształcenia artystycznego), obecnie realizuje zadania w obiekcie po kapitalnym remoncie, z nową salą na 350 miejsc,
- ✓ stowarzyszenia kulturalne oraz inne jednostki realizujące zadania na terenie miasta.

Samorząd suwalski współpracował również z następującymi związkami kombatanckimi w mieście: Suwalską Radą Kombatanatów i Osób Represjonowanych, zrzeszającą następujące organizacje: Suwalski Obwód Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” – Inspektorat, Związek Represjonowanych Politycznie Żołnierzy – Górników, Związek Inwalidów Wojennych i Związek Sybiraków, a także z kołem miejskim Związku Kombatanatów RP i Byłych Więźniów Politycznych oraz Związkiem Byłych Żołnierzy Zawodowych w ramach realizacji „Planu obchodów świąt państwowych, wojskowych i rocznic historycznych w Suwałkach w 2015 roku”.

Finansowanie kultury

Bardzo ważnymi narzędziami wspierającymi lokalne środowisko twórcze są przyznawane przez Prezydenta Miasta Suwałk ze środków budżetu miejskiego stypendia w dziedzinie kultury oraz doroczne nagrody Miasta Suwałki w dziedzinie kultury, nagrody jubileuszowe oraz „Mecenat Kultury Suwałk”. Stypendia Miasta Suwałki otrzymały:

- ✓ Anna Stankiewicz na realizację projektu muzycznego „Chrońmy dzieci”,
- ✓ Marta Taraszkiwicz i Olga Wielogórska na realizację projektu w dziedzinie plastyki:

„Suwalskie kobiety w malarstwie – piękno zwyczajności”.

W 2015 roku współpracowano przy realizacji projektów w dziedzinie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego z organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.

Tabela 2.4.2 Wydatki miasta na kulturę w latach 2013-2015 (w zł)

Lp.	Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.	2015 r.
1.	Budżet miasta – wydatki ogółem	307 128 162	315 900 333	311 199 664
2.	Nakłady na kulturę ogółem	11 256 828	11 763 840	11 789 806
a	Budżet ROKiS	-	-	-
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	-	-	-
b	budżet SOK	5 449 664	6 945 973	6 364 634
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	40 060	240 000	309 700
c	Budżet Muzeum Okręgowego	2 756 890	2 369 552	2 659 533
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	302 460	-	175 530
d	Budżet Biblioteki Publicznej	1 954 731	2 174 101	2 177 816
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	95 000	-	-
e	Nakłady na zadania w zakresie kultury (pozostałe):	1 095 543	309 244	564 822
	w tym nagrody i stypendia	66 200	73 000	90 000
	w tym dotacje dla organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego	97 636	98 946	85 744
3.	Procentowy udział nakładów na kulturę w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	3,67 %	5,02%	3,79%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wiodące wydarzenia i inicjatywy kulturalne

„Suwałki Blues Festival”

W dniach 9-11.07.2015 r. odbyła się VIII edycja festiwalu. Podobnie jak w latach ubiegłych główne koncerty festiwalowe odbywały się na dwóch małych i dwóch dużych scenach plenerowych w centrum miasta. Festiwalowi towarzyszyły koncerty klubowe, warsztaty i spotkania. Ogółem odbyło się 47 koncertów tak znakomitych gwiazd, jak JAMES „BLOOD” ULMER (USA), COCO MONTOYA (USA), czy legendarny polski zespół SBB. Na koncercie otwarcia festiwalu swoje 40 urodziny obchodził program „Bielszy Odcień bluesa” prowadzony przez Jana Chojnackiego na antenie radiowej „Trójki”. Odsłonięto Aleje Gwiazd Bluesa na ul. Chłodnej w Suwałkach.

Jarmark Kamedulski

Impreza odbyła się w dniach 7-9.08.2015 r. W ramach przedsięwzięcia odbyło się wiele atrakcji, w tym gry i zabawy w Parku Konstytucji 3 Maja, koncerty suwalskich zespołów oraz gwiazd muzyki popularnej – Haliny Młynkovej i zespołu BRACIA. W związku z rokiem Alfreda Wierusza Kowalskiego został oddany ku jego czci mural przy ul. Kowalskiego w Suwałkach.

Nowością Jarmarku Kamedulskiego’ 2015 były „Kartki z kalendarza” - widowisko historyczne poświęcone najwcześniejszej historii miasta.

2.5 Turystyka

W 2015 roku miasto Suwałki współpracowało przy realizacji projektów z zakresu turystyki i krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży z organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie. Na realizację zadań w 2015 roku w ramach otwartych konkursów ofert przeznaczono kwotę 133 378,72 zł oraz poza otwartymi konkursami: 17 000,00 zł.

Realizatorami zadań były następujące organizacje pozarządowe:

Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna w Suwałkach, Związek Harcerstwa Polskiego – Hufiec Suwałki im. T. Lutostańskiego w Suwałkach, Oratorium św. Jana Bosko w Suwałkach, Stowarzyszenie „Uniwersytet Trzeciego Wieku” w Suwałkach, Polski Związek Niewidomych – Okręg Podlaski w Białymstoku, Stowarzyszenie Miłośników Suwalskiego Parku Krajobrazowego „Kraina Hańczy” w Malesowiznie – Turtulu, Klub Sportowy „Jaćwing – Suwałki” w Suwałkach

oraz Suwalskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe w Suwałkach i Stowarzyszenie Kulturalne „Kostroma” w Suwałkach.

W 2015 roku zrealizowano następujące działania:

- ✓ Prowadzono Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach, w którym udzielano informacji turystycznej turystom, gościom i mieszkańcom Suwałk oraz sprzedawano wydawnictwa turystyczne, gadżety z logo „Pogodne Suwałki”, suwale, pamiątki, pocztówki i wyroby rękodzieła ludowego.
- ✓ Zorganizowano spotkania z podróżnikami, szkolenia dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz zajęcia dla dzieci w Klubie Podróżnika.
- ✓ Zorganizowano wycieczki krajoznawcze dla osób niewidomych i słabo widzących („Turystyka osób niewidomych z miasta Suwałk”) oraz dla seniorów („Śladami historii, kultury i dziedzictwa narodowego – szlakiem piastowskim”).
- ✓ Zorganizowano rajd dla harcerzy „Aktywny turysta” 2015, pieszy rajd dla mieszkańców Suwałk po Suwalskim Parku Krajozrazowym pn. „Poznaj miejsce, w którym żyjesz – w grodzie księcia Sziurpy” oraz pieszy rajd nad Kanał Augustowski dla osób niepełnosprawnych.

- ✓ Zorganizowano festyn rodzinny pn. „Rodzinne Święto radości” oraz spływ kajakowy „Czarną Hańczą” na trasie Maćkowa Ruda – Frącki.
- ✓ Zaktualizowano i wydano materiały turystyczne i promocyjne: plan Suwałk, mapę atrakcji turystycznych Suwalszczyzny, informatory turystyczne „Suwalskie ścieżki kulturowe” i „Suwałki turystyczne”, pamiątkowe pocztówki, komiks „Baśniowy Szlak” oraz ulotkę reklamującą usługi CIT.
- ✓ Zaktualizowano i wydano materiały turystyczne: plan Suwałk, mapkę atrakcji turystycznych Suwalszczyzny, foldery i informatory „Suwałki turystyczne” i „Suwalskie ścieżki kulturowe” oraz pamiątkowe pocztówki z Suwałk, komiks „Baśniowy Szlak” i ulotkę CIT.
- ✓ W okresie wakacji prowadzono na Zalewie Arkadia w Suwałkach działania z zakresu ratownictwa wodnego oraz działania prewencyjno-szkoleniowe dla dzieci i młodzieży oraz zorganizowano dyżury ratownika wodnego.
- ✓ Założono na terenie Suwałk 30 skrytek (keszy) w celu promocji miasta za pomocą geocachingu.

We współpracy z branżą turystyczną wydano gazetki z ofertami turystycznymi i promocyjnymi pakietami usług turystycznych

„Lato w Suwałkach i na Suwalszczyźnie 2015” oraz „Zima w Suwałkach i na Suwalszczyźnie 2015/2016”. Gazetki wydano w łącznym nakładzie 10 tys. egz. w trzech wersjach językowych: polskiej, angielskiej i niemieckiej.

Dystrybucja gazetek odbywała się na targach turystycznych, podczas miejskich wydarzeń oraz w punktach informacji turystycznej i suwalskich hotelach.

W celu wsparcia Centrum Informacji Turystycznej w wydawnictwa turystyczne oraz na potrzeby imprez targowych i współpracy z miastami partnerskimi, zakupiono albumy, przewodniki, mapy, foldery i informatory turystyczne w języku polskim, angielskim, francuskim i rosyjskim.

Miasto Suwałki we współpracy z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Suwałkach zorganizowało stoisko informacyjno - promocyjne na targach turystycznych w Helsinkach, Rydze i Katowicach, a we współpracy z Suwalskim Ośrodkiem Kultury – stoisko w Kaliningradzie, promujące Suwałki Blues Festival.

Wspólnie z Suwalską Izbą Rolniczo-Turystyczną przygotowano stoiska na targach turystycznych w Wilnie i Warszawie oraz na miejskich imprezach plenerowych (Suwałki Blues Festiwal, Jarmark Kamedulski i Międzynarodowy Festiwal Kulinaryny „Sąsiedzi przy stole”).

Tabela 2.5.1 Baza noclegowa w Suwałkach w 2015 roku

Nazwa obiektu	Dane adresowe	Ilość miejsc noclegowych
Obiekty skategoryzowane świadczące usługi noclegowe		
Hotel z Restauracją Akvilon***	ul. T. Kościuszki 4	22
Velvet Hotel & Restaurant***	ul. T. Kościuszki 128	64
Hotel Szyszko***	ul. Innowacyjna 3	140
ZNP ZG Logos**	ul. T. Kościuszki 120	66
Hotel LOFT 1898***	ul. Pułaskiego 24 K	131
Obiekty świadczące usługi hotelarskie na terenie miasta Suwałk		
Dom Noclegowy „Wigry”	ul. Zarzecze 26	53
Obiekt Hotelarski „Hańcza”	ul. Wojska Polskiego 2	200
Zajazd „Cowboy”	ul. Wojska Polskiego 77	11
PKS Pokoje gościnne	ul. Wojska Polskiego 100	40
Muzeum im. Marii Konopnickiej	ul. T. Kościuszki 31	2
Zajazd „Private”	ul. Polna 9	22
„Pokoje Gościnne”	ul. Cicha 2	6
Villa Eden	ul. Noniewicza 37	49
Pola campingowe		
Eurocamping	ul. Zarzecze 26	42

Tabela 2.5.2 Najważniejsze wydarzenia turystyczne 2015 roku

Data	Wydarzenie
16-17 maja	Rajdy turystyczne pod hasłem „Aktywny turysta 2015”
25-27 września	
7 listopada	„Świętojańska wędrówka” - rajd pieszy po Suwalskim Parku Krajobrazowym na trasie Szurpiły – Góra Zamkowa – Malesowizna – Turtul
19 czerwca	„Rodzinne Święto Radości” spływ kajakowy Czarną Hańczą
5 czerwca	Spacerkiem po Suwałkach z przewodnikiem turystycznym
9, 10 lipca	59. Regaty „O Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry”
8, 9 sierpnia	Międzynarodowy Konkurs Kulinaryny „Sąsiedzi przy stole”
6 września	
13 września	

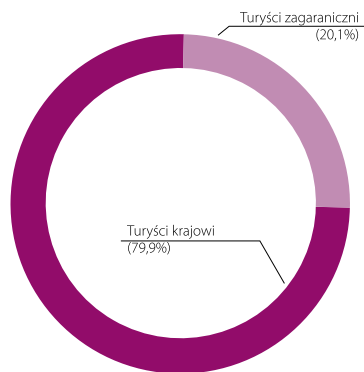
Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach (CIT)

W 2015 r. Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach prowadziła Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna.

Turyści korzystający z usług CIT w Suwałkach otrzymywali informacje nt. oferty turystycznej, bazy noclegowej Suwałk i Suwalszczyzny oraz miejskiej bazy sportowo-rekreacyjnej, a także licznych wydarzeń kulturalnych. Rozdawano bezpłatne materiały i wydawnictwa turystyczne. Prowadzono sprzedaż gadżetów z logotypem „Pogodne Suwałki”, suwali, pamiętek, map, przewodników, wydawnictw regionalnych, pocztówek i wyrobów rękodzieła ludowego. Udostępniano stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu. Poza godzinami pracy CIT turyści mieli dostęp do infokiosku witrynowego z informacją turystyczną. Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach pełniło rolę głównego punktu informacji turystycznej dla turystów indywidualnych i zorganizowanych grup (wycieczek) odwiedzających Suwałki.

W okresie od czerwca do września 2015 roku Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach obsłużyło 5 852 osoby, w tym turystów krajowych: 4 662 osoby (ok. 80% wszystkich turystów) i zagranicznych 1 190 (ok. 20% ogółu turystów).

Wykres 2.5.1 Liczba turystów odwiedzających CIT w okresie czerwiec-wrzesień 2015 roku

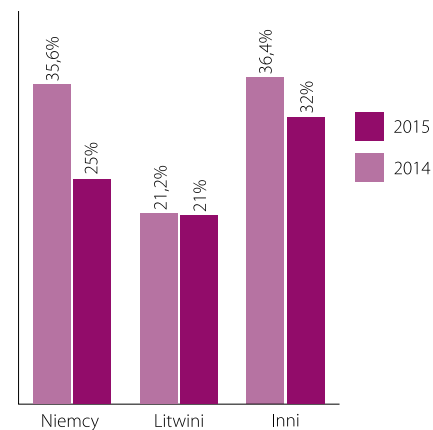
Turyści polscy pochodzili ze wszystkich województw, największą ilość stanowili mieszkańcy woj. mazowieckiego (przede wszystkim z Warszawy) – (ok. 15%), woj. śląskiego (9%), łódzkiego (ok. 7%) oraz woj. podlaskiego i pomorskiego (ponad 5%).

Turyści zagraniczni, którzy odwiedzili CIT pochodzili z przeszło 30 krajów, przede wszystkim z Europy. Odnotowano również

turystów z tak odległych krajów jak: Nowa Zelandia, Australia, Meksyk, Argentyna, USA, Izrael. Wśród turystów zagranicznych dominowali: Niemcy (ok. 25%), Litwini (21%), Holendrzy (11%), Francuzi (6%) oraz obywatele Łotwy i Rosji (ponad 5%).

Wykres 2.5.2 Turyści zagraniczni w latach 2014-2015

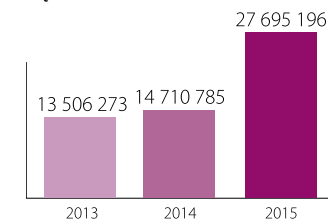

Zdecydowaną większość turystów stanowili turyści indywidualni, w tym: 25% rodziny z małymi dziećmi, 18% – single, 35% – pary, pozostałą grupę stanowili turyści w dojrzałym wieku. W 2015 najwięcej turystów odwiedziło CIT w pełni sezonu turystycznego tj. w sierpniu – około 44% i w lipcu – 29% ogółu korzystających z usług CIT.

2.6 Sport

Bieżące wydatki miasta Suwałk na kulturę fizyczną w 2015 r. wyniosły 27 695 195,74 zł, z tego 20 262 635,12 zł przeznaczono na działalność OSiR w Suwałkach, a 5 189 116,57 zł na obiekty sportowe (w tym na modernizację Stadionu Lekkoatletycznego przy ul. Wojska Polskiego 17, która zakończyła się w czwartym kwartale 2015 roku) – 12 239 663,90 zł.

Wykres 2.6.1. Wydatki Miasta na kulturę fizyczną w latach 2013-2015 w zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 2.6.1. Wydatki miasta na kulturę fizyczną w latach 2013-2015 w zł

Lp.	Wyszczególnienie	2013 r. w zł	2014 r. w zł	2015 r. w zł
1	Budżet Miasta – wydatki ogółem	307 128 162	315 900 333	323 130 969
2	Nakłady na kulturę fizyczną i sport ogółem	13 506 273	14 710 785	27 695 196
a	Nakłady na OSiR	5 759 391	7 704 157	20 262 635
	W tym nakłady wyłącznie na inwestycje	119 689		14 318 039
b	Nakłady na obiekty sportowe	5 141 104	4 954 803	5 189 117
	W tym nakłady wyłącznie na inwestycje	41 389		0
c	Nakłady na zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu (nagrody i stypendia)	92 900	134 220	136 640
d	Nakłady na zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu (pozostałe)	1 749 017	1 917 605	2 106 804
	w tym dotacje dla organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego	134 615	120 000	131 785
	w tym dotacje dla stowarzyszeń	1 437 900	1 530 000	1 724 072
	w tym zakupy inwestycyjne	0	0	0
3	Procentowy udział nakładów na kulturę fizyczną i sport w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	4,4 %	4,66 %	8,57 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W ostatnim pięcioleciu Suwałki utrzymują się w krajowej czołówce samorządów pod względem wyników sportowych uzyskanych przez dzieci i młodzież w klasyfikacji sportu młodzieżowego prowadzonej przez Ministra Sportu i Turystyki. W 2015 r. suwalscy sportowcy zdobyli 446,50 pkt. w Systemie Sportu Młodzieżowego i zajęli 74 miejsce wśród 360 powiatów, 63 miejsce wśród 867 gmin oraz 2 miejsce w województwie podlaskim. Najwięcej punktów w 2015 r. zdobyły: Lekkoatletyczny Klub Sportowy „Hańcza”, Klub Szachowy „Hańcza” Suwałki, Uczniowski Klub Żeglarski „Grot” Suwałki oraz Suwalski Klub Badmintonu.

Tabela 2.6.2 Wyniki uzyskane przez młodzież w klasyfikacji sportu młodzieżowego w 2015 roku

Lp. Suwalskie kluby	Punkty w Systemie Sportu Młodzieżowego
1. LUKS „Hańcza” w Suwałkach	110
2. KSz Hańcza Suwałki	94
3. UKZ Grot OSiR Suwałki	70
4. SKB Suwałki	35
5. OSiR Suwałki	29
6. LMUKS Olimpik Suwałki	29
7. Suwalski Klub Karate Kyokushin	26
8. Wigry OSiR Suwałki	22
9. SUKSS Suwałki	15
10. MUKS Olimpijczyk Suwałki	7,5
11. UMKSz. Jaćwież Suwałki	6
12. T.K.D. Hańcza	3
Razem	446,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Sportu i Turystyki

Suwalscy sportowcy zdobywali tytuły i medale w najważniejszych, mistrzowskich zawodach minionego sezonu w kraju i zagranicą.

Rok 2015 był szczególnie udany dla badmintonistów, karateków, lekkoatletów, pływaków oraz szachistów.

Zawodnicy Suwalskiego Klubu Badmintonu zajęli I miejsce w Drużynowych Mistrzostwach Polski w sezonie 2014/2015. Ponadto badmintoniści zdobyli w 51. Indywidualnych Mistrzostwach Polski sześć medali w tym dwa złote, trzy srebrne i jeden brązowy. Oprócz tego na arenie ogólnopolskiej dobrze zaprezentowali się juniorzy zdobywając między innymi brązowy medal w drużynowych Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych i Młodzików Młodszych w Głubczycach oraz srebrny medal w drużynowych Mistrzostwach Polski Juniorów i Młodzików chłopców w Białymstoku.

Dobrze zaprezentowali się w 2015 roku także suwalscy karatecy. Zawodnicy Suwalskiego Klubu Karate Kyokushin zdobyli między innymi srebrny medal w kumite do 60 kg, brązowy medal w kata, brązowy medal w kumite do 55 kg podczas Mistrzostw Europy Juniorów i Seniorów w Karate Shinkyokushin rozegranych w Warszawie. Z Mistrzostw Europy Młodzieżowców w Bytomiu, zawodnicy SKKK przywieźli brązowy medal w kata. Z sukcesami karatecy wrócili także z Mistrzostw Polski Juniorów rozegranych w ramach XXI Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Wieliczce. Zawodnicy zdobyli złoty medal w kategorii kata, srebrny medal w kategorii kumite do 60 kg oraz dwa brązowe medale w kategorii kata oraz jeden brązowy medal w kumite do 65 kg. Oprócz tego karatecy przywieźli z XXVI Mistrzostw Polski Młodzieżowców Karate Kyokushin w Radzyminie dwa srebrne medale w kategorii kata i w kategorii kumite lekki kontakt oraz brązowy medal w kategorii kumite do 75 kg.

Zawodniczka Lekkoatletycznego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Hańcza” Maria Magdalena Andrejczyk została Mistrzynią Europy Juniorów w Eskilstunie. Zawodniczka brała udział w Mistrzostwach Świata w Pekinie i do

niej należy teraz rekord Polski junierek w rzucie oszczepem. Lekkoatleci reprezentujący barwy suwalskiego klubu zdobyli w zawodach ogólnopolskich między innymi złoty medal, trzy srebrne medale oraz cztery brązowe medale w Mistrzostwach Krajowego Zrzeszenia LZS.

Z dużym sukcesem wróciła z Mistrzostw Europy osób niepełnosprawnych w Glasgow Joanna Mendak, gdzie zdobyła dwa brązowe medale. Ponadto suwalscy pływacy wywalczyli brązowy medal w Igrzyskach Światowych INAS Global Games osób niepełnosprawnych intelektualnie w Guayaquil w Ekwadorze, srebrny medal w Zimowych Mistrzostwach Polski Juniorów w pływaniu 15 latków w Ostrowcu Świętokrzyskim oraz srebrny medal w Letnich Mistrzostwach Polski Juniorów 15 latków w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Suwalscy szachiści powiększyli swój dorobek medalowy o złoty medal podczas Indywidualnych Mistrzostw Polski Juniorów do lat 6 w Suchedniowie.

W rozgrywkach I ligi siatkowej mężczyzn Drużyna Ślepek Suwałki zajęła historyczne trzecie miejsce w tabeli w sezonie 2014/2015. Historyczny sukces osiągnął również Suwalski Klub Sportowy „Wigry”. Jako beniaminek w roz-

grywkach pierwszej ligi Klub uplasował się na dziewiątej pozycji.

Zawodnicy Klubu Sportowego „Jaćwing” – Suwałki Stowarzyszenia Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących CROSS wzbogacili swój dorobek medalowy powracając między innymi ze srebrnym medalem z IBSA World Games – Mistrzostw Świata w Bowlingu w Seulu, z brązowym medalem z Indywidualnych Mistrzostw Polski Niewidomych i Słabowidzących w Łodzi, ze złotym medalem z Pucharu Polski Niewidomych i Słabowidzących w Bowlingu w Katowicach, ze złotym medalem z Drużynowych Mistrzostw Polski Niewidomych i Słabowidzących w Bowlingu w Rzeszowie oraz z brązowym medalem z Drużynowych Mistrzostw Polski Niewidomych i Słabowidzących Kobiet w Warcabach w Kleosinie.

Sukcesy odnosili również w 2015 roku zawodnicy sekcji Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach. Reprezentacja Polski, w której składzie znajdował się Stanisław Skibicki zajęła trzecie miejsce w Mistrzostwach Świata w Ulan Bator w klasie F1B. Ponadto w Salonie Reprezentacji Polski, w składzie której suwalską sekcję reprezentował Bartłomiej Skibicki i Zofia Zdan-

cewicz, zdobyła tytuł Mistrzów Europy Modeli Swobodnie Latających w kategorii F1B.

Zawodnicy Uczniowskiego Klubu Żeglarskiego „GROT” w Suwałkach wzbogacili także swój dorobek. W Mistrzostwach Polski Juniorów Młodszych w klasie DN na jeziorze Śniardwy w Okartowie srebrny medal zdobył Łukasz Pietkiewicz. Ponadto załoga Eryk Martynko i Piotr Topolski uzyskała awans do Mistrzostwa Świata w Rival del Garda (Włochy). Zawodnicy klubu z powodziem startowali w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Młodzieży w Pucku skąd przywieźli dwa medale: złoty Eryk Martynko i Piotr Topolski w klasie Cadet chłopców oraz brązowy Julia Hościłowicz i Amelia Piasecka w klasie Cadet dziewcząt.

Wydarzenia sportowe

Gala „Suwałki Kick Boxing Night” –

W hali Ośrodka Sportu i Rekreacji mieszkańcy regionu mogli podziwiać dziewięć, emocjonujących walk w formule K1 i full-contact. Wśród 18 zawodników znaleźli się utytułowani sportowcy, medaliści Polski i świata. Oficjalne ważenie zawodników odbyło się w restauracji „Open Suwalszczyzna”.

Recman Champions Cup 2015 – W sobotę, 28 lutego 2015 r. w hali Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach rozpoczął się I Turniej Mistrzów Amatorskich Halowych Lig Piłki Nożnej Polski Północno – Wschodniej. W rozgrywkach, które patronem objął Prezydent Miasta Suwałk uczestniczyło 10 drużyn z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

Suwałki Miss Run 2015 – Po raz pierwszy w Suwałkach Dzień Kobiet miał wyjątkowy sportowy charakter. 8 marca nad Zalewem Arkadia odbył się Bieg Kobiet pod nazwą „Suwałki Miss Run 2015”, na odcinku 3,5 kilometra bieżącego wokół Zalewu.

IV Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Sportach Umysłowych Podlaskie 2015 – W Wigrach, Starym Folwarku i Suwałkach w dniach 8-12 kwietnia 2015 r. rywalizowali zawodnicy – uczestnicy IV Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Sportach Umysłowych. W Olimpiadzie brali udział najlepsi polscy zawodnicy w brydżu sportowym, szachy i warcabiści.

Regaty Żeglarskie o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk

– W ubiegłorocznych regatach o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk w klasie Cadet, które odbyły się na jeziorze Wigry rywalizowało 51 załóg z całej Polski. Regaty były też eliminacjami do Mistrzostw Świata w klasie Cadet we Włoszech i Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży w Pucku. Dwudniowe zmagania zakończyły się sukcesem dla zawodników UKŻ Grot OSiR Suwałki. II miejsce i awans do Mistrzostw Świata w klasie Cadet zdobyła załoga – Eryk Martynko i Piotr Topolski. W kategorii dziewcząt Julia Hościłowicz i Amelia Piasecka uplasowały się na 5 miejscu, natomiast Aleksandra Chmielewska i Michałina Hościłowicz zajęły miejsce 6. Obie załogi uzyskały kwalifikacje do OOM 2015.

Mecz piłkarski: Reprezentacja Artystów Polski

– Drużyna Przyjaciół Suwałk – Mecz gwiazd, to jedna z imprez towarzyszących obchodom 40-lecia suwalskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach. Widowskowe spotkanie rozegrane zostało na stadionie miejskim przy ul. Zarzeczce 26 w Suwałkach. Na czele biało-niebieskiej ekipy stanął Jacek Zieliński, wielokrotny reprezentant kraju, a obecnie dyrektor sportowy Suwalskiego Klubu Sportowego Wigry Suwałki.

W Drużynie Przyjaciół Suwałk prym wiodli Piotr Włodarczyk, Grażyvdas Mikulenas i Donatas Venecivius. Natomiast wśród aktorów, którzy po raz kolejny przyjechali do Suwałk, kibice mogli podziwiać między innymi Piotra Zelta, Roberta Moskwę i showmana Bilguuna Ariunbaatara.

III Memoriał Grzegorza Wołągiewicza

– Już po raz trzeci na początku września 2015 roku na stadionie miejskim przy ul. Zarzeczce 26 w turnieju, rozgrywanym ku pamięci zmarłego w 2010 r. Grzegorza Wołągiewicza – Prezydenta Miasta Suwałk, działacza sportowego oraz członka centralnych struktur Polskiego Związku Piłki Nożnej, spotkali się młodzi piłkarze. Trzeci turniej okazał się najsilniej obsadzonym z dotychczasowych. Do rywalizacji przystąpiły takie drużyny jak Legia Warszawa, Lechia Gdańsk, Wisła Kraków, Lech Poznań, Olimpia Warszawa, Wisła Płock, reprezentujące nasz region Akademia Piłkarska Wigry, Rona 03 Elk, Akademia 2012 Suwałki, a także zagraniczne Dinamo Ryga, Suduva Mariampole, Audra Wilno, BFA Wilno. Gospodarzem i głównym organizatorem Memoriału była Akademia Piłkarska Wigry Suwałki. Ubiegłoroczny turniej, którego współorganizatorem był Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach, zakończył się zwycięstwem Lecha Poznań. Zmagania młodych piłkarzy obserwoowało ok. 800 osób.

Międzynarodowy turniej Tenisa Stolowego DON BOSCO 2015

– W turnieju, organizowanym przez Salezjańską Organizację Sportową „SALOS” przy parafii Matki Bożej Miłosierdzia przy współpracy z OSiR w Suwałkach oraz UKS REMIK w Starym Folwarku, sukces odniosły zawodniczki SALOS-u Suwałki Magda Podlewska i Monika Opanowska zajmując drugie i trzecie miejsce w kat. open. Turniej, w którym wystąpiło 214 zawodników z Białorusi, Litwy, Łotwy i Polski, patronatem objął Prezydent Miasta Suwałk.

VI Memoriał Józefa Gajewskiego

– Impreza była najważniejszym sportowym wydarzeniem ostatniego weekendu września 2015 roku. Drużyna Ślepska Suwałki wygrała po raz pierwszy turniej, rozgrywany ku pamięci Józefa Gajewskiego – wieloletniego Prezydenta Miasta Suwałk, dzięki któremu w Suwałkach możemy oglądać siatkówkę na wysokim poziomie. W turnieju brały udział cztery drużyny: gospodarz – MKS Ślepsk Suwałki, Tref Gdańsk, AZS Politechnika Warszawska, Barkom Każany Lwów. Podczas dwóch dni sportowej rywalizacji drużynom kibicowało ok. 700 osób.

Pałuska Kickboxing Night – II gala sportów walki w Suwałkach

– 13 listopada 2015 r., już po raz kolejny w hali sportowej OSiR w Suwałkach odbyła się gala sportów walki pod patronatem Prezydenta Miasta Suwałk. W trakcie gali widzowie mogli oglądać walki utytułowanych zawodników z tej części kraju w formułach: K1, Muai Thai i Full Contact.

Międzynarodowy Młodzieżowy Turniej Bokserski

– 14 listopada 2015 r. niezwykle emocje towarzyszyły rozegranemu w Suwałkach Międzynarodowemu Młodzieżowemu Turniejowi Bokserskiemu, nad którym patronat objął Prezydent Miasta Suwałk. Oprócz zawodników z Niemiec i Litwy, zaprezentowali się w nim młodzi pięściarze sekcji

boksyerskiej OSiR w Suwałkach. Podczas turnieju przeprowadzono łącznie 21 walk.

„**Biały Miś**” – 21 listopada 2015 r. w hali Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach odbył się II Jesienny Turniej Badmintona dla Amatorów pod patronatem Prezydenta Miasta Suwałk. Organizatorem tego wydarzenia było Stowarzyszenie Aktywni Suwalczykowie. Głównym celem turnieju była popularyzacja badmintona w środowisku lokalnym, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Atrakcją tego dnia, szczególnie dla dzieci, była prezentacja na telebimie najlepszych „zagrań” zawodników ze światowych rankingów, a także pokazowy mecz połączony z instruktorem.

V Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wojciecha Kowalewskiego – w dniach 5-6 grudnia 2015 r. w hali sportowej Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach oraz w hali sportowej I Liceum Ogólnokształcącego im. M. Konopnickiej w Suwałkach odbył się V Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wojciecha Kowalewskiego, w którym udział wzięły dzieci urodzone w roku 2007 i młodsze. W turnieju udział wzięło 12 drużyn z Polski, Litwy i Łotwy, między innymi Lechia Gdańsk, Varsovia Warszawa, Jagiellonia Białystok, Akademia 2012, Taurus Kowno, BAP Wilno, AP Wigry Suwałki. V Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Woj-

ciecha Kowalewskiego odbył się pod honorowym patronatem Ministra Sportu i Turystyki oraz honorowym patronatem Prezydenta Miasta Suwałk Czesława Renkiewicza. Sportowy patronat nad imprezą objął również Prezes Polskiego Związku Piłki Nożnej – Zbigniew Boniek.

XVI Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej im. Tomka Godlewskiego – cykliczna impreza charytatywna rozegrana została w grudniu na hali Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach pod Honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Suwałk Czesława Renkiewicza

W minionym roku XVI Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej im. Tomka Godlewskiego zorganizowany został w zmienionej formule, tj. jako turniej dwudniowy. W pierwszym dniu zagrały dzieci, a drugiego dnia gwiazdy piłki nożnej. W piątek, wystąpiło osiem drużyn z Polski, Litwy i Łotwy w kategorii U-8, między innymi Wisła Kraków, Lechia Gdańsk i gospodarze AP Wigry Suwałki. W sobotę wystąpili: Osasuna Pampeluna, Reprezentacja Litwy i Łotwy, Drużyna Prezydenta Miasta Suwałk, Reprezentacja Polski w Piłce Nożnej 2002, Reprezentacja Artystów Polskich, Reprezentacja Polski w Piłce Nożnej Plażowej oraz Wigry Suwałki. Zwycięstwo w Turnieju odniosła broniąca tytułu sprzed roku Reprezentacja Polski w Piłce Nożnej Plażowej.

Tabela. 2.6.3 Ważniejsze imprezy sportowe zorganizowane w Suwałkach w 2015 roku

Daty	Nazwa imprezy
25.01	VI Międzynarodowy Bieg o Puchar Bieguna Zimna pod Patronatem Honorowym Prezydenta Miasta Suwałk
30.01	Kickboxing Night Suwałki – I Gala pod Patronatem Prezydenta Miasta Suwałki
22.02	I Otwarte Zawody w Wędkarstwie Podlodowym o Puchar Prezydenta Miasta Suwałki
28.02	Recman Champions Cup 2015
08.03	Suwałki Miss Run 2015
14-15.03	Winter International Football Tournament WIGRY CUP 2015
22.03	Wiosenny Miejski Test Coopera Nordic Walking
25-26.03	Mistrzostwa 16 Pomorskiej Dywizji Zmechanizowanej w Plywaniu.
08-14.04	IV Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Sportach Umysłowych Podlaskie 2015
8.05	Drużynowe Mistrzostwa Polski w Badmintonie – Ekstraklasa, runda finałowa
24.05	Polska Biega 2015
14.06	„Suwałki 10,5”
13-14.06	Regaty Żeglarskie o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk
16.06	Zawody Pływackie. Mistrzostwa Miasta klas III o Puchar Prezydenta Suwałk
20.06	Mecz piłkarski: Reprezentacja Artystów Polski – Drużyna Przyjaciół Suwałk
20-21.06	XV Piknik kawalerski
21.06	Międzynarodowe Otwarte Zawody Drwali
08.07	Turniej Beach Soccera
09.08	Dni Suwałk – Siłacz Suwalszczyzny
16.08	Maraton Szantowy
04-06.09	III Memoriał Grzegorza Wołgiewicza
06.09	Freedom Charity Run 2015
11-12.09	Międzynarodowy turniej Tenisa Stołowego DON BOSCO 2015
26-27.09	VI Memoriał Józefa Gajewskiego
13.11	Pańska Kickboxing Night – II gala sportów walki w Suwałkach
14.11	Międzynarodowy Młodzieżowy Turniej Boksyerski
21.11	Biały Miś – II Jesienny Turniej Badmintona dla Amatorów
29.11	Otwarte Ogólnopolskie Zawody Modeli Hałowych FIN
05-06.12	V Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wojciecha Kowalewskiego
18-19.12	XVI Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej im. Tomka Godlewskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach i Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach realizował zadania świadcząc różnorodne usługi z zakresu kultury fizycznej, propagując sport wyczynowy i masowy oraz rekreację. Udostępniał bazę sportowo-rekreacyjną, organizował zajęcia, zawody i imprezy sportowe oraz imprezy rekreacyjne. Realizując zadania związane z organizacją imprez pełnił niejednokrotnie rolę koordynatora wydarzeń sportowych i zajmował się ich promocją.

Z usług Ośrodka (organizowanych na bazie obiektów i urządzeń) korzystało wielu suwalczyków. Wykorzystanie obiektów sportowych w 2015 roku przedstawia się następująco:

- ✓ hala sportowa – 141 908 osób + 72 300 widzów,
- ✓ ścianka wspinaczkowa – 3 781 osób,
- ✓ skate – park – ok. 3 250 osób,
- ✓ korty tenisowe – 1 410 osób,
- ✓ stadion LA – (w remoncie do października) 840 osób,

- ✓ boiska piłkarskie na stadionie LA – 3 860 osób,
- ✓ pływalnia – 37 804 osoby,
- ✓ siłownia – 24 378 osób,
- ✓ solarium – 354 osoby,
- ✓ tereny Zalewu Arkadia z placem zabaw i kąpieliskiem – ok. 68 000 osób,
- ✓ wypożyczalnia sprzętu pływającego nad Zalewem Arkadia – rower – 249 wypożyczeń (498 osób), kajak – 113 wypożyczeń (226 osób), leżak – 54 wypożyczenia,
- ✓ Dom Noclegowy „Wigry” – 4 280 osób (10.078 osobonoclegów),
- ✓ wynajem sali konferencyjnej w DN „Wigry” – udostępniona 37 razy,
- ✓ Eurocamping – 2 127 osób w tym: obcokrajowcy – 1 667 osób, Polacy – 460 osób, samochody kampery – 559 szt., namioty – 273 szt., samochody osobowe – 276 szt., przyczepy campingowe – 88 szt., motory – 28 szt., mikrobusy – 57 szt., podłączeń do energii elektrycznej – 575,
- ✓ stadion piłkarski: boisko główne – 48 meczów – boiska boczne – 149 meczów – 1 117 treningów/175,5 godz., udostęp-

nienie sali konferencyjnej – 20 razy, liczba kibiców na meczach – 62 000 osób,

- ✓ Ośrodek Wypoczynkowo – Żeglarski w Starym Folwarku 1 090 – osób/1 600 osobonoclegów,
- ✓ Aquapark – 236 436 osób, w tym strefa basenowa – 225 006 osób, grota solna – 2 928 osób, strefa saun – 8 502 osoby.

W 2015 roku Ośrodek poszerzył i uatrakcyjnił ofertę aktywnego spędzania wolnego czasu adresowaną do mieszkańców i gości odwiedzających nasze miasto, między innymi w oparciu o nowe urządzenia i zmodernizowane obiekty. W 2015 roku zakończony został II etap inwestycji pn. Budowa parku wraz z terenami rekreacyjnymi za Aquaparkiem – projektu realizowanego w ramach Budżetu Obywatelskiego. Ośrodek otrzymał w zarząd urządzenie linowe tzw. linearium (urządzenia do bulderingu, zestaw sprawnościowy dla seniora, zestaw wspinaczkowy) zlokalizowane obok Aquaparku. Teren przylegający do Aquaparku zamienił się w miejsce spotkań i zabaw dla całych rodzin.

Kolejnym obiektem, który został przejęty w użytkowanie przez Ośrodek w 2015 roku

był Street Workout i Parkour Park zlokalizowany nad Zalewem Arkadia w sąsiedztwie kortów tenisowych. Obiekt zrealizowany został z inicjatywy stowarzyszenia „The Parkour One” w ramach Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego 2015. Jest to specjalistyczny, w pełni wyposażony park do ćwiczeń siłowych nazywanych również kalisteniką.

W październiku 2015 roku został oddany do użytku, po przebudowie, stadion lekkoatletyczny przy ul. Wojska Polskiego 17. Odbyły się pierwsze zawody lekkoatletyczne z udziałem dzieci i młodzieży szkół podstawowych pn. Jesienne Mistrzostwa Suwałk w LA Szkół Podstawowych i Gimnazjów. W związku z oddaniem do użytku nowoczesnego stadionu podjęte zostały działania dotyczące organizacji 70. Mistrzostw Polski Juniorów w Lekkoatletyce w terminie 1-3 lipca 2016 r. M. in. 25 listopada 2015 r. podpisana została umowa z PZLA, który powierzył Miastu Suwałki organizację tych mistrzostw.

Na Eurocampingu, posiadającym rekomendację Polskiej Federacji Campingu i Caravaningu, który w 2015 roku uzyskał także rekomendację MPR – Miejsca Przyjaznego Rowerzystom na Wschodnim Szlaku Rowerowym Green Velo, Ośrodek udostępnił turystom (w okresie od 1 maja do 30 września) 42 miejsca postojowe na terenie ogrodzonym, stanowiska namiotowe, stanowiska camperowe z przyłączami, stanowiska motorcarawaningowe z przyłączami, parking przy recepcji, depozyt, WiFi, telefon, umywalnie, natryski, WC z kabiną dla osób niepełnosprawnych, WC chemiczne, pralkę, suszarkę, prasownię, stanowisko do przygotowania posiłków i zmywalnię naczyń, oferowano catering, usługi baru i kawiarni. Ośrodek całkowicie przebudował stronę internetową. Na bazie funkcjonującej domeny www.osir.suwalki.pl utworzył nowoczesną witrynę internetową,

uwzględniając współczesne trendy dotyczące grafiki komputerowej, ekspozycji informacji w sieci oraz funkcjonalności, utworzył również konto na Twitterze. Zmieniony został znak identyfikujący jednostkę. Rebranding zbiegł się z obchodami 40-lecia firmy. Ośrodek zintensyfikował działania marketingowe, które prowadzone były również podczas targów branżowych zarówno krajowych jak i zagranicznych. W minionym roku przedstawiciel Ośrodka uczestniczył w następujących targach turystycznych:

- ✓ Nordic Travel Fair MATKA 2015 – Helsinki (15-18 stycznia 2015 r.);
- ✓ Międzynarodowe Targi Turystyki, Sportu i Rekreacji ADVENTURE – Wilno (23-25 stycznia 2015 r.);
- ✓ Międzynarodowe Targi Turystyczne BALT TOUR – Ryga (6-8 lutego 2015 r.);
- ✓ Międzynarodowe Targi Turystyki GLOBAline – Katowice (27-29 marca 2015 r.);
- ✓ Targi Turystyki i Wypoczynku LATO 2015 – Warszawa (17-19 kwietnia 2015 r.)

Działalność Aquaparku w 2015 roku koncentrowała się na pozyskaniu jak największej liczby klientów, zapewnieniu bezpieczeństwa osobom korzystających z obiektu, zabezpieczeniu wymaganych warunków sanitarno-higienicznych oraz na poprawie efektywności działa-

nia. Stałemu monitorowaniu poddawane były urządzenia i cały proces technologiczny. W celu uzyskania poprawy funkcjonowania obiektu przeprowadzono szereg działań, w tym między innymi prace remontowo-konserwacyjne, dostosowywano godziny pracy poszczególnych stref Aquaparku do zapotrzebowania zgłaszanego przez klientów. W 2015 roku Aquapark uzyskał rekomendację MPR – Miejsca Przyjaznego Rowerzystom na Wschodnim Szlaku Rowerowym Green Velo, jako atrakcja turystyczna. 26 czerwca 2015 r., po 4,5 letnim funkcjonowaniu obiektu powitano w Aquaparku milionowego klienta (21 grudnia 2015 r. minęło 5 lat od uruchomienia Aquaparku).

Programy realizowane przez miasto Suwałki

W 2015 r. Miasto Suwałki realizowało zadanie pn. „Rozwijanie sportu dzieci i młodzieży” w ramach Programu Aktywności Sportowej dla Dzieci Klas IV – VI MultiSport. Zajęcia szkoleniowe realizowane były dla trzech 20 – osobowych grup szkoleniowych. Każda grupa uczestniczyła w trzech 90 – minutowych blokach szkolenia tygodniowo. Zadanie realizo-

wane było w okresie marzec – czerwiec oraz wrzesień – grudzień 2015 r.

Ponad 600 uczniów klas I pięciu suwalskich szkół podstawowych brało udział w programie Mały Mistrz. Głównym celem realizowanego programu było m.in. poprawienie stanu zdrowia, sprawności fizycznej i umiejętności ruchowych uczniów klas I-III, wsparcie nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej i wychowania fizycznego w zaplanowaniu i przeprowadzeniu ciekawych zajęć wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej, promowanie nowych, atrakcyjnych form zajęć ruchowych zgodnych z nową podstawą programową, monitorowanie stanu zdrowia, rozwoju fizycznego i sprawności fizycznej uczniów klas I-III szkół podstawowych, określenie preferencji w wyborze aktywności fizycznej uczniów oraz zachęcenie uczniów do podejmowania nowych form aktywności fizycznej. Szkoły biorące udział zostały wyposażone w sprzęt sportowy niezbędny do realizacji projektu.

Ponadto Miasto Suwałki za pośrednictwem Ośrodka Sportu i Rekreacji kontynuowało, od 9 lutego do 19 czerwca 2015 r. realizację na bazie

Aquaparku IV edycji Programu Powszechnej Nauki Pływania „Już pływam – jestem bezpieczny”. Zajęcia dla uczniów III klas suwalskich szkół podstawowych (tj. Szkoły Podstawowej nr 4, 6 i 9 oraz Zespołu Szkół nr 8) prowadzili instruktorzy Ośrodka. Ogółem w tej edycji programu uczestniczyło ponad 600 dzieci. Zajęcia dofinansowane były ze środków Funduszu Zajęć Sportowych Ministerstwa Sportu i Turystyki. Podsumowaniem tych zajęć były Mistrzostwa Miasta klas III o Puchar Prezydenta Miasta Suwałk w pływaniu, w których uczestniczyło około 200 uczniów, objętych nauką pływania. Najlepsi zawodnicy otrzymali medale, dyplomy, a najlepsze szkoły puchary. Wszystkie dzieci otrzymały okolicznościowe dyplomy. Kolejna, V edycja programu realizowana była w okresie od 14 września do 4 grudnia 2015 r. W zajęciach uczestniczyło 38 grup z czterech szkół podstawowych (tj. Zespołu Szkół nr 3, 7, 9 i 10). Podczas ostatnich zajęć w każdej grupie przeprowadzony został przez kadrę instruktorską, prowadzącą zajęcia nauki pływania, sprawdzian nabytych przez uczniów umiejętności pływackich oraz dokonano wstępnej kwalifikacji zawodników do zawodów pływackich uczniów klas III.

Nagrody i stypendia

W 2015 roku przyznano:

- ✓ 30 nagród w kategorii „zawodnik” za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwalskich sportowców w 2014 roku oraz 19 nagród w kategorii „trener” i „inna osoba fizyczna” za szczególną działalność na rzecz rozwoju sportu w Suwałkach w 2014 roku.
- ✓ 2 wyróżnienia: w kategorii „zawodnik” za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane w 2014 roku i 2 w kategorii „inna osoba fizyczna” za osiągnięcia w działalności sportowej na rzecz Miasta Suwałki.

- ✓ 7 stypendiów sportowych za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwalskich sportowców w 2014 roku.

Tabela 2.6.4 Wartość stypendiów i nagród w dziedzinie sportu przyznanych przez miasto Suwałki w latach 2013-2015

Rok	Nagrody	Stypendia
2013	50 600,00 zł	42 300,00 zł
2014	65 900,00 zł	69 120,00 zł
2015	87 600,00 zł	49 040,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty, Wychowania i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach

2.7 Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Zadanie związane z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego to jedno z podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Realizując to zadanie samorząd suwalski wyznaczył kierunki rozwoju i aktywności w tym zakresie, które polegają na: pełnieniu aktywnej roli w kreowaniu polityki bezpieczeństwa i porządku publicznego (opracowano miejski program zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na lata 2015-2018, który obejmuje całokształt przedsięwzięć w tym zakresie), inwestowaniu w infrastrukturę na rzecz bezpieczeństwa (przebudowa ulic w mieście, wdrażanie nowych rozwiązań architektoniczno-urbanistycznych), stanowieniu prawa miejscowego w odniesieniu do spraw ładu i porządku publicznego.

Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców Suwałk czuwają m. in. Komenda Miejska Policji, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej oraz Straż Miejska.

Działalność Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego

W 2015 roku na suwalskich drogach wydarzyły się 24 wypadki drogowe, czyli o 8 mniej niż w 2014 roku. Zanotowano 827 kolizji drogowych, więcej niż w roku 2014 – 801. Głównymi przyczynami wypadków i kolizji drogowych w minionym roku było: nadmierne prędkość, nieudzielenie pierwszeństwa oraz nieprawidłowe manewry.

W roku 2015 ujawniono 299 nietrzeźwych kierujących, tj. więcej o 18 niż w roku poprzednim. W zdarzeniach drogowych uczestniczyło ogółem 40 nietrzeźwych kierujących – o 1 więcej niż w roku 2014.

Tabela: 2.7.1. Bezpieczeństwo ruchu drogowego na terenie miasta Suwałki w latach 2014-2015

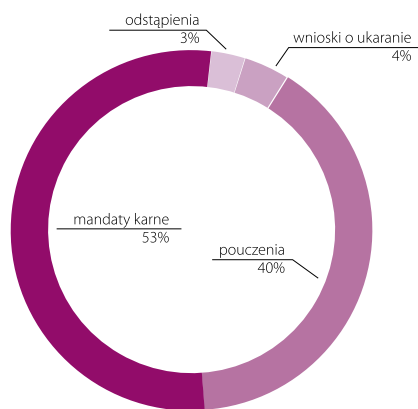
	2014	2015
liczba wypadków drogowych	32	24
liczba kolizji drogowych	801	827
osoby zabite	1	3
osoby ranne	32	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Suwałkach

Przestępstwa i wykroczenia

Liczba ujawnionych na terenie powiatu suwalskiego wykroczeń w 2015 roku wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o 1 053 i wyniosła 26 095.

Wykres 2.7.1 Struktura represyjności działań policji w 2015 roku

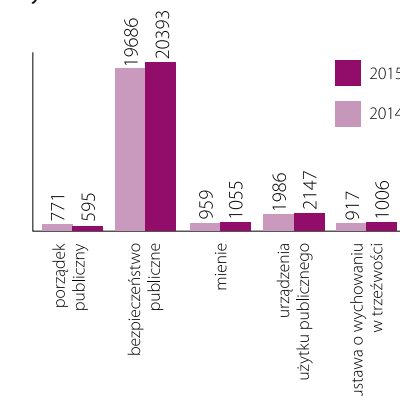
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

W porównaniu z 2014 rokiem:

- ✓ nałożono o 439 więcej mandatów karnych
- ✓ zastosowano o 652 więcej pouczeń
- ✓ skierowano o 156 wniosków mniej do Sądów Grodzkich

- ✓ o 133 razy więcej odstąpiono od skierowania wniosków o ukaranie do Sądu. Na taki wskaźnik stwierdzonej przestępczości miał przede wszystkim wpływ kategorii przestępstwa nietrzeźwych kierujących, która osiągnęła poziom dynamiki 64,9%, przestępstw kryminalnych – dynamika 92,3%, bójka i pobicie – dynamika 91,3% oraz przestępstw przeciwko mieniu: kradzież – dynamika 73,3%, kradzież z włamaniem – dynamika 81,6%.

Wykres 2.7.2 Kategorie najczęściej popełnianych w latach 2014-2015 roku wykroczeń

W 2015 roku w wyniku przeprowadzonych postępowań przygotowawczych stwierdzono popełnienie 1 870 przestępstw. W porównaniu z 2014 rokiem nastąpił spadek o 272 czyny.

Tabela 2.7.2 Liczba przestępstw stwierdzonych w wybranych kategoriach – porównanie lat 2014-2015

Lp.	Kategoria	stwierdzenia	
		2014	2015
1	Przestępstwa kryminalne	1 529	1 355
2	Przestępstwa rozbójnicze	46	38
3	Bójka i pobicie	42	22
4	Uszczerbek na zdrowiu	50	47
5	Kradzież	230	207
6	Kradzież z włamaniem	354	424
7	Kradzież samochodu	30	14
8	Uszkodzenie mienia	160	124
9	Przestępstwa narkotykowe	121	88
10	Przestępstwa gospodarcze	207	173
11	Przestępstwa korupcyjne	18	1
12	Nietrzeźwi kierujący	281	222
13	ogółem	2 142	1 870

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach

W 2015 roku odnotowano wyraźny spadek liczby czynów w ujęciu ogólnym i jest to najniższa wartość, jaką odnotowano w ostatnich 15 latach. Spadkowy trend powrócił również w przypadku kategorii przestępstw o charakterze kryminalnym. Odnotowano także spadek liczby stwierdzonych czynów przestępczych o charakterze gospodarczym, o 34 mniej w porównaniu do roku poprzedniego.

Współpraca z Policją litewską.

Współpraca suwalskiej Policji z Policją z Mariampola służy poprawie bezpieczeństwa w ruchu drogowym na międzynarodowym szlaku komunikacyjnym.

Na drodze krajowej Nr 8 spotkać można patrol polsko-litewski, który prowadzi

wzmoczone kontrole drogowe pojazdów osobowych i ciężarowych. Jego celem jest zapobieganie przestępstwom oraz zapewnienie lepszej ochrony porządku publicznego na terenach przygranicznych.

Realizacja programów i działań profilaktycznych.

W minionym roku realizowano liczne działania prewencyjne organizowane przez Komendę Miejską Policji w Suwałkach przy zaangażowaniu innych instytucji działających na terenie miasta. Są to m. in.:

- ✓ „Bezpieczne Ferie” – spotkania informacyjno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży, dni otwarte jednostki, organizacja Turnieju Strzeleckiego;
- ✓ „Bezpieczne Wakacje” – spotkania informacyjno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży, spotkania z kierownictwem ośrodków wypoczynkowych i obozów letnich, kolonistami i osobami spędzającymi wakacje letnie na naszym terenie
- ✓ Plaża 2015 – działania promujące bezpieczeństwo nad wodą;

- ✓ „Bezpieczna droga do szkoły” – spotkania z dziećmi i młodzieżą, dotyczące zasad bezpiecznego poruszania się na drodze;
- ✓ „Prosto ze szkoły” – VI edycja konkursu filmowego adresowanego do uczniów, mającego na celu prezentację pozytywnych wzorców społecznych, promocję zdrowego, wolnego od uzależnień stylu życia, oraz bezpiecznych zachowań w różnych sytuacjach;
- ✓ „Życiowe dylematy – konsekwencje wyborów” – działania profilaktyczno-informacyjne na temat tolerancji, stereotypów, agresji, przemocy rówieśniczej, trudnych wyborów, handlu ludźmi, uzależnień, patologii społecznych;
- ✓ „Z Temidą na Ty” – spotkania edukacyjne z młodzieżą na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich za popełnione czyny karalne;
- ✓ „Nie ufaj bezgranicznie” – kampania informacyjna mająca na celu zwiększenie świadomości społecznej w problematyce handlu ludźmi;
- ✓ „Bezpieczni online” – projekt edukacyjny skierowany do dzieci i dorosłych, mający na celu promocję bezpiecznych zachowań w sieci oraz informujący o zagrożeniach z jakimi spotkać się można w Internecie;
- ✓ „Nie bądźmy obojętni” – działania, których celem jest pomoc osobom bezdomnym, nieporadnym ze względu na wiek, stan zdrowia oraz samotność.

Działalność Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

W roku 2015 Państwowa Straż Pożarna przeprowadziła na terenie Suwałk 700 akcji ratowniczo-gaśniczych. Na ogólną liczbę interwencji pożary stanowiły 42,7% wszystkich interwencji, miejscowe zagrożenia 49,3% zdarzeń, a fałszywe alarmy 8%. W porównaniu do roku 2014 liczba interwencji Państwowej

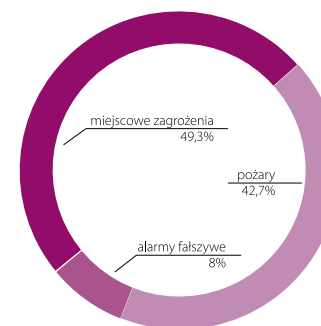
Straży Pożarnej na terenie miasta zmniejszyła się o 2,1%, liczba pożarów była taka sama, liczba innych miejscowych zagrożeń zmniejszyła się o 7%, liczba alarmów fałszywych zwiększyła się o 24%.

Tabela 2.7.3 Interwencje ratownicze Państwowej Straży Pożarnej w latach 2013-2015

Interwencje	2013	2014	2015
Požary	222	299	299
Inne zagrożenia	324	371	345
Fałszywe alarmy	24	45	56
Razem	570	715	700

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach

Wykres 2.7.3 Struktura interwencji PSP w Suwałkach w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach

Działalność Straży Miejskiej

Straż Miejska w Suwałkach wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego. Zakres zadań Straży oraz ich efekty są jednak zróżnicowane. Od wielu lat podstawową tendencją jest wyznaczanie Straży roli formacji wspomagającej suwalską Policję w walce z przestępczością pospolitą, zakłóceniami porządku publicznego i spokoju oraz

patologiami społecznymi. W tych też dziedzinach Straż wykazuje wzmoczoną aktywność.

Kolejnym priorytetem jest zadanie związane z estetyką miasta i ochroną środowiska. Patrole Straży Miejskiej sprawdzają czystość parków, skwerów, ulic itp.

Dodatkowo Straż Miejska włącza się do realizacji programów prewencyjnych, w szczególności skierowanych do dzieci i młodzieży. Realizuje również wiele zadań o charakterze administracyjno-porządkowym np. egzekwowanie przepisów porządkowych, doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień, bezdomnych do noclegowni.

Straż zabezpiecza także różnego rodzaju imprezy masowe i uroczystości organizowane na rzecz społeczności lokalnej, takie jak np. festyny, koncerty, wystawy itp.

Założenia przyjęte do realizacji w 2015 r. miały przede wszystkim na celu:

- ✓ poprawę poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i osób odwiedzających Suwałki,
- ✓ odpowiednie zabezpieczenie imprez odbywających się w mieście,

- ✓ podejmowanie inicjatywy na rzecz poprawy spokoju i porządku publicznego,
  - ✓ zwiększenie ilości działań prewencyjnych, przy jednoczesnym zastrzeżeniu restrykcji w obszarze wykroczeń najbardziej uciążliwych z punktu widzenia mieszkańców,
  - ✓ podniesienie jakości realizowanych zadań,
  - ✓ organizacyjne dostosowanie do potrzeb wynikających z funkcjonowania miasta, odpowiednia dyslokacja służb patrolowych,
  - ✓ skierowanie uwagi strażników na obszary działań, w których istnieje największe zapotrzebowanie ze strony społeczności lokalnej.
- Podstawową formą działania Straży jest zapobieganie i odpowiednia reakcja na wykroczenia – zarówno ujawnione przez samych strażników w trakcie codziennej służby, jak i też zgłoszone przez mieszkańców Suwałk.
- Nasilenie działań prewencyjnych, wzmożona kontrola miejsc zagrożonych występowaniem zjawisk niepożądanych, to tylko niektóre czynniki które przełożyły się na liczbę przyjętych zgłoszeń przez dyżurnych straży.
- W 2015 roku dyżurni Straży Miejskiej przyjęli od mieszkańców 2 335 telefonicznych zgłoszeń. Wachlarz spraw z jakimi zwracali się mieszkańcy jest bardzo szeroki i zróżnicowany. Były to to m.in. zgłoszenia dotyczące:
- ✓ niewłaściwego parkowania pojazdów i utrudnień w komunikacji, niewłaściwego oznakowania, uszkodzeń w nawierzchni jezdni, niszczenia zieleni,
  - ✓ osób nietrzeźwych zakłócających spokój i porządek publiczny,
  - ✓ zagrożeń ze strony wałęsających się psów,
  - ✓ zakłócania spokoju, nieporozumień sąsiedzkich,
  - ✓ zaśmiecania i niszczenia miejsc użyteczności publicznej,
  - ✓ zakłócania spokoju i porządku publicznego w miejscu zamieszkania,
  - ✓ innych naruszeń prawa określonych przez osoby zgłaszające,
  - ✓ palenia tytoniu, niewłaściwego i uciążliwego zachowania się młodzieży,
  - ✓ niewłaściwego zabezpieczenia budynków tzw. „pustostanów”.
  - ✓ awarii infrastruktury,
  - ✓ osób bezdomnych

Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Działając zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, strażnicy wielokrotnie podejmowali interwencje dotyczące spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych.

W ramach działań strażnicy podjęli 154 interwencje, pouczyli 118 osób, nałożyli 28

mandatów karnych, sporządzili 8 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w Suwałkach. Do izby wytrzeźwień i miejsca zamieszkania doprowadzono 172 osoby nietrzeźwe. Przy udziale przedstawicieli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzono 12 kontroli, kontrolując 42 punkty handlowe posiadające w sprzedaży alkohol. Kontrole prowadzone pod kątem zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim, posiadania stosownych opłat związanych z prowadzoną działalnością w tym zakresie, wystawiania informacji i wywieszek o szkodliwości spożywania alkoholu.

Oprócz tego, Straż Miejska wielokrotnie interweniowała w przypadku osób nietrzeźwych, zagrażających życiu i zdrowiu własnemu lub innych osób, przekazując te osoby Pogotowia dla osób nietrzeźwych lub wzywając pogotowie ratunkowe.

Pomoc osobom bezdomnym

Problem z osobami bezdomnymi najbardziej uwidacznia się w okresie jesienno-zimowym. Wówczas to osoby pozbawione stałych miejsc zamieszkania, chroniąc się przed chłodem, zaczynają koczować w piwnicach czy klatkach schodowych budynków komunalnych i spółdzielczych.

Na uciążliwość ze strony tych osób skarżą się mieszkańcy. Zgłaszając interwencje dotyczące zakłócania porządku publicznego, które kończą się pouczeniem, rozmową ostrzegawczą, usunięciem z klatki schodowej itp., bądź dowozem do noclegowni.

Straż Miejska również włącza się do działań związanych z udzieleniem pomocy osobom bezdomnym w przetrwaniu trudnego okresu zimowego. Zadanie to realizowane jest przy współpracy m.in. z wydziałem Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Suwałkach, Komendą Miejską Policji, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej. W realizacji tego zadania

włączają się również studenci Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach im. Franciszka E. Szczepanika.

Ponadto w ramach zadania dotyczącego zabezpieczenia budynków tzw. „pustostanów” dokonano przeglądu takich obiektów, wnioskując do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego Miasta Suwałki o wygezwankowanie od właścicieli odpowiedniego zabezpieczenia „pustostanów” przed dostępem osób trzecich.

Zabezpieczanie imprez

W 2015 roku strażnicy miejscy włączając się w organizację imprez masowych, plenerowych, obchodów świąt i uroczystości, zabezpieczyli 69 różnego rodzaju zgromadzeń, uroczystości, festynów, imprez o charakterze patriotycznym, sportowym, religijnym, kulturalno-artystycznym, w tym 9 masowych. Strażnicy zabezpieczali m.in. następujące imprezy masowe:

- ✓ „Orszak Trzech Króli”
- ✓ „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”
- ✓ „XVI Kaziuk Suwałki – Jarmark rękodzieła i jada regionalnego”
- ✓ „XV Piknik Kawaleryjski – Dni Kawaleryjskie w Suwałkach”
- ✓ „Początek Wakacji 2015 w Suwałkach”
- ✓ „Muzyczne lato Radia 5”
- ✓ „Suwałki Blues Festiwal – 2015”
- ✓ „Jarmark Kamedulski”
- ✓ „Sylwester 2015”

Działalność edukacyjno-prewencyjna

W 2015 r. działalność ta skupiała się na kontynuowaniu programu „Straż Miejska dzieciom – bądź bezpieczny”. Ponadto Straż Miejska organizowała, bądź współorganizowała konkursy z zakresu bezpieczeństwa w ruchu drogowym, z zakresu prewencji. Podejmowano również działania w zakresie propagowa-

nia bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży, były to m.in. konkurs filmowy pt. „Prosto ze szkoły”, akcja „Krzyś 2015”, „Europejski dzień bez samochodu” czy „Dzień dziecka 2015”.

Ważnym elementem realizacji zadań Straży Miejskiej jest współpraca z suwalską Policją.

Współpraca polegała na stałej wymianie informacji o zagrożeniach, koordynowaniu wspólnych służb i prowadzeniu działań porządkowych.

W 2015 roku Straż Miejska wspierała działania suwalskiej Policji przy zabezpieczaniu wszelkiego rodzaju imprez i uroczystości. Wykorzystanie sił i środków obydwu służb usprawniało realizację zabezpieczeń, ale również pozwalało na ich racjonalne dyslokowanie i wykorzystanie. Strażnicy miejscy wraz z policjantami z Komendy Miejskiej Policji wspólnie dbali o bezpieczeństwo i porządek podczas tych uroczystości.

Przykładem na dobrą współpracę są także działania prowadzone od szeregu lat w ramach przedsięwzięcia „Bezpieczne osiedle”, które miały na celu m.in.:

- ✓ Zapewnienie ładu i porządku publicznego w rejonach osiedli mieszkaniowych.
- ✓ Zapobieganie dewastacji i niszczeniu mienia należącego do spółdzielni mieszkaniowych oraz mienia komunalnego.
- ✓ Zapobieganie rozprowadzaniu środków odurzających szczególnie wśród nieletnich.

- ✓ Zapobieganie wybrykom o charakterze chuligańskim w miejscach publicznych oraz popełnianiu czynów karalnych przez osoby nieletnie.
- ✓ Zapobieganie kradzieżom z włamaniem do mieszkań, piwnic oraz rozbojom i kradzieżom rozbójniczym.
- ✓ Zapobieganie spożywaniu alkoholu w miejscach publicznych oraz sprzedaży alkoholu nieletnim.

Przeprowadzono 21 wspólnych działań. W działaniach tych wzięło udział na zasadzie wielokrotności 82 strażników i 82 dzielnicowych, w tym 21 razy wykorzystano pojazd Straży Miejskiej.

Współpracowano również w zakresie przeciwdziałania bezdomności w okresie sezonu zimowego. W dalszym ciągu kontynuowano współpracę w zakresie obsługi monitoringu wizyjnego. Przestrzeń publiczną obserwują 32 kamery.

Do najczęściej zaobserwowanych zdarzeń w rejonie funkcjonowania kamer należą m.in.:

- ✓ Wykroczenia drogowe – 176
- ✓ Bójka w miejscu publicznym – 11
- ✓ Niszczenie mienia – 7
- ✓ Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym – 32
- ✓ Żebractwo w miejscu publicznym – 5

Współpraca ze szkołami.

Strażnicy dokonali 1 242 kontrole w okolicach i sąsiedztwie szkół (zabezpieczyli 5 imprez szkolnych). Przeprowadzili 24 rozmowy z pedagogiem szkolnym. Podejmowali czynności w stosunku do uczniów przebywających na „wagarach”, palących papierosy, zakłócających porządek. Informacje z tym związane przekazywane były bezpośrednio pedagogom szkolnym, bądź Wydziałowi Prewencji KMP w strukturach którego mieści się sekcja ds. nieletnich.

Niezależnie od tych działań prowadzono pogadanki w zakresie spraw związanych z porządkiem i bezpieczeństwem publicznym. Pogadanki prowadzono w klasach nauczania początkowego. Uwzględniały one najważniejsze rodzaje zagrożeń występujących w życiu codziennym oraz zagadnienia związane z zasadami bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

W 2015 r. utrzymano patrol pieszy tzw. „szkolny” zadaniem którego było oddziaływanie na poprawę poczucia bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły i w jej okolicy: bezpośrednio poprzez patrolowanie terenów szkolnych i przyległych, pośrednio poprzez współpracę ze szkołami.

Zakres zadań patrolu szkolnego:

- ✓ reagowanie na naruszenie porządku prawnego, współpraca ze szkołami, Policją w zakresie ochrony dzieci i młodzieży, zagrożenia patologiami itp.,
- ✓ pomoc w ochronie uczniów przed zagrożeniem zewnętrznym, spoza szkoły, ujawnianie nieprawidłowości w infrastrukturze i zaniedbaniach w otoczeniu, mających wpływ na bezpieczeństwo nieletnich.

Współpraca Straży Miejskiej z innymi instytucjami

Celem współpracy Straży Miejskiej z właściwymi podmiotami jest zminimalizowanie bądź usunięcie skutków zaistniałych zagrożeń, udzielenie pierwszej pomocy, zabezpieczenie miejsca zdarzenia do czasu przybycia odpowiednich służb.

Współpracę prowadzono z Zarządem Dróg i Zieleni w Suwałkach, Komendą Miejską Policji, Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej Sp. z o. o., Zarządem Dróg i Zieleni, Komendą Miejską Państwowej Straży Pożarnej, Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o., Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., administratorami Spółdzielni

Mieszkaniowych, Zarządem Budynków Mieszkalnych, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego Miasta Suwałki.

W omawianym okresie strażnicy w 19 przypadkach zabezpieczyli miejsca zdarzeń. Ujawnili 105 różnego rodzaju awarii. Udzielili łącznie 359 asyst pracownikom m.in.:

- ✓ Wydziału Spraw Obywatelskich,
- ✓ Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej,
- ✓ Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o.,
- ✓ Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ✓ Zarządu Budynków Mieszkalnych,
- ✓ firmy „Hodowla psów rasowych – schronisko” Sianożęć 3A” Bogdan Lauryn
- ✓ Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami.

Ponadto w 2015 r. przedstawiciel Straży Miejskiej brał udział w debatach społecznych organizowanych przez Prezydenta Miasta Suwałk z mieszkańcami miasta. W 2015 r. odbyły się 4 takie spotkania. Debaty miały na celu m.in. zdiagnozowanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców miasta w zakresie poprawy ładu i porządku publicznego. Stwarzały możliwość wymiany informacji o istniejących zagrożeniach.

W 2015 r. miasto Suwałki dostrzegając problem bezpieczeństwa osób starszych jako bardzo ważny i aktualny, podjęło szereg działań w tym zakresie. Jednym z takich działań była pomoc w opracowaniu poradnika. W przedsięwzięcie to zaangażowała się również Straż Miejska. Pod koniec 2015 roku powstał „Suwalski Poradnik Bezpiecznego i Pogodnego Seniora” wydany przez Suwalską Radę Seniorów. Publikacja ta zawiera szereg elementów m.in. dot. unikania zagrożeń, co przyczynić się może do poprawy bezpieczeństwa osób starszych.

3

Strefa gospodarcza

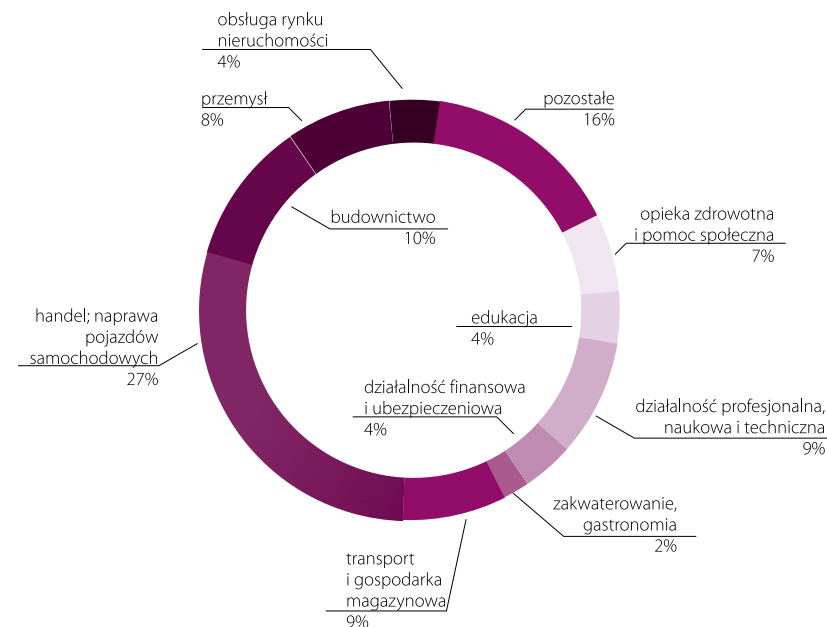
3.1 Podmioty gospodarcze

Struktura podmiotów gospodarczych

Na koniec grudnia 2015 r. na terenie Suwałk zarejestrowanych było 6 930 podmiotów gospodarczych, z czego prawie 96,1% (6 662 podmiotów) działało w sektorze prywatnym. W stosunku do roku 2014 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zmniejszyła się o 39. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych (ok. 74,6%) to osoby fizyczne

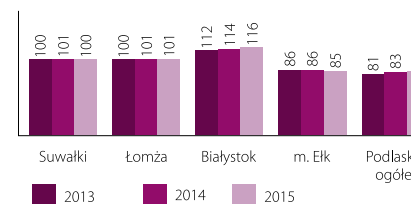
prowadzące działalność gospodarczą. Do największych suwalskich przedsiębiorstw należą m.in.: MISPOL S. A., ANIMEX Grupa Drobiarska S. A. (branża spożywcza), „Padma Art” (ramki do zdjęć), PORTA KMI Poland Sp. z o. o., STOLLAR Sp. j. (branża drzewna i stolarka otworowa), PPHU „Lactopol” (branża spożywcza), Malow Sp. z o.o., GASTECH Sp. z o.o. (branża metalowa), AQUAEL Sp. z o.o. (mechanika precyzyjna, sprzęt akwarystyczny), Fabryka Przewodów i Kabli ELPAR II Sp. z o. o. (branża elektryczna), SALAG Sp. z o. o. S. K. (branża tworzyw sztucznych), PRIBO Sp. z o. o. (budownictwo).

Wykres 3.1.1 Struktura podmiotów gospodarczych wg sekcji w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wykres 3.1.2 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wspieranie przedsiębiorczości

Pomoc de minimis

Miasto Suwałki od kilku lat wspiera rozwój przedsiębiorczości w mieście poprzez stosowanie zwolnień podatkowych w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców prowa-

dzących działalność gospodarczą na terenie miasta pod warunkiem zrealizowania na terenie miasta Suwałk inwestycji początkowej (budowa, odbudowa, rozbudowa, nadbudowa budynków i budowli lub ich części) oraz zatrudnienia określonej liczby osób.

W poprzednich latach wsparcie przedsiębiorców za pomocą tego instrumentu prezentowało się w następujący sposób:

Tabela 3.1.1. Pomoc de minimis w Suwałkach w latach 2013-2015.

Lata	Liczba podmiotów	Wartość
2013	8	560 477,00 zł
2014	10	803 734,00 zł
2015	4	421 823,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

Park Naukowo-Technologiczny Polska – Wschód w Suwałkach sp. z o.o. powstał 4 czerwca 2004 roku. Celem strategicznym Parku jest stworzenie w Suwałkach atrakcyjnego miejsca wzajemnych powiązań pomiędzy nauką z biznesem, umożliwiającego transfer technologii i prowadzenie innowacyjnych form działalności gospodarczej i inwestowania. Udziałowcami spółki są Miasto Suwałki, Uniwersytet w Białymstoku, Polskie Stowarzyszenie Doradcze i Konsultingowe w Białymstoku, Politechnika Warszawska, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Suwałkach i Instytut Łączności w Warszawie. W ramach projektu „Budowa i Uruchamianie Nowych Obiektów Parku Naukowo-Technologicznego Polska – Wschód w Suwałkach”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013, w końcu 2012 roku powstał kompleks obiektów Parku, który składa się z Inkubatora Technologicznego, zespołu laboratoriów: Laboratorium Badania Produktu Chemicznego, Laboratorium Medycznego, Laboratorium Energii Odnawialnej i Laboratorium Multimedialnego, Hali Procesów Logistyczno – Produkcyjnych i Centrum Konferencyjnego. W budynku Inkubatora mieszczą się pomieszczenia recepcyjne kompleksu i pomieszczenia biurowe o zróżnicowanej powierzchni –

dogodne dla funkcjonowania małych i większych firm, na różnych etapach rozwoju. Oferta Parku kierowana jest w pierwszej kolejności do podmiotów z branż wysoko zaawansowanych, takich jak IT, elektronika, technologia inżynierii materiałowej, ochrona zdrowia i inżynieria medyczna, technologia ochrony środowiska.

Park to również:

Ośrodek Europejskiej Sieci Współpracy (Enterprise Europe Network) oferujący małym i średnim przedsiębiorstwom kompleksowe usługi wspierający rozwijanie ich potencjału i innowacyjnych zdolności poprzez:

- ✓ pozyskiwanie informacji o regulacjach prawnych w wybranych krajach europejskich;
- ✓ pomoc w wyszukiwaniu aktualnych źródeł finansowania z krajowych i europejskich instrumentów finansowych;
- ✓ wspieranie procesu transferu technologii i innowacji poprzez poszukiwanie, promowanie technologii lub know-how;
- ✓ pomoc w wejściu na nowe rynki poprzez pozyskiwanie niezbędnych informacji o rynkach zagranicznych;
- ✓ doradztwo w zakresie pozyskiwania środków finansowych (poszukiwanie inwestorów, kredytów, pożyczek i innych form finansowego wsparcia);
- ✓ organizowanie konferencji, szkoleń, misji handlowych/gospodarczych oraz spotkań brokerskich.

Inicjator międzynarodowych projektów w ramach unijnego programu Erasmus, a także **animator platformy** startowej dla nowych pomysłów „Hub of Talents” – ekosystemu, stworzonego przez szereg instytucji, w tym uczelnie wyższe, fundusze inwestycyjne, regionalne izby gospodarcze, sieci aniołów biznesu, stowarzyszenia przedsiębiorców oraz duże firmy, oferującego młodym przedsiębiorcom możliwość ubiegania się o bezzwrotną dotację na wejście na rynek i początkową fazę funkcjonowania startup-u.

Szerokie wsparcie, oferowane w ramach inkubacji startupu m.in. poprzez obsługę księgową, prawną i doradztwo podatkowe, pomoc technologiczną i marketingową, wsparcie w kształtowaniu wizji przedsiębiorstwa, budowaniu zespołu i strategii rozwoju to okazja do wypracowania unikalnej formuły wsparcia przedsiębiorczości, dzięki której każda z nich buduje w regionie biznesowe i społeczne partnerstwo, sprzyjające realizacji innowacyjnych pomysłów.

Lider **Północno-Wschodniego Klastra Edukacji Cyfrowej** – innowacyjnego ośrodka, skupiającego firmy, instytucje i organizacje świadczące usługi edukacyjne z zakresu technik cyfrowych, które zostały zbudowane specjalnie z myślą o potrzebach podmiotów biznesowych, jak również pracowników sektora administracji publicznej. Unikalną wartością propozycji Klastra jest połączenie atrakcyjnych pakietów edukacyjnych z niewątpliwymi walorami turystycznymi Suwalszczyzny. Klastrę to środowisko współpracy jego członków z innymi podmiotami, tworzące przyjazne otoczenie do współdziałania, nawiązywania kontaktów, dzielenia się specjalistyczną wiedzą, doświadczeniem, przy użyciu nowoczesnych narzędzi, zaawansowanej infrastruktury i możliwości intelektualnych.

Punkt konsultacyjny programu „Wsparcie w starcie”, kierowanego do:

- ✓ studentów – ostatniego roku studiów wyższych, niepracujących i niewykonujących innej pracy zarobkowej;
- ✓ absolwentów – szkół średnich i uczelni wyższych, pozostających bez pracy (do 48 miesięcy od dnia uzyskania dyplomu);
- ✓ osób bezrobotnych – zarejestrowanych w urzędzie pracy;
- ✓ przedsiębiorców – w przypadku pożyczki na utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego.

W ramach programu udzielane są niskoprocentowe pożyczki na podejmowanie działalności gospodarczej oraz tworzenie nowych miejsc pracy dla osób bezrobotnych;

Akredytowany – przez Ministerstwo Rozwoju – **Ośrodek Innowacji**, świadczący proinnowacyjne usługi małym i średnim przedsiębiorstwom w obszarze:

- ✓ chemii, farmacji, sektora spożywczego;
- ✓ transferu wiedzy, nabywania i ochrony wartości niematerialnych i prawnych;
- ✓ wsparcia innowacji poprzez udostępnianie przestrzeni biurowej, banków danych, zasobów bibliotecznych, badań rynków, laboratoriów;
- ✓ znakowania, testowania i certyfikacji jakości, zmierzającej do opracowania bardziej efektywnych produktów, procesów i usług.

Wirtualna przestrzeń biurowa – umożliwiająca użytkownikom znaczną redukcję kosztów związanych z wynajmem lokalu i zatrudnieniem pracowników biurowych. **Wirtualne biuro** zapewnia rejestrację przedsiębiorstwa pod adresem Parku, dzięki czemu osoby prowadzące działalność w domu lub też mobilni specjaliści mogą korzystać z prestiżu prowadzenia przedsiębiorstwa pod adresem parkowego centrum biznesowego, przy ul. Innowacyjnej 1.

Oferta atrakcyjnych – w pełni uzbrojonych – **terenów inwestycyjnych**, skierowana szczególnie do firm innowacyjnych działających w obszarze zaawansowanych technologii, przede wszystkim inwestorów prezentujących:

- ✓ technologie systemów informatycznych i sieci telekomunikacyjnych;
- ✓ elektronikę;
- ✓ technologie inżynierii materiałowej;
- ✓ technologie ochrony zdrowia i inżynierii medycznej;

- ✓ technologie związane z ochroną środowiska oraz wykorzystaniem odnawialnych i niekonwencjonalnych źródeł energii;
- ✓ automatykę, aparaturę pomiarową i laboratoryjną;
- ✓ mechanikę precyzyjną.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości

Jest prywatną osobą prawną działającą od 1994 roku na zasadach non-profit. Działa na rzecz zwiększenia aktywności gospodarczej w regionie poprzez promocję i wspieranie małych przedsiębiorstw i innych przedsięwzięć gospodarczych organizowanych przez bezrobotnych lub dających im zatrudnienie w celu rozwoju gospodarczego regionu i likwidacji w ten sposób bezrobocia. W ramach realizacji celów statutowych Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości przygotowuje i realizuje programy ukierunkowane na wzmocnienie i rozwój przedsiębiorczości, rozwój gospodarczy, a także rozwój społeczności lokalnej i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Uczestniczy w inicjatywach mających na celu rozbudowanie potencjału gospodarczego, w wyniku którego mogą powstać nowe miejsca pracy. Cele swoje Fundacja realizuje poprzez podejmowanie działań na rzecz wzrostu konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw m.in. poprzez następujące działania:

- ✓ wspieranie finansowe istniejących i nowo tworzonych firm,
- ✓ doradztwo konsultacyjno-prawno-ekonomiczne i wszelkie inne działania promujące działalność gospodarczą i rozwój regionalny,
- ✓ promocję przedsiębiorczości w postaci szkoleń, konferencji, misji gospodarczych, wizyt studyjnych, spotkań biznesowych.

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S. A. w Suwałkach

Powstała 16 stycznia 1991 roku. Jest najstarszą agencją rozwoju regionalnego w Polsce. Misją Agencji jest inspirowanie oraz ak-

tywny udział w przemianach gospodarczych i społecznych regionu poprzez jego promocję, wspieranie small biznesu, realizację programów sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy oraz organizacja systemu edukacji ekonomicznej i zawodowej.

Agencja wspiera rozwój regionalny w różnych jego obszarach i jest ukierunkowana przede wszystkim na realizację inicjatyw gospodarczych w regionie Podlasia i Suwalszczyzny, a w szczególności:

- ✓ współdziała w opracowywaniu programów rozwoju regionu
  - ✓ aktywnie wspiera biznes
  - ✓ promuje region suwalski
  - ✓ tworzy i realizuje programy aktywnej walki z bezrobociem
  - ✓ tworzy nowe podmioty gospodarcze
  - ✓ organizuje kształcenie zawodowe dorosłych i młodzieży
  - ✓ organizuje systemy gromadzenia i dystrybucji informacji gospodarczej
  - ✓ organizuje inkubatory przedsiębiorczości
  - ✓ przygotowuje i wdraża programy pomocowe.
- W 2015 roku w strukturze Agencji działały m.in.:
- ✓ Fundusze pożyczkowe.

Funkcjonują w ARR „ARES” S.A. od 1998 roku przyczyniając się do rozwoju sektora MŚP poprzez udzielanie pożyczek na atrakcyjnych warunkach dla firm. Pożyczki przeznaczane są przede wszystkim na:

- budowę lub nabycie nieruchomości, budynków, budowli, maszyn i urządzeń, zakup środków transportu i wyposażenia,
- nabycie wartości niematerialnych i prawnych (w tym oprogramowania i licencji),
- nabycie rzeczowego majątku obrotowego.

W 2015 roku kontynuowano działalność Funduszy Pożyczkowych. Usługi

finansowe świadczone były w oparciu o cztery funkcjonujące w Spółce Fundusze Pożyczkowe:

- **Fundusz Pożyczkowy Agencji Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach** utworzony ze środków własnych w wysokości 167 000,00 zł oraz dotacji budżetu państwa w wysokości 500 000,00 zł.
- **Fundusz Pożyczkowy dla małych przedsiębiorców Agencji Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach** – utworzony na podstawie umowy zawartej z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości o udzielenie bezwrotnego wsparcia na powiększenie wyodrębnionego księgowo funduszu pożyczkowego, w wyniku czego powstał fundusz, którego środki przeznaczone są na udzielanie pożyczek małym przedsiębiorcom.
- Fundusz Pożyczkowy dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw zwany Północnym Funduszem Pożyczkowym utworzony na podstawie umowy na realizację projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013, działanie 1.3 – Wsparcie Instytucji Otoczenia Biznesu, Oś priorytetowa I – Wzrost Innowacyjności i Wspieranie Przedsiębiorczości w Regionie.
- Północny Fundusz Pożyczkowy II utworzony na podstawie umowy na realizację projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013, działanie 1.3 – Wsparcie Instytucji Otoczenia Biznesu, Oś priorytetowa I – Wzrost Innowacyjności i Wspieranie Przedsiębiorczości w Regionie.

Ponadto w 2015 r. ARR „ARES” otrzymała dofinansowanie na realizację projektu pn. „Północny Fundusz Pożyczkowy III”. Rozpoczęcie realizacji projektu nastąpiło w I kwartale 2016 r. W ramach projektu, udzielane będą pożyczki dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw realizujących inwestycje na terenie województwa podlaskiego. Pozyskanie dodatkowego kapitału pożyczkowego pozwoliło na uatrakcyjnienie oferty oraz promocję działalności pożyczkowej Agencji poprzez udzielanie pożyczek na zasadzie pomocy de minimis.

- ✓ Fundusz poręczeniowy.

Fundusz utworzony został w 2010 r. na podstawie umowy na realizację projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007-2013, działanie 1.3 – Wsparcie Instytucji Otoczenia Biznesu, Oś Priorytetowa I – Wzrost Innowacyjności i Wspieranie Przedsiębiorczości w Regionie.

Celem funduszu jest wspieranie sektora MŚP województwa podlaskiego poprzez ułatwienie im dostępu do finansowania w formie kredytów i pożyczek udzielanych przez banki lub inne instytucje finansujące.

- ✓ Dział Rozwoju Regionalnego.

Dział Rozwoju Regionalnego w strukturze ARR „ARES” funkcjonuje od 1993 roku. Dział zajmuje się gromadzeniem i dystrybucją informacji o programach pomocowych Unii Europejskiej oraz przygotowaniem i wdrażaniem projektów współfinansowanych ze środków unijnych.

Zadania realizowane przez Dział Rozwoju Regionalnego w 2015 roku wynikały z realizacji zawartych umów na dofinansowanie poszczególnych projektów w ramach POKL, jak również skupiały się na aplikowaniu o środki na realizację nowych projektów.

✓ Suwalsko-Mazurska Szkoła Biznesu i Zarządzania

W strukturze ARR „ARES” S.A. szkoła funkcjonuje od 1992 r. Szkoła posiada nowoczesną bazę dydaktyczną. W 2014 roku SMSBiZ prowadziła działalność edukacyjną poprzez formy szkolne prowadzone na poziomie średnim (Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „ARES”) oraz formy pozaszkolne w postaci kursów i szkoleń organizowanych na zlecenie różnego rodzaju instytucji (szkoły, GOPS, MOPS, PUP, PCPR) oraz z wolnego naboru i w ramach realizowanych przez Spółkę projektów. Szkolenia skierowane były zarówno do osób bezrobotnych, jak i różnych grup zawodowych. Ponadto nawiązała kontakty z uczelniami wyższymi w celu wspólnej realizacji studiów podyplomowych. Była prowadzona rekrutacja chętnych na następujące kierunki:

- Doradztwo zawodowe i edukacyjne z elementami coachingu,
- Zarządzanie projektami Unii Europejskiej,
- Rachunkowość i podatki,
- Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy.

✓ Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej

W okresie od 01.10.2012 r. do 30.06.2015 r. Ośrodek funkcjonował w ramach realizowanego przez Spółkę projektu, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Celem głównym projektu było dostarczenie wiedzy i umiejętności z zakresu ekonomii społecznej różnym grupom interesariuszy (osoby bezrobotne, niepełnosprawne, zagrożone wykluczeniem społecznym, przedstawiciele OPS, PUP, NGO, JST i innych) z terenu subregionu suwalskiego poprzez wsparcie doradcze, szkoleniowe, dotacyjne oraz testowanie i poszukiwanie

źródeł finansowania Instytucji Wsparcia Ekonomii Społecznej, spółdzielni socjalnych oraz promocja ekonomii społecznej.

W okresie od 01.07.2015 r. Ośrodek funkcjonuje nadal jako instytucja wspierająca ekonomię społeczną w województwie podlaskim kontynuując działania określone w ww. projekcie. Świadczy ten sam zakres usług jaki był świadczony w ramach realizowanego projektu.

✓ Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich

Punkt rozpoczął swoją działalność w grudniu 2014 r. Jego działalność jest współfinansowana ze środków EFRR z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. Zadaniami priorytetowymi LPI FE są:

- udzielanie informacji na etapie ubiegania się o dotację, realizacji projektów finansowanych z Funduszy Europejskich,
- informowanie o możliwości realizacji projektów współfinansowanych z Funduszy Europejskich w formule partnerstwa publiczno – prywatnego,
- informowanie o realizowanych projektach dofinansowanych z Funduszy Europejskich,
- udzielanie informacji o Funduszach Europejskich podczas indywidualnych konsultacji u klienta,
- organizowanie spotkań informacyjnych, szkoleń warsztatów,
- organizowanie Mobilnych Punktów Informacyjnych,
- przekazywanie aktualności o działaniach LPI oraz aktualnych danych kontaktowych do Głównego Punktu Informacyjnego w Białymstoku,
- dystrybucję i magazynowanie materiałów informacyjnych,

- współpracę z samorządami lokalnymi w zakresie realizacji działań,
- współpracę z innymi sieciami informacyjnymi o Funduszach Europejskich,
- uczestnictwo w imprezach regionalnych organizowanych w podregionie,
- udział w szkoleniach i spotkaniach organizowanych przez Organizatora, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, Centrum Projektów Europejskich.

✓ Agencja Zatrudnienia.

W 2015 roku Spółka rozszerzyła przedmiot działalności w zakresie świadczenia usług pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego, poradnictwa zawodowego oraz pracy tymczasowej. Z dniem 01.07.2015 r. Spółka utworzyła nowy dział pn. Agencja zatrudnienia, który świadczy usługi w ww. zakresie. Spółka dokonała wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia. Praca działu polega m.in. na: pozyskiwaniu i upowszechnianiu ofert pracy; udzielaniu pomocy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej; inicjowaniu i organizowaniu spotkań/kontaktów pomiędzy osobami poszukującymi zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i pracodawcami.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S. A.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna w 2016 r. obchodzić będzie jubileusz XX-lecia swojej działalności. Aktualnie SSSE składa się z osiemnastu wydzielonych obszarów na terenie trzech województw – podlaskiego, warmińsko-mazurskiego i mazowieckiego, o łącznej powierzchni 635,0653 ha, na których przedsiębiorcy prowadzą działalność gospodarczą na preferencyjnych warunkach.

Strefa oferuje inwestorom tereny przemysłowe posiadające miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które wypo-

sażone są w pełną infrastrukturę techniczną. Nieruchomości o różnych wielkościach – dostosowanych do potrzeb inwestorów, w atrakcyjnych lokalizacjach, sprzedawane są na własność w konkurencyjnych cenach.

W Suwalskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej – Podstrefie Suwałki – inwestor może uzyskać nie tylko ulgi w podatkach lokalnych, ale przede wszystkim skorzystać z pomocy publicznej w formie zwolnienia z podatku dochodowego w następujących po sobie latach, aż do momentu odzyskania 50% wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez przedsiębiorcę (firmy z sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw uprawnione są do odzyskania odpowiednio nawet 60% i 70% nakładów inwestycyjnych). Jest to najwyższy w kraju poziom dopuszczalnej pomocy publicznej dla firm. Do kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą w ramach działalności strefowej zaliczamy: zakup gruntu, budowę i wyposażenie zakładu oraz zakup wartości niematerialnych i prawnych.

O atrakcyjności prowadzenia działalności gospodarczej w Suwalskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej świadczą również takie aspekty, jak: kompleksowa obsługa inwestora ze strony zespołu SSSE SA, przyjazne samorzady wspierające przedsiębiorców, dostępność wykwalifikowanych pracowników i sprzyjające koszty pracy, bezpośrednie sąsiedztwo wschodniej granicy Unii Europejskiej oraz znakomite warunki do życia dla przedsiębiorców i pracowników w czystym i bardzo atrakcyjnym turystycznie regionie.

Podstrefa Suwałki zlokalizowana jest pomiędzy drogą krajową nr 8 (Via Baltica) a drogą wojewódzką nr 655, w bezpośrednim sąsiedztwie linii kolejowej i lotniska V klasy, w pobliżu planowanej drogi ekspresowej S61 i zajmuje obszar 164,8015 ha. W Podstrefie Suwałki działa 30 firm, które zatrudniają 2 923 osoby i zainwestowały tu ponad 651 mln zł. Do największych

inwestorów w Podstrefie Suwałki należą: AQU-AEL, MALOW, SALAG, MISPOL, PADMA ART, PADMA 3.0., Porta KMI Poland.

Podstrefa Suwałki na koniec 2015 roku oferowała ponad 28 ha wolnych terenów inwestycyjnych.

3.2. Rynek pracy

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Na koniec 2015 r. na terenie miasta Suwałki, w podmiotach gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób, pracowało 13 680 osób (statystyki prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny nie obejmują zatrudnienia w podmiotach zatrud-

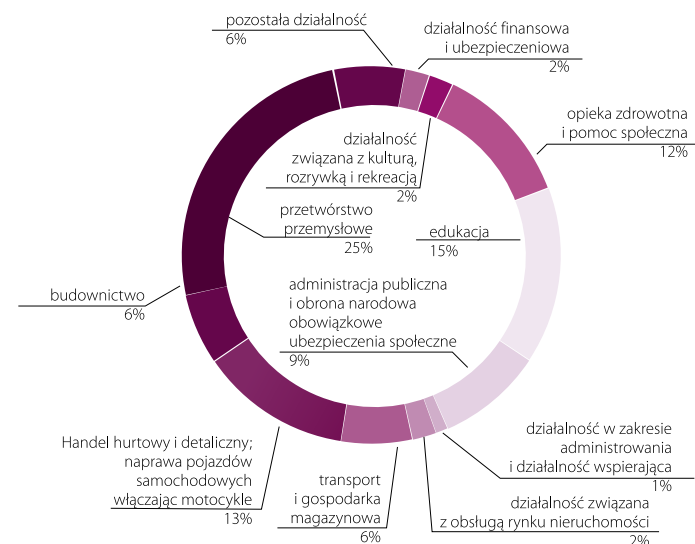
niających poniżej 9 osób). Najwięcej osób zatrudnionych było w przemyśle (3 478 osób), edukacji (2 023 osoby), handlu hurtowym i detalicznym oraz naprawach pojazdów (1 805 osób), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (1 661 osób), a także administracji publicznej (1 251 osób). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na terenie Suwałk w roku 2015 wynosiło 3 435,66 zł i było o 174,91 zł (5,09%) wyższe niż w roku 2014 (3 260,75 zł). Najwięcej zarabiali zatrudnieni w administracji publicznej i obronie narodowej (4 872,84 zł miesięcznie), w sektorze związanym z obsługą nieruchomości (4 510,42 zł miesięcznie) oraz w sektorze finansowym i ubezpieczeniowym (4 359,99 zł miesięcznie).

Tabela 3.2.1 Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób w mieście Suwałki w 2015 r.

Wyszczególnienie	Przeciętne zatrudnienie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł
Ogółem	13 680	3 435,66
Sektor publiczny	5 985	4 108,36
Sektor prywatny	7 695	2 912,44
Przetwórstwo przemysłowe	3 478	3 039,86
Budownictwo	782	2 884,58
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	1 805	2 555,37
Transport i gospodarka magazynowa	791	2 660,17
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	63	2 048,54
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	331	4 359,99
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	263	4 510,42
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	48	2 775,17
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	177	1 800,33
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1 251	4 872,84
Edukacja	2 023	3 974,28
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1 661	3 738,45
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	268	3 246,05

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Wykres 3.2.1 Struktura zatrudnienia wg sekcji w 2015 roku

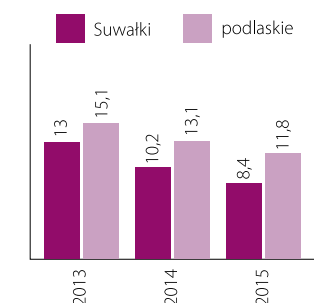
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Bezrobocie

Na koniec 2015 roku stopa bezrobocia w Suwałkach wyniosła 8,4% i była niższa od stopy bezrobocia w kraju (9,8%) i w województwie podlaskim (11,8%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrosła o 558 osób w porównaniu z grudniem 2014 roku i na koniec 2015 roku wynosiła 3 344 osoby. W liczbie tej osoby do 25 roku życia stanowiły około

5,2%, a osoby długotrwale bezrobotne 45,6%. Spośród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Suwałkach na koniec 2015 roku, kobiety stanowiły 51,8% ogółu bezrobotnych z terenu miasta Suwałki (1 733 osoby). Ponad 35% bezrobotnych nie posiadało kwalifikacji zawodowych.

Wykres 3.2.2 Stopa bezrobocia w latach 2013-2015 (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

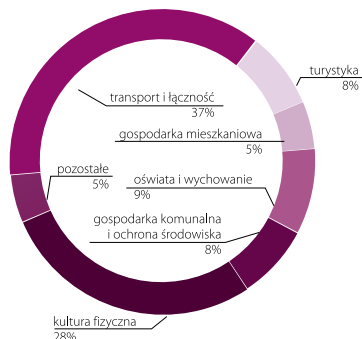

fot. Hubert Stojanowski

3.3. Inwestycje

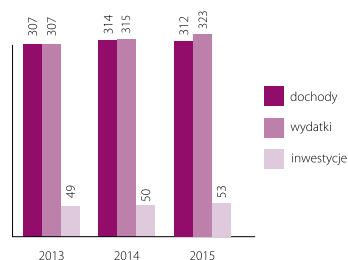
Struktura wydatków inwestycyjnych

Wykres 3.3.1 Struktura wydatków inwestycyjnych miasta Suwałki w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 3.3.2 Budżet Miasta Suwałki w latach 2013-2015 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

Największe zadania inwestycyjne

W 2015 roku poziom wydatków inwestycyjnych wyniósł ponad 53 mln zł co stanowiło około 16,4% wszystkich wydatków miasta. Największy udział w wydatkach inwestycyjnych miasta (ok. 37%) miały działania uwzględniające transport i łączność związane w głównej mierze z przebudową ciągów dróg wojewódzkich nr 655 i 653 w granicach administracyjnych miasta Suwałki, przebudową ul. Nowomiejskiej i budową ulicy Zastawie. W 2015 r. również znaczące nakłady (ponad 14,6 mln zł) zostały poniesione na kulturę fizyczną, co związane było w głównej mierze z modernizacją stadionu lekkoatletycznego. Ponad 4,8 mln zł wydano na działania związane z oświatą i wychowaniem – ponad 1,5 mln zł na budowę boisk sportowych przy Zespole Szkół nr 9 oraz prawie 1,3 mln zł na termomodernizację Zespołu Szkół nr 10 w Suwałkach. Pozostałe kategorie budżetowe uwzględniły m. in. następujące działania: budowę Street Workout i Parkour Parku przy zalewie Arkadia, budowę ul. Szkolnej w Suwałkach oraz budowę ulic na osiedlu Hańcza w kwartale pomiędzy ulicami: Olsztyńska, Bydgoską, Szczecińską oraz ulicę Batalionów Chłopskich.

Tabela 3.3.1 Wydatki miasta Suwałki na zadania inwestycyjne o wartości powyżej 500 tys. zł w 2015 roku

Lp	Nazwa zadania	Wartość wydatków w 2015 roku w zł	Zewnętrzne źródła finansowania
Transport i łączność			
1.	Budowa ulicy Zastawie w Suwałkach	1 655 539,10	środki własne Miasta Suwałki w tym środki finansowe w kwocie 1 366 377,30 zł w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych - Etap II Bezpieczeństwo - Dostępność - Rozwój.
2.	Przebudowa ulicy Nowomiejskiej w Suwałkach - II Etap	2 821 759,83	w tym środki finansowe z RPO WP w kwocie 854 382,60 zł.
3.	Opracowanie dokumentacji technicznej drogi wojewódzkiej nr 655 w jej docelowym przebiegu na terenie miasta Suwałki, w tym:	1 217 638,50	w tym środki finansowe z RPO WP w kwocie 854 382,60 zł.
a)	Zadanie 1 - rozbudowa ul. Buczka od ul. Leśnej w km 86+365 do granic adm. miasta w km 83+571, w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 oraz połączenia ul. Buczka z drogą krajową nr 8	298 890,00	w tym środki finansowe z RPO WP w kwocie 10 574 941,68 zł
b)	Zadanie 2 - budowa ul. klasy G, w ciągu nowego przebiegu drogi woj. nr 655 od ul. Utrata do ul. Pułaskiego:	899 068,50	
c)	Opracowanie raportu oddziaływania na środowisko na wyżej wymienione odcinki ulic	19 680,00	
4.	Przebudowa ciągu drogi wojewódzkiej nr 655 w granicach administracyjnych miasta Suwałki - III etap, tj.:	4 087 684,65	
a)	Rozbudowa ulicy Reja na odcinku od obwodnicy Suwałk w km 93+577 do granic administracyjnych miasta w km 95+877 (jezdnia)	4 070 567,56	w tym środki finansowe z RPO WP w kwocie 3 678 916,11 zł.
b)	Inne wydatki związane z realizacją projektu, w tym: pełnienie nadzoru inwestorskiego	17 117,09	
5.	Przebudowa ciągu drogi wojewódzkiej nr 653 w granicach administracyjnych miasta Suwałki - I etap	2 329 814,44	w tym środki finansowe z RPO WP w kwocie 2 096 832,87 zł.
a)	Przebudowa ciągu drogi woj. nr 653 w granicach adm. miasta Suwałki- etap I- ul. Bakalarzewska	2 313 560,23	
b)	Pełnienie nadzoru inwestorskiego przy realizacji ww. zadania	16 254,21	środki własne Miasta Suwałki
6.	Budowa ulicy Młynarskiego w Suwałkach - I etap	493 749,48	środki własne Miasta Suwałki
7.	Budowa ulic z uzupełnieniem infrastruktury technicznej na osiedlu Hańcza w kwartale pomiędzy ulicami: Olsztyńska, Bydgoska, Szczecińska oraz ulica Batalionów Chłopskich, tj. ulice:	3 175 552,94	
a)	Toruńska, Elbląska, Słupska, Zamojska, Gdańska i Koszalińska	1 816 519,67	środki własne Miasta Suwałki
b)	Szczecińska, Tarnobrzewska, Łącznik między ul. Tarnobrzeską a ul. Toruńską oraz ulica Batalionów Chłopskich - II etap	1 359 033,27	
8.	Budowa ulicy Szkolnej w Suwałkach	952 004,88	środki własne Miasta Suwałki
9.	Budowa ścieżki pieszo - rowerowej z oświetleniem do ogrodów działkowych: im. Jaćwingów, Borówka i Malinka (ul. Wyszyńskiego) - BO	757 141,85	środki własne Miasta Suwałki
10.	Utwardzenie i odwodnienie nawierzchni dojazdowej do 216 garaży przy ulicy Klonowej - BO	751 788,82	środki własne Miasta Suwałki

Turystyka			
1.	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej - Województwo Podlaskie, w tym:	4 077 356,73	
a)	Przebudowa skrzyżowań ulic: Utrata-Przytorowa i Utrata-Sejneńska wraz z budową ścieżki rowerowej między skrzyżowaniami w Suwałkach	2 217 179,79	w tym środki finansowe w kwocie 3 491 082,48 zł w ramach projektu pn. "Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej" współfinansowanego z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007 - 2013.
b)	Rozbudowa ulicy Reja na odcinku od obwodnicy Suwałk w km 93+577 do granic administ. miasta w km 95+877 (ścieżka rowerowa)	1 701 435,79	
c)	Budowa miejsca obsługi rowerzystów przy ul. Utrata w Suwałkach	30 249,00	
d)	Inne wydatki związane z realizacją projektu	128 492,15	
Gospodarka mieszkaniowa			
1	Wykup nieruchomości	2 318 618,92	środki własne Miasta Suwałki
Oświata i wychowanie			
1	Budowa boisk sportowych wraz z zagospodarowaniem terenu przy Zespole Szkół nr 9 w Suwałkach	1 521 086,93	w tym środki finansowe w kwocie 450 000,00 zł z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej
2	Termomodernizacja Zespołu Szkół nr 10- I etap (ocieplenie stropodachu i wymiana stolarki)	1 289 999,99	środki własne Miasta Suwałki
3	Adaptacja pomieszczeń w Zespole Szkół nr 1 na potrzeby SODN	858 782,58	środki własne Miasta Suwałki
Kultura fizyczna			
1.	Rozbudowa i przebudowa stadionu lekkoatletycznego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach	11 733 431,45	Koszt całkowity zadania inwestycyjnego wyniósł 11 989 111,01 zł. Koszt przyznanego dofinansowania wyniósł 3 800 000,00 zł z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.
2.	Budowa miejskiego placu zabaw wraz z infrastrukturą towarzyszącą obok Aquaparku - II etap	1 993 456,83	środki własne Miasta Suwałki
3.	Budowa Street Workout i Parkour Parku oraz siłowni zewnętrznych na osiedlu Kamena, przy ulicy Daszyńskiego i w rejonie ulic Szpitalna-Reymonta w Suwałkach - BO, w tym:	472 926,28	
a)	Siłownia na otwartym powietrzu os. KAMENA	35 977,50	w tym środki finansowe w kwocie 153 297,00 zł z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej
b)	Siłownia zewnętrzna przy ulicy Daszyńskiego	44 311,98	
c)	"Siłownia pod chmurką" w rejonie ulic Szpitalna-Reymonta w Suwałkach	18 450,00	
d)	Budowa Street Workout i Parkour Parku	374 186,80	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Budżet Obywatelski

W związku z dużym zainteresowaniem, jakie wzbudziła pierwsza edycja Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego postanowiono w 2015 r. dwukrotnie zwiększyć kwotę przeznaczoną na tą inicjatywę – Suwalczanie mieli do dyspozycji już 2 miliony złotych.

Podobnie jak w poprzedniej edycji fundusze można było przeznaczyć na projekty inwestycyjne, zlokalizowane na terenach należących

do Gminy Miasta Suwałki. Projekty opracowywane w ramach Budżetu nie mogły już jednak być zlokalizowane na terenach szkolnych. W edycji Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego na 2015 rok przyjęto podział całej kwoty na dwie części: 1,4 miliona złotych przeznaczono na duże projekty o wartości od 100 do 700 tysięcy złotych, a 0,6 miliona złotych na projekty mniejsze o wartości do 100 tysięcy złotych.

Projekty można było zgłaszać od 18 sierpnia do 5 września 2014 r. Od 8 do 26 września 2014 r. propozycje mieszkańców weryfikował 16-osobowy

Zespół ds. Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego, w skład którego weszło: pięciu radnych Rady Miejskiej w Suwałkach, pięciu przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz po jednym przedstawicielu wydziałów Urzędu Miejskiego w Suwałkach: Finansowego; Inwestycji; Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa; Architektury i Gospodarki Przestrzennej; Spraw Obywatelskich oraz Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach.

Zespół oceniał projekty pod względem formalno-prawnym, możliwości realizacji oraz możliwości zabezpieczenia w budżecie na kolejne lata ewentualnych kosztów, które projekt będzie generował w przyszłości.

Od 6 do 19 października 2014 r. każdy kto stale zamieszkiwał w Suwałkach i ukończył 16 lat mógł zagłosować w wyznaczonych punktach w mieście, gdzie było można wypełnić i złożyć kartę do głosowania. Głosować można też było w formie elektronicznej.

W Suwalskim Budżecie Obywatelskim na 2015 rok Suwalczanie zgłosili 32 projekty, z czego do głosowania zakwalifikowano 24. Oddano na nie 8 495 głosów. Do realizacji zatwierdzono trzy duże projekty (o wartości od 100 do 700 tysięcy złotych):

- ✓ Budowa ścieżki pieszo-rowerowej z oświetleniem do ogrodów działkowych: Jaćwiniągów, Borówka i Malinka,
- ✓ Budowa Street Workout i Parkour Parku (przy Zalewie Arkadia),
- ✓ Utwardzenie i odwodnienie nawierzchni dojazdowej do 216 garaży przy ulicy Klonowej, oraz dziesięć małych projektów (o wartości do 100 tysięcy złotych):
- ✓ Bezpieczna droga do szkoły, poprawienie bezpieczeństwa ruchu pieszych poprzez wymianę nawierzchni chodników z połamanych, pozapadanych płytek chodnikowych na nawierzchnię z kostki „polbruk” przy ul. Lityńskiego,
- ✓ Poprawa bezpieczeństwa na terenie tzw. „Manhattanu”,

Street Workout i Parkour Park

- ✓ Siłownia na otwartym powietrzu os. KAMENA,
- ✓ Siłownia zewnętrzna przy ulicy Daszyńskiego,
- ✓ Budowa parkingu na Osiedlu II wraz z dodatkową infrastrukturą,
- ✓ Utwardzenie i oświetlenie ciągu komunikacyjnego Gałaja – Staszica,
- ✓ Stop patologiom, profilaktyczne zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez zapewnienie dzieciom, młodzieży i dorosłym możliwości rekreacji na „siłowni pod chmurką” w rejonie ulic Szpitalna – Reymonta,
- ✓ Plac zabaw dla dzieci (ul. Dubowo I),
- ✓ Droga dojazdowa do budynku przy ul. Lityńskiego 16a,
- ✓ Zieleni przy ul. Minkiewicza.

Dokumenty związane z rozwojem miasta Suwałki

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Suwałki

25 marca 2015 roku Rada Miejska przyjęła Uchwałą Nr VI/47/2015 „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Suwałki”, który ma na celu poprawę efektywności energetycznej i redukcję zużycia energii, zwiększenie udziału wykorzystania OZE oraz poprawę jakości powietrza w mieście Suwałki. Daje także większe szanse na uzyskanie dofinansowania na działania proekologiczne w przyszłej perspektywie finansowej UE 2014-2020.

4 Infrastruktura techniczna

4.1. Infrastruktura drogowa

W granicach miasta Suwałki znajduje się 182,79 km dróg publicznych, z czego 79,9% stanowią drogi gminne i powiatowe, a pozostałe 20,1% krajowe i wojewódzkie.

W 2015 roku kompleksowo przebudowano ul. Bakalarzewską na odcinku od stacji paliw do granic administracyjnych miasta,

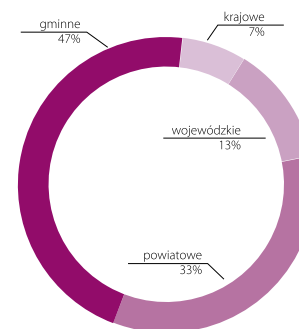
ul. M. Reja na odcinku od ul. Armii Krajowej do granic administracyjnych miasta, ul. Nowomiejską na odcinku od ul. Świerkowej do ul. E. Młynarskiego oraz ul. Szkolną. Ponadto wykonano nawierzchnię na ulicach: Koszalińskiej, Toruńskiej, Tarnobrzeskiej, Szczecińskiej, Zamojskiej, Elbląskiej, Gdańskiej i Słupskiej. Ogółem w 2015 roku wybudowano, przebudowano i wyremontowano 8,1 km dróg.

Tabela 4.1.1 Struktura i koszty utrzymania sieci drogowej w Suwałkach w latach 2013-2015

Klasyfikacja dróg	Długość drogi w 2014 roku [km]	Poniesione nakłady [tys. zł]		
		2013	2014	2015
Krajowe	12,91	3 587,82	5 922,42	3 610,75
Wojewódzkie	23,76	10 386,13	15 727,29	10 403,41
Powiatowe	59,43	19 962,43	2 741,82	8 086,13
Gminne	86,69	9 233,02	10 165,77	11 729,57
Ogółem	182,79	43 169,40	34 557,30	33 829,86

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach

Wykres 4.1.1 Struktura długości sieci drogowej w Suwałkach w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach

Drogi rowerowe

W 2015 r. wybudowano 3,6 km wydzielonych ścieżek rowerowych i 2,31 km ciągów pieszo-rowerowych. Na koniec 2015 r. w Suwałkach funkcjonowało 45,21 km ścieżek rowerowych i 12,73 km ciągów pieszo – rowerowych (wraz ze ścieżkami na terenie SSM).

4.2. Infrastruktura komunalna

Wodociągi i kanalizacja

Miasto posiada dobrze rozwiniętą gospodarkę wodno-ściekową prowadzoną przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Woda dostarczana do miasta pobierana jest z 19 studni głębinowych. Ujmowana woda (woda surowa) w stanie naturalnym tylko warunkowo nadaje się do picia i do potrzeb gospodarczych ze względu na przekroczenia dopuszczalnych stężeń żelaza i manganu. Dostosowanie jakości wody do obowiązujących wymagań odbywa się w powstałej w 2005 r. stacji uzdatniania wody, której budowa w 50% sfinansowana była ze środków unijnych – program ISPA.

Miejska sieć wodociągowa uległa w ostatnich latach rozbudowie w ramach realizowanego przez miasto i PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. programu inwestycyjnego. W efekcie przeprowadzonych inwestycji zaopatrzeniem w bieżącą wodę objętych jest prawie 99,8% mieszkańców Suwałk. Rozbudowa systemu przesyłowego odbywa się wraz z rozwojem przestrzennym miasta, zapewniając na bieżąco przyłączanie nowych budynków.

Odprowadzane miejską siecią kanalizacji sanitarnej ścieki, dostarczane są do miejskiej oczyszczalni ścieków spełniającej wymagania stawiane tego typu obiektom. Poziom objęcia mieszkańców miasta usługą odbioru ścieków siecią kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 95%. Tak wysoki współczynnik skanalizowania miasta jest wynikiem wieloletnich starań spółki o współfinansowanie infrastruktury sieci kanalizacyjnej z zewnętrznych źródeł krajowych, takich jak: Ekofundusz, NFOŚiGW czy WFOŚiGW, jak i z dotacji unijnych (ISPA, POLIŚ).

Prowadzone w mieście w latach 2008-2015 inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w dużym stopniu objęte są projektem współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Priorytet I, Działanie 1.1. Projekt pod nazwą „Modernizacja oczyszczalni ścieków i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Suwałkach” realizowany jest w dwóch etapach.

W 2013 r. zakończono realizację I etapu Projektu, który jest częścią kompleksowej modernizacji wodno-kanalizacyjnej na terenie Suwałk. Stanowił on kontynuację Projektu z programu ISPA pn. „Poprawa jakości wody w Suwałkach”.

W ramach I etapu tegoż Projektu wybudowano:

- ✓ 7,3 km sieci wodociągowej

- ✓ 3,3 km sieci kanalizacyjnej w 21 ulicach, głównie w „starej” części miasta.
- ✓ zakupiono i zamontowano pompę śrubową w budynku przepompowni pośredniej,
- ✓ zakupiono wirówkę do odwadniania osadów oraz zestaw do inspekcji telewizyjnej kanalizacji i wodociągów,
- ✓ intensyfikacji procesów usuwania azotu ogólnego ze ścieków,
- ✓ ograniczeniu ilości skrutek i piasku przez wypłukanie z nich substancji organicznych.
- ✓ przeprowadzono termomodernizację dwóch komór fermentacyjnych oraz budynku przepompowni wielofunkcyjnej na oczyszczalni ścieków w Suwałkach.

Zainstalowano również trzy systemy monitoringu:

- ✓ na sieci wodociągowej,
- ✓ w oczyszczalni ścieków,
- ✓ ewidencji zdarzeń na sieci, tzw. GIS.

Zakupiony został też ciśnieniowy samochód ssąco-płuczący z recyklingiem, do czyszczenia kanalizacji za kwotę 1 697 000,00 zł.

Całkowity koszt realizacji etapu pierwszego wyniósł 13 705 756,58 zł netto, w tym refundacja z UE 9 091 910,04 zł netto (66,34%). Aktualnie dobiega końca realizacja II etapu Projektu, w ramach którego:

- ✓ wybudowano sieci wodociągowe i kanalizacyjne,
- ✓ wykonano hermetyzację obiektów na oczyszczalni ścieków,
- ✓ wymieniono ruszty napowietrzające w komorach biologicznego oczyszczania ścieków w strefach nityfikacji,
- ✓ zmodernizowano dwie kraty do mechanicznego oczyszczania ścieków,

W ramach II etapu Projektu w realizacji pozostaje budowa suszarni osadów ściekowych. Ukończenie ostatniego etapu prac planuje się w II kwartale 2016 r.

Całkowity koszt realizacji etapu drugiego wyniesie 35 871 692,06 zł netto, w tym refundacja z UE 25 487 375,28 zł netto (71,05%).

Ponadto w 2015 r. PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. zrealizowało projekt współfinansowany przez UE ze środków Funduszu Spójności pn. „Modernizacja gospodarki osadowej i renowacja kanalizacji w PWiK w Suwałkach – dokumentacja”. Celem tego projektu było przygotowanie dokumentacji dla inwestycji, przewidzianych do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020, a wykonana w ramach projektu dokumentacja stanowi podstawę do ubiegania się o środki unijne na kolejne lata. Całkowity koszt realizacji projektu wyniósł 160 300,00 zł netto, w tym refundacja z UE 136 255,00 zł netto (85,00%).

Projekt obejmował:

- ✓ Sporządzenie studium wykonalności wraz z analizą finansową dla projektu pn. „Modernizacja gospodarki osadowej i renowacja kanalizacji w PWiK w Suwałkach”
- ✓ Wykonanie dokumentacji projektowej na rozbudowę budynku administracyjnego - centralnej dyspozytorni.
- ✓ Projekt wykonawczy wymiany mieszadeł w komorach fermentacyjnych i naprawy izolacji chemoodpornej komór.
- ✓ Projekt budowlany przepompowni odcieków wraz z rurociągiem tłocznym.
- ✓ Przygotowanie dokumentacji projektowej sieci wodociągowej oraz rurociągu tłocznego pod rzeką Czarna Hańcza.
- ✓ Projekt budowlany przebudowy kanalizacji sanitarnej w ul. Klonowej

Tabela 4.2.1 Długość miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach (w km)

	2013	2014	2015
Długość sieci	146,1	152,7	155,6
Długość przyłączy	72,9	74,0	75,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Tabela 4.2.2 Długość miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej w Suwałkach (w km)

	2013	2014	2015
Długość sieci	105,6	111,9	113,9
Długość przyłączy	36,8	37,7	38,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Od września 2012 r. PWiK w Suwałkach Sp. z o. o. eksploatuje również kanalizację deszczową. Na koniec roku 2015 długość sieci kanalizacji deszczowej wynosiła 147,4 km.

W 2015 r. na czyszczenie kanalizacji deszczowej i separatorów PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. poniósł nakłady w wysokości 278 tys. zł.

Fontanny miejskie

PWiK w Suwałkach Sp. z o.o. zajmuje się również eksploatacją miejskich fontann, które znajdują się: przy ul. Kowalskiego, w Parku Konstytucji 3 Maja, przed budynkiem SOK i dwie na Placu im. Marii Konopnickiej.

Gospodarka odpadami

W związku ze zmianą ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od 1 lipca 2013 r. Miasto przejęło obowiązek odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości.

Odpady odebrane od właścicieli nieruchomości z terenu Suwałk kierowane są do zagospodarowania do Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o. o.

Od 1997 r. funkcjonuje w Suwałkach selektywna zbiórka odpadów komunalnych, która objęła wszystkich mieszkańców miasta.

W ramach systemu utworzony został w Przedsiębiorstwie Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o. o. punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Tabela 4.2.3. Gospodarka odpadami komunalnymi w Suwałkach w latach 2013-2015 (w tonach)

	2013	2014	2015
Dostarczone	22 281	21 579	22 864
Odzyskane surowce wtórne	917,71	2 340	2 614
Odpady na składowisku	10 809	11 515	13 388
Kompost surowy (produkcja)	5 176	5 347	4 821

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

Ciepłownictwo i gazownictwo

Ciepłownictwo

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o. zaspokaja ok. 70% zapotrzebowania miasta na ciepło. Działania inwestycyjne Spółki ukierunkowane są na modernizację i rozbudowę sieci ciepłowniczej, węzłów ciepłych oraz dostosowywanie źródła ciepła do standardów emisyjnych.

Władze miasta wspierają działania inwestycyjne spółki, wpływające na likwidację możliwie dużej ilości kotłowni lokalnych, celem ograniczenia „niskiej emisji”, a tym samym poprawy jakości powietrza w mieście. W roku 2015 Uchwałą Rady Miejskiej Nr XIII/152/2015 został przyjęty program „Ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy Miasta Suwałki” określający między innymi zasady udzielania dotacji celowej osobom fizycznym i wspólnotom mieszkaniowym na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych ze zmianą systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne w budynkach mieszkalnych położonych na terenie Suwałk.

Realizacja programu ograniczania niskiej emisji powinna skutkować większym zainteresowaniem potencjalnych Odbiorców podłączeniem do miejskiej sieci ciepłej. W związku z tym, PEC uwzględniła przyłączenie do miej-

skiej sieci ciepłowniczej w latach 2016-2020 większości budynków zlokalizowanych w centrum miasta, na Osiedlu Kolejowym i w okolicach osiedla Północ, jak też w innych częściach miasta, ale w niedalekiej odległości od usytuowanej miejskiej sieci ciepłej, jeżeli pozwolą na to warunki techniczne i ekonomiczne.

W latach 2011-2015 Spółka PEC w Suwałkach wybudowała i zmodernizowała 22,4 km sieci ciepłowniczej, w tym w technologii rury preizolowanej 17,8 km. W tej technologii zostały wybudowane wszystkie nowe odcinki sieci o łącznej długości 11,6 km. Przedsiębiorstwo także sukcesywnie modernizuje sieci ciepłownicze, wymieniając jej stare odcinki na rury preizolowane. W latach 2011-2015 zmodernizowano 10,8 km sieci ciepłowniczej. Sieć preizolowana stanowi obecnie 64,7% długości sieci ciepłowniczej w mieście.

Tabela 4.2.4 Długość miejskiej sieci ciepłowniczej w Suwałkach (w km) w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Długość sieci ciepłowniczej (km)	80,8	82,3	84,3
w tym: sieci preizolowanej (km)	46,5	50,6	54,5
Sieć zmodernizowana (km)	1,6	2,8	1,9
Sieć nowowybudowana (km)	2,7	1,5	2,1

Źródło: dane PEC Sp. z o.o. w Suwałkach

W wyniku powyższych działań wskaźnik strat ciepła na przesył w latach 2011-2015 uległ zmniejszeniu z 1,322 do 1,056 GJ/mb*rok (zmniejszenie o 20%). Natomiast wskaźnik ubytków nośnika ciepła w skali roku z powodu nieuszczelności, zmniejszył się z 109,2% w roku 2011 do 48,5% w roku 2015 (zmniejszenie o 55%).

Wraz z budową nowych odcinków miejskiej sieci ciepłowniczej rośnie liczba budynków podłączanych do miejskiego systemu ciepłowniczego, a co za tym idzie również ilość węzłów ciepłych i ogrzewanej powierzchni.

Tabela 4.2.5 Budynki podłączone do miejskiego systemu ciepłowniczego w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Ilość ogrzewanych budynków (szt)	1 170	1 251	1 263
Ogrzewana powierzchnia (m ²)	1 571 105	1 633 000	1 639 385
Ilość podłączonych nowych odbiorców	48	50	50

Źródło: dane PEC Sp. z o.o. w Suwałkach

Nowobudowane węzły ciepłe podłączane są do monitoringu, co pozwala na dostarczanie ciepła o odpowiednich standardach jakościowych oraz szybkie reagowanie w przypadku wystąpienia jakichkolwiek nieprawidłowości.

Tabela 4.2.6 Węzły ciepłe w Suwałkach w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Ilość węzłów ciepłych (szt)	762	803	855
w tym: podłączonych do monitoringu (szt)	528	541	571
Węzły nowowybudowane (szt)	48	49	52
Węzły zmodernizowane (szt)	14	33	15

Źródło: dane PEC Sp. z o.o. w Suwałkach

W latach 2011-2015 zmodernizowano 106 szt. węzłów ciepłych, zlikwidowano 5 szt. węzłów grupowych i wybudowano 227 szt. nowych węzłów.

Ogółem nakłady poniesione na modernizację i budowę sieci i przyłączy za lata 2011-2015 wyniosły 19,6 mln zł.

W wyniku przeprowadzonych inwestycji Spółka uzyskuje wartości emisji zanieczyszczeń do powietrza na poziomie znacząco niższym od dopuszczalnych. W 2015 roku przedstawiały się one następująco:

- ✓ Dwutlenek siarki – 386,15 Mg (dopuszczalna wielkość emisji 631,40 Mg)

- ✓ Pył – 19,21 Mg (dopuszczalna wielkość emisji 69,12 Mg)
- ✓ Dwutlenek azotu – 137,07 Mg (dopuszczalna wielkość emisji 214,94 Mg)

Prowadzone będą dalsze działania, związane z ograniczaniem emisji zanieczyszczeń do powietrza. Zgodnie z przepisami prawa, Spółka do końca 2022 roku ma obowiązek dostosować się do nowych, zaostrzonych standardów emisyjnych. W związku z tym planuje się w tym okresie przeprowadzenie inwestycji, pozwalających na wypełnienie wymogów emisyjnych.

Gazownictwo

Stopniowej poprawie ulega infrastruktura gazownicza. Miasto Suwałki nie jest podłączone do krajowego systemu gazowniczego. Trwają przygotowania do budowy interkonektora gazowego łączącego systemy gazowe Polski i Litwy, który umożliwi przyłączenie Suwałk do krajowego systemu gazowniczego. W latach 2012-2014, przy współfinansowaniu ze środków UE, na terenie miasta Suwałki, w ramach projektu pt.: „Zapewnienie dostępu do gazu ziemnego w miejscowości Suwałki w oparciu o technologię LNG” zrealizowano duże przedsięwzięcie w obszarze gazowniczym. Inwestycja obejmowała budowę około 25 km gazociągów średniego ciśnienia, budowy przyłączy oraz budowę stacji regazyfikacji LNG wraz z dwiema stacjami redukcyjno-pomiarowymi. W ramach dalszej sukcesywnej rozbudowy, Polska Spółka Gazownictwa w 2015 r. wybudowała kolejne 2,0 km gazociągów średniego ciśnienia. W pierwszej połowie roku 2015 dokonano zmiany paliwa gazowego z propanu-butanu na gaz ziemny. Obecnie odbiorcy mają możliwość korzystania z nowego nośnika energii w postaci gazu ziemnego. Sieć gazowa w Suwałkach jest zasilana ze stacji regazyfikacji LNG zlokalizowanej w miejscowości Zielone Kamedulskie. Dalsza zrównoważona rozbudowa sieci gazowej jest planowana na kolejne lata do 2030 roku.

Wówczas nową siecią gazową można będzie zasilać większość mieszkańców i podmiotów działających na terenie miasta Suwałki.

Zieleń miejska

Powierzchnia terenów zieleni miejskiej w Suwałkach w roku 2015 wynosiła około 300 ha, w tym ok. 82 ha zieleni zorganizowanej. Tereny te przedstawiają różne formy funkcjonalne: parki, skwery, bulwary nadrzeczne, zieleń przyuliczna, kwietniki sezonowe i bylinowe, nieużytki. Utrzymaniem terenów zielonych zajmuje się jednostka budżetowa Miasta Suwałki – Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach.

Tabela 4.2.7 Prace na miejskich terenach zielonych w latach 2013-2015

Rodzaj prac	2013	2014	2015
Wykonanie i renowacja zieleni-ców (ha)	1,38	1,01	0,95
Nasadenia drzew (szt.)	203	259	65
Nasadenia krzewów (szt.)	2 000	480	733

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 4.2.8 Informacja dotycząca wykonanych nasadzeń drzew i krzewów w 2015 roku na terenie miasta Suwałki

Lp.	Ulica, wyszczególnienie	Powierzchnia w m ²
1.	Budowa parkingu na Osiedlu II wraz z dodatkową infrastrukturą - BO	330,00
2.	Budowa ścieżki pieszo- rowerowej z oświetleniem do ogrodów działkowych: im. Jaćwingów, Borówka i Malinka (ul. Wyszyńskiego) - BO	3 367,75
3.	Łącznik łączący ul. Tarnobrzeską z ul. Toruńską	176,10
4.	Ulica Szczecińska	1 848,50
5.	Ulica Tarnobrzeska	347,50
6.	Ulica Batalionów Chłopskich na odcinku od ul. Bydgoskiej do działki o nr geod 34945 oraz łącznik ul. Batalionów Chłopskich z ul. Olsztyńską	540,00
7.	Ulica Elbląska	142,00

8.	Ulica Gdańska	345,70
9.	Ulica Koszalińska	405,00
10.	Ulica Słupska	54,00
11.	Ulica Toruńska	484,70
12.	Ulica Zamojska	1 427,00
13.	Budowa miejskiego placu zabaw wraz z infrastrukturą towarzyszącą obok Aquaparku - II etap, w tym:	4 844,89
14.	Budowa bieżni przy Zespole Szkół nr 7 w Suwałkach przy ulicy Minkiewicza 50	472,50
15.	Rozbudowa i przebudowa stadionu lekkoatletycznego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach, w tym:	13 710,30
16.	Rozbudowa ulicy Bakalarzewskiej w Suwałkach w ciągu drogi wojewódzkiej nr 653, od km 28+677 do km 29+734 (od granicy administracyjnej miasta do stacji paliw)	8 912,00
17.	Rozbudowa ulicy Młynarskiego w Suwałkach - I etap	268,13
18.	Przebudowa ulicy Nowomiejskiej w Suwałkach - II etap	2 503,77
19.	Rozbudowa ul. Reja na odcinku od obwodnicy Suwałk w km 93+577 do granic administracyjnych miasta w km 95+877, w ciągu drogi wojewódzkiej nr 655" (jezdnia i ścieżka)	32 200,00
20.	Budowa ulicy Szkolnej w Suwałkach*	1 478,30
21.	Przebudowa skrzyżowań ulic: Utrata- Przytorowa i Utrata- Sejneńska wraz z budową ścieżki rowerowej między skrzyżowaniami w Suwałkach	1 214,00
Razem 2015 rok:		75 072,14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Jednostki organizacyjne miasta Suwałki

Infrastrukturę techniczną w Suwałkach obsługują jednostki organizacyjne miasta. To one świadczą mieszkańcom usługi:

- ✓ zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o.,
- ✓ zaopatrzenia w ciepło – Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o.,

- ✓ odbioru odpadów komunalnych – Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o. (prowadząca również komunikację miejską),
- ✓ zagospodarowania odpadów komunalnych – Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Suwałkach,
- ✓ utrzymanie czystości w mieście i pielęgnacja terenów zielonych, zarządzanie

drogami, oświetlenie dróg, ruch na drogach – Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach,

- ✓ prowadzenie na terenie miasta targowisk i hal targowych – Targowiska Miejskie w Suwałkach Sp. z o.o.

Ponadto miasto jest udziałowcem w trzech innych spółkach.

Tabela 4.2.9 Spółki z udziałem miasta Suwałki

Spółka	Aktywa		Udział miasta w kapitale zakładowym
	2014	2015	
PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.	58 242 000	60 131 000	100%
PEC w Suwałkach Sp. z o.o.	31 005 500	31 043 000	100%
PGK w Suwałkach Sp. z o.o.	13 118 000	17 031 500	100%
PGO Spółka z o.o. w Suwałkach	7 200 000	7 200 000	100%
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.	7 843 000	10 100 000	99,6%
Suwałska Specjalna Strefa Ekonomiczna S. A.	2 471 000	2 471 000	12,40%
Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES”	200 000	200 000	14,74%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Zgodnie z Uchwałą Nr 1/2015 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o. uchwalono połączenie PGK w Suwałkach Sp. z o.o., ze spółką Targowiska Miejskie Sp. z o.o. w Suwałkach. W związku z połączeniem spółek podwyższeniu uległ kapitał zakładowy PGK w Suwałkach Sp. z o.o. o 2 777 000,00 zł do kwoty 17 031 500,00 zł, wpis do KRS w dniu 08.10.2015 r.

W okresie objętym raportem ww. podmioty komunalne prowadząc obsługę miasta i jego mieszkańców podejmowały działania zmierzające do poprawy jakości swoich usług, w tym również poprzez modernizację i rozbudowę zaplecza technicznego prowadzonej działalności.

Tabela 4.2.10 Komunalne zakłady budżetowe miasta Suwałki

Zakład	Profil działalności
Zarząd Budynków Mieszkalnych	zarząd gminnym zasobem mieszkaniowym
Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach	utrzymanie czystości terenów komunalnych oraz zieleni miejskiej, zarządzanie drogami, oświetlenie dróg, ruch na drogach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 4.2.11 Główne inwestycje spółek komunalnych w latach 2003-2015

	Nakłady	Okres inwestycji
PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.		
Poprawa jakości wody w Suwałkach	10,9 mln EUR, w tym 50% środki UE	2003-2008
Modernizacja oczyszczalni ścieków i rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Suwałkach	49,8 mln zł, w tym 34,6 mln zł środki UE	2007-2016
PEC w Suwałkach Sp. z o. o.		
Rozbudowa sieci	24,83 mln zł	2006-2015
Budowa zespołu kogeneracyjnego	41,5 mln zł, w tym 10,6 mln zł środki UE	2006-2008
PGO w Suwałkach Sp. z o. o.		
Dostosowanie instalacji PGO do wymagań stawianych instalacji regionalnej Rozbudowa hali przyjęcia i sortowania odpadów	6,6 mln zł, w tym 5,4 mln zł środki UE	2012-2015
Zakup samochodu „hakowca”	125,00 tys. zł	2014
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o. o.		
Budowa infrastruktury parku	12,6 mln zł, w tym 9 mln zł środki UE	2005-2008
Budowa obiektów kubaturowych	53,6 mln zł, w tym 48,2 mln zł środki UE	2010-2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

4.3. Transport

Komunikacja miejska

Miejska sieć autobusowej komunikacji miejskiej składa się z 18 linii autobusowych o łącznej długości ok. 428 km.

Zgodnie z Porozumieniem międzygminnym, zawartym 12 grudnia 2007 r. z Gminą Suwałki, komunikacja miejska oprócz ruchu wewnątrzmijskiego obsługuje także przyległe tereny podmiejskie, tj.: Białą Wodę, Bród Stary, Krzywe, Kuków, Lipniak, Małą Hutę, Nową Wieś, Okuniowiec,

Płociczno, Poddubówek, Potasznę, Przebród, Sobołewo, Wychodne, Zielone Kamedulskie, Żyliny, Żywą Wodę. Dzienny przebieg autobusów na wszystkich liniach wynosi w dni robocze: 4 986 wozokilometrów, w soboty 1 555 wozokilometrów, w niedziele i święta 1 600 wozokilometrów. W godzinach szczytowych komunikację obsługuje 30 spośród 35 autobusów, będących w dyspozycji Spółki. Średni wiek taboru wynosi 7,4 roku. Łączna liczba przystanków miejskiej komunikacji autobusowej wynosi 250 szt., w tym 89 szt. znajduje się w strefie podmiejskiej. W maju

2014 r. przy zmodernizowanym przystanku przy Placu M. Konopnickiej uruchomiono automat do sprzedaży biletów, umożliwiający zakup biletów jednorazowych.

Operatorem komunikacji jest Zakład Komunikacji Miejskiej Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o., którą miasto Suwałki zobowiązało do świadczenia usług w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

Chcąc ułatwić pasażerom dostęp do suwalskiej komunikacji miejskiej, miasto Suwałki wprowadziło w ostatnich latach możliwość zakupu biletów przez telefon komórkowy za pomocą aplikacji SkyCash, GoPay oraz CallPay. Aplikacje służą do zakupu zarówno biletów okresowych (miesięcznych i dekadowych) jak i jednorazowych.

Transport indywidualny

Podobnie jak w latach poprzednich, rok 2015 był kolejnym rokiem wzrostu liczby pojazdów zarejestrowanych w Suwałkach. Według stanu na dzień 31.12.2015 r. w Suwałkach było zarejestrowanych 39 785 pojazdów, co w stosunku do roku poprzedniego przełożyło się na wzrost ilości pojazdów o 3,1% a w porównaniu z 2008 r. o 25,1%.

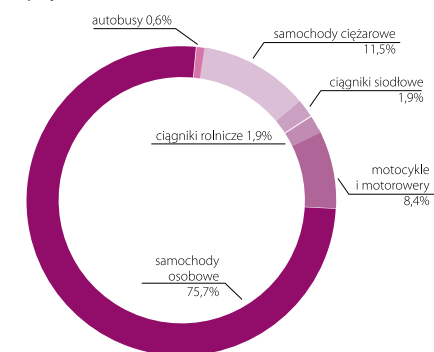
Tabela 4.3.1 Liczba pojazdów zarejestrowanych w Suwałkach w latach 2013-2015 (bez uwzględnienia naczep)

Rodzaj pojazdu	2013	2014	2015
Motocykle i motorowery	3 122	3 225	3 360
Samochody osobowe	28 424	29 173	30 118
Autobusy	214	219	223
Samochody ciężarowe	4 493	4 543	4 577
Ciągniki siodłowe	602	693	756
Ciągniki rolnicze	730	737	751
Ogółem	37 585	38 590	39 785

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 4.3.1 Struktura zarejestrowanych pojazdów w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach

4.4. Zasoby mieszkaniowe

Budownictwo mieszkaniowe

Jak wynika z danych Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, w 2015 roku na terenie miasta oddano do użytku ogółem 279 mieszkań o łącznej powierzchni 20 685 m², w tym:

- ✓ 52 mieszkania w budownictwie indywidualnym (o łącznej pow. 9 601 m²),
- ✓ 227 mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o łącznej pow. 11 084 m²).

Zauważyć należy fakt, iż w stosunku do roku 2014, o prawie o połowę wzrosła liczba zarówno mieszkań w budownictwie indywidualnym, jak i mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub

wynajem oddanych do użytku w roku 2015 (w 2014 roku liczby te wynosiły odpowiednio 33 – budownictwo indywidualne i 126 – na sprzedaż lub wynajem).

Tabela 4.4.1 Liczba wydanych wszystkich ogółem pozwoleń na budowę w latach 2013-2015

	Warunki zabudowy i zagospodarowania terenu	Pozwolenia na budowę
2013	83	246
2014	57	311
2015	43	263

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 4.4.2 Liczba mieszkań na które wydano w Suwałkach pozwolenia na budowę w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
indywidualne	39	27	44
wielomieszaniowe	190	265	519
łącznie	229	292	568

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Komunalny zasób mieszkaniowy

Realizacji zadań Miasta Suwałki z zakresie gminnego budownictwa mieszkaniowego służy zasób mieszkaniowy zapewniający lokale mieszkalne dla 6,7 tys. mieszkańców Suwałk. Zasób ten obejmuje lokale w 203 budynkach będących własnością i współwłasnością miasta, z czego 109 budynków stanowi wspólnoty mieszkaniowe.

W roku 2015 liczba lokali komunalnych zmniejszyła się o 9 na skutek sprzedaży budynku przy ul. Waryńskiego 4 oraz przekazania dla właścicieli budynku przy ul. Emilii Plater 16 i przekwalifikowania 1 lokalu mieszkalnego na lokal użytkowy.

Tabela 4.4.3 Komunalne zasoby mieszkalne w Suwałkach w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Ilość mieszkań komunalnych	2 250	2 212	2 203
w tym lokale socjalne	289	248	249
Ilość lokali użytkowych	278	284	278

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach

Tabela 4.4.4 Remonty budynków i lokali komunalnych w 2015 r.

Rodzaj	Liczba budynków	Wartość prac (w tys.zł)
Budynki będące własnością miasta Suwałki		
Remonty lokali i budynków użytkowych	14	125,4
Remonty bieżące	-	739,0
Zagospodarowanie terenu – remonty nawierzchni i punktów gromadzenia odpadów stałych	-	75,2
Remonty pokryć dachowych	3	100,2
Remonty elewacji i PT	10	411,6
Budynki wspólnot mieszkaniowych		
Termomodernizacja budynków	15	
Opracowanie audytów energetycznych i dokumentacji technicznej na poczet przyszłych termomodernizacji	26	1 629,0
Remonty i wymiana pokryć dachowych	4	155,6
Remonty bieżące	-	625,8
Remonty ciągów pieszo-jezdnich	-	110,4
Wymiana dźwigu osobowego	1	129,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach

Tabela 4.4.5 Oczekujący na przyznanie mieszkania komunalnego w latach 2013-2015

	2013	2014	2015
Liczba oczekujących	217	242	217
Liczba wniosków spełniających kryteria	115	137	123
Ilość rodzin zakwalifikowanych	25	31	25
Liczba przyznaných lokali	25	28	18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach

Tabela 4.4.6 Inwestycje wykonane ze środków finansowanych w ramach dotacji celowej w 2015 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie (w tys. zł)
1.	Montaż windy przy ul. Putry 9	151,8
2.	Zagospodarowanie terenu ul. Chłodna 16	31,9
3.	Zagospodarowanie terenu ul. Dwernickiego 9	9,8
4.	Zagospodarowanie terenu ul. Em. Plater 28	30,8
5.	Zagospodarowanie terenu ul. Ks. Hamerszmita 5 i 6	9,3
6.	Zagospodarowanie terenu ul. Noniewicza 28	19,6
7.	Uporządkowanie terenu w rejonie ulicy Szkolnej	12,0
Razem		265,2

Tabela 4.4.7 Inwestycje wykonane ze środków własnych ZBM w Suwałkach w 2015 r.

Lp.	Wyszczególnienie	2015
1.	Instalacja c.o. i c.w.u. w części gminnej w budynku przy ul. Sejneńskiej 3	105,7
2.	Opracowanie audytów energetycznych ul. Putry 9, ul. Sejneńska 13	22,1
Razem		127,8

W okresie 5 lat o 110 wzrosła liczba lokali socjalnych do 249 lokali niezbędnych do wywiązania się miasta Suwałki z ustawowych obowiązków wobec mieszkańców oraz zarządców zasobów mieszkaniowych w zakresie realizacji wyroków sądowych przyznających prawo do lokalu socjalnego.

Struktura lokali pod względem ich wyposażenia systematycznie zmienia się w wyniku prowadzonych remontów i modernizacji. Lokale o pełnym wyposażeniu stanowią 73% całości zasobu mieszkaniowego. Pozytywny wpływ na jakość zamieszkiwania najemców lokali komunalnych mają przeprowadzane remonty i modernizacje budynków komunalnych. Łącznie w 2015 r. poniesiono nakłady finansowe związane z poprawą warunków mieszkaniowych w wysokości 2 423,9 tys. zł. Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach finansuje swoją działalność remontową i inwestycyjną z przychodów z tytułu najmu mieszkań i lokali użytkowych, dzierżawy garaży, gruntów oraz dotacji z budżetu miasta przeznaczonej na niektóre inwestycje i remonty.

Wizualizacja bloku z mieszkaniami na wynajem lub sprzedaż, który wybuduje Zarząd Budynków Mieszkalnych TBS Sp. z o.o.

5

Przestrzeń miejska

5.1. Środowisko przyrodnicze

Na terenie Suwałk występują obszary o wysokich walorach przyrodniczych. Rzeźba terenu, na którym zlokalizowane jest miasto jest wynikiem działalności lodowca w okresie najmłodszego zlodowacenia bałtyckiego oraz erozyjnej działalności rzeki Czarnej Hańczy. Dominują dwie jednostki geomorfologiczne: wysoczyzna morenowa (w północnej części miasta) oraz równina sandrowa przecięta doliną Czarnej Hańczy. Mimo zubożenia flory i fauny tych obszarów w wyniku działalności człowieka część terenów miasta nadal stanowi obszar cenny przyrodniczo.

W granicach administracyjnych Suwałk występuje rezerwat przyrody, obszary chro-

nionego krajobrazu, stanowisko dokumentacyjne i liczne pomniki przyrody.

W północnej części miasta na terenie leśnym znajduje się rezerwat archeologiczny „Cmentarzysko Jaćwingów”. Utworzony został w 1959 roku w celu ochrony fragmentu lasu (boru świeżego) z cmentarzyskiem Jaćwingów. Na niewielkiej powierzchni rezerwatu (4,1 ha) mieści się kilkanaście kurhanów pochodzących z II-IV wieku naszej ery, zbudowanych z kamieni w znacznej części przykrytych warstwą ziemi.

W granicach miasta znajdują się fragmenty dwóch, utworzonych w 1998 roku obszarów chronionego krajobrazu o łącznej powierzchni 960,2 hektarów. Obszary te obejmują wyróżniające się krajobrazowo tereny, których przeznaczenie może być związane z turystyką i wypoczynkiem lub z zapewnien-

niem stanu względnej równowagi ekologicznej (korytarze ekologiczne). W północnej części miasta znajduje się fragment obszaru „Pojezierza Północnej Suwalszczyzny”, którego celem ochronnym jest zachowanie półnaturalnego krajobrazu o urozmaiconej rzeźbie terenu, z licznymi jeziorami, kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi. Drugim obszarem chronionego krajobrazu jest „Puszcza i Jeziora Augustowskie”. Fragment tego obszaru znajduje się w południowej części miasta i obejmuje Las Suwalski, stanowiący część jednego z największych i najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksów leśnych – Puszczy Augustowskiej (obszaru europejskiej sieci Natura 2000).

W północno-wschodniej części, przy ul. Czarnoziem 1, widnieje odsłonięcie geologiczne, które uchwałą Rady Miejskiej z 1995 roku uznane zostało za stanowisko dokumentacyjne „Szwajcaria”. Ochrona tego miejsca ma na celu zachowanie interesującego stanowiska geologicznego z różnowiekowymi poziomami glacialnymi (gliny zwałowe) i dzielącymi je osadami interglacjału emskiego (torfy i mułki), powstałymi 100 000 lat p.n.e. Jest jedynym w północno-wschodniej Polsce stanowiskiem osadów ziemskich, które odsłaniają się na powierzchni.

W 2010 r., na zlecenie Urzędu Miejskiego w Suwałkach, przeprowadzona została inwentaryzacja zlokalizowanych na terenie Suwałk obszarów charakteryzujących się wybitnymi walorami przyrodniczymi.

Ochrona środowiska i działania proekologiczne

Dokument programowy miasta z zakresu ochrony środowiska, tj. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2012-2015 przywiązuje duże znaczenie do edukacji ekologicznej. W opinii władz miasta zapewnienie odpowiednich regulacji prawnych

oraz niezbędnej infrastruktury nie przyniesie oczekiwanych efektów bez ukształtowania pożądaných postaw mieszkańców Suwałk. Ograniczeniem skali działań w tym zakresie jest nie wielkość środków finansowych, ale niedobór partnerów społecznych.

Najciekawszymi działaniami edukacyjnymi zrealizowanymi w 2015 roku były:

- ✓ Festyn ekologiczny „Kochasz dzieci, nie pal śmieci”
- ✓ Teatryki ekologiczne „Afera leśna” i „Wagary z ekologii” – dla uczniów szkół podstawowych
- ✓ XI edycja konkursu plastycznego „Świat wokół nas” – Przedszkole nr 3,
- ✓ XIII edycja Ekospotkań pn.: „Zostawcie nam czysty kawałek świata” – Szkoła Podstawowa nr 6,
- ✓ VII edycja projektu „Dobre rady na odpady” – Zespół Szkół nr 10 Gimnazjum nr 7.

Wymienione działania finansowane były ze środków budżetu miasta.

- ✓ Szczególne znaczenie mają działania kontynuowane corocznie, takie jak:
- ✓ konkurs „Gdzie te piękne ogrody i kwieciste balkony” – XIX edycja,

- ✓ konkurs ekologiczny skierowany do uczniów suwalskich szkół podstawowych i gimnazjów (prace plastyczne oraz test wiedzy ekologicznej),
- ✓ „Dzień Bez Samochodu”,
- ✓ „Sprzątanie świata”,
- ✓ „Dzień Ziemi”.

5.2 Planowanie przestrzenne

Z dniem 1 stycznia 2003 roku z mocy prawa utraciły ważność miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwalone przed 1 stycznia 1995 roku, które swoimi granicami pokrywały 100% powierzchni miasta. W dniu 1 stycznia 2003 roku na terenie miasta obowiązywało już tylko 9 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w latach 1998-2002, obejmujących swym zasięgiem obszar zaledwie 456 ha, co stanowiło 6,96% powierzchni terenu w granicach całego miasta.

Od sierpnia 2003 roku w Wydziale Architektury i Gospodarki Przestrzennej funkcjonuje Pracownia Urbanistyczna (od 2008 roku Referat Urbanistyki), zajmujący się przede wszystkim sporządzaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych

w granicach administracyjnych Miasta Suwałki. Na terenie miasta Suwałki zgodnie ze stanem na grudzień 2015 roku, obowiązywały 63 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujące plany zajmowały powierzchnię 2 960 ha, co stanowiło ok. 45,18% powierzchni miasta w granicach administracyjnych.

W trakcie opracowania było 19 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (w tym 8 zmian planów), obejmujących łącznie ok. 1 400 ha, co stanowiło 21,37% powierzchni miasta w granicach administracyjnych.

Z ogólnej powierzchni miasta ok. 23% terenu stanowią tereny zurbanizowane jest to ok. 1 500 ha. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają ok. 70,66% powierzchni terenów zurbanizowanych w granicach miasta.

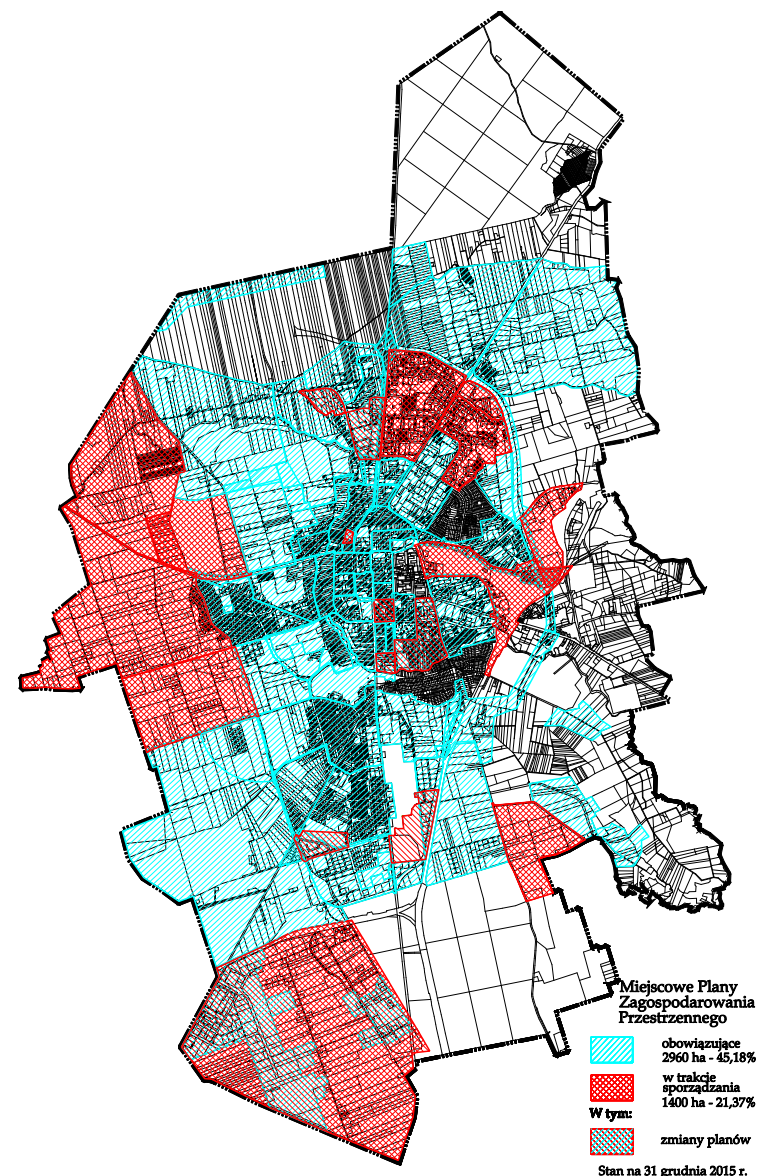
W okresie od stycznia do końca grudnia 2015 roku uchwalono 4 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni ok. 98 ha. Wszystkie te opracowania dotyczyły zmian obowiązujących planów, w związku z powyższym nie odnotowano zwiększenia powierzchni pokrytej planami w granicach miasta w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 5.2.1. Pokrycie terenu miasta aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w latach 2013-2015

Koniec roku	Powierzchnia pokryta planami (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)	Powierzchnia planów w stosunku do terenów zurbanizowanych (%)
2013	2 439 ha	37,24 %	66,75 %
2014	2 960 ha	45,18 %	70,66 %
2015	2 960 ha	45,18 %	70,66 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałki

Źródło: Referat Urbanistyki Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 5.2.2 Obszary miasta, dla których w roku 2015 uchwalono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar planu	Powierzchnia (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)
Kwartał zabudowy śródmiejskiej położony na północ od Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego w Suwałkach (zmiana obowiązującego planu)	7,77 ha	0,12%
Teren w kwartale pomiędzy ulicami Lotniczą, Powstańców Wielkopolskich, Marianna Buczka i była bocznica kolejową w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	41,10 ha	0,62%
Teren położony za Rodzinnym Ogrodem Działkowym imienia Marii Konopnickiej w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	44,10 ha	0,67%
Teren ograniczony ulicami Tadeusza Kościuszki, Ludwika Waryńskiego, Wesołą i Wigierską w Suwałkach (zmiana obowiązującego planu)	5,33 ha	0,08%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach

5.3. Gospodarka nieruchomościami

Struktura użytkowania terenów

W roku 2015 nastąpiły zmiany w strukturze własnościowej użytkowanych terenów. Powierzchnia gruntów Gminy Miasta Suwałki zmniejszyła się o 21 ha w porównaniu z rokiem 2014 (1 300 ha), a gruntów należących do Skarbu Państwa o 27 w porównaniu z rokiem 2014 (1 652 ha). O 42 ha zwiększył się areał gruntów osób prawnych. Natomiast o 6 ha zwiększyła się powierzchnia gruntów należących do osób fizycznych. Było to wynikiem sprzedaży gruntów przez miasto Suwałki na cele inwestycyjne.

Tabela 5.3.1 Wartość transakcji obrotu nieruchomościami dokonywanych przez miasto Suwałki w latach 2013-2015 (w zł)

	2013	2014	2015
Transakcja zbycia	5 357 725	4 649 123	1 653 094
Transakcja nabycia	3 247 550	5 367 532	2 007 823
Wartość obrotu nieruchomości	8 605 275	10 016 655	3 660 917

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 5.3.2 Struktura użytkowania gruntów w przekroju własnościowym w 2015 roku (w ha)

Rodzaj gruntów	Gmina Miasto Suwałki	Skarb Państwa	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Gruntów osób prawnych	Kościół i związki wyznaniowe	Razem
Użytki rolne	606	219	2 494	2	166	1	3 488
Użytki leśne	12	833	86	0	1	0	932
Gruntów zabudowane i zurbanizowane	317	233	420	39	236	35	1 280
Tereny komunikacyjne	270	226	2	0	87	0	585
Wody	21	51	3	0	3	0	78
Tereny różne i nieużytki	53	63	58	0	14	0	188
Razem	1279	1625	3063	41	507	36	6 551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 5.3.3 Struktura użytkowania budynków w przekroju własnościowym w 2015 roku (w szt.)

Rodzaj budynków	Gmina Miasto Suwałki	Skarb Państwa	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Budynki osób prawnych	Kościół i związki wyznaniowe	Razem
Budynki mieszkalne	95	3	4 154	232	23	16	4 523
Budynki przemysłowe	0	1	65	7	125	0	198
Budynki transportu i łączności	180	20	2 297	62	47	13	2 619
Budynki usługowo-handlowe	29	4	417	15		0	528
Zbiorniki, silosy, budynki magazynowe	3	2	72	15	73	0	165
Budynki biurowe	14	18	33	2	42	0	109
Budynki szpitali i zakładów opieki	0	2	1	1	15	1	20
Budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe	78	6	12	0	12	20	128
Budynki produkcyjno-usługowe i gospodarcze dla rolnictwa	7	4	334	0	0	0	345
Inne budynki niemieszkalne	127	79	2 059	9	130	21	2 425
Razem	533	139	9 444	343	530	71	11 060

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa

6 Zarządzanie miastem

6.1. Władze Suwałk

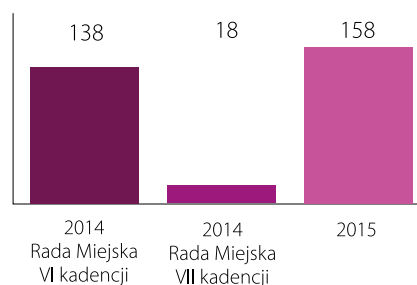
Prezydentem Miasta Suwałk wybranym 30 listopada 2014 roku, a następnie zaprzysiężonym 9 grudnia 2014 roku, został Czesław Renkiewicz. Na stanowisko zastępcy powołany został Łukasz Kurzyna. Od 1 kwietnia 2015 r. drugim zastępcą prezydenta została Ewa Beata Sidorek.

Rada Miejska

16 listopada 2014 roku mieszkańcy Suwałk wybrali także nową Radę Miejską. Mandaty radnych uzyskało 8 przedstawicieli klubu „Łączą nas Suwałki”, 3 przedstawicieli Bloku Samorządowego, 9 przedstawicieli Prawa i Sprawiedliwości, 1 przedstawiciel Sojuszu Lewicy Demokratycznej, 2 przedstawicieli Platformy Obywatelskiej.

Przewodniczącą Rady Miejskiej w Suwałkach kadencji 2014-2018 została Jadwiga Mariola Szczypiń. Wiceprzewodniczącymi Rady Miejskiej zostali wybrani: Andrzej Paweł Chuchnowski, Zbysław Wojciech Grajek i Sławomir Jan Szeszko.

Wykres 6.1.1 Liczba podjętych uchwał Rady Miejskiej w latach 2014-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miejskiej w Suwałkach

Tabela 6.1.1 Skład Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2014-2018

Klub „Łączą nas Suwałki”	Andrzej Paweł Chuchnowski
	Zbigniew Roman De-Mezer
	Kamil Lauryn
	Wojciech Pająk
	Zdzisław Przelomiec
Blok Samorządowy	Anna Ruszewska
	Andrzej Turowski
	Stanisław Kulikowski
Prawo i Sprawiedliwość	Piotr Wasiukow
	Józef Wiesław Murawko
	Sławomir Jan Szeszko
SLD	Grzegorz Gorlo
	Adam Gorlo, od 29. 04. 2015
	Irena Bożena Schabieńska
	Dorota Anna Jabłońska
	Zdzisław Koncewicz
PO	Jadwiga Mariola Szczypiń
	Bogdan Bezdziecki
	Wojciech Malesiński
	Andrzej Łuczaj
	Janusz Witold Skowroński od 29. 04. 2015r. Jacek Juszkiewicz
Komisja Rewizyjna	Karol Korneluk
	Zbysław Wojciech Grajek
Komisja Finansowo-Budżetowa	Bożena Maria Kamińska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Rady Miejskiej w Suwałkach

Skład komisji Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2014-2018

Komisja Rewizyjna:

- ✓ Zbigniew R. De-Mezer – przewodniczący
- ✓ Karol Korneluk – wiceprzewodniczący
- ✓ Wojciech Malesiński
- ✓ Bożena M. Kamińska
- ✓ Andrzej Turowski
- ✓ Józef W. Murawko, zrezygnował w lutym 2015 r.
- ✓ Janusz W. Skowroński od 29. 04. 2015r. Irena B. Schabieńska
- ✓ Andrzej Łuczaj

Komisja Finansowo-Budżetowa:

- ✓ Zdzisław Przelomiec – przewodniczący
- ✓ Zdzisław Koncewicz – wiceprzewodniczący

- ✓ Karol Korneluk
- ✓ Zbigniew R. De-Mezer
- ✓ Wojciech Malesiński
- ✓ Andrzej Turowski
- ✓ Anna Ruszewska
- ✓ Grzegorz Gorlo

Komisja Strategii i Rozwoju Gospodarczego:

- ✓ Zdzisław Koncewicz – przewodniczący
- ✓ Wojciech Pająk – wiceprzewodniczący
- ✓ Zbysław W. Grajek
- ✓ Zdzisław Przelomiec
- ✓ Sławomir J. Szeszko
- ✓ Piotr Wasiukow

Komisja Spraw Społecznych i Bezpieczeństwa:

- ✓ Dorota Jabłońska – przewodnicząca
- ✓ Kamil Lauryn – wiceprzewodniczący
- ✓ Bogdan Bezdziecki
- ✓ Zbysław W. Grajek
- ✓ Józef W. Murawko
- ✓ Wojciech Pająk
- ✓ Sławomir J. Szeszko
- ✓ Janusz W. Skowroński, od 29. 04. 2015r. Jacek Juszkiewicz

Komisja Kultury, Sportu i Turystyki:

- ✓ Stanisław Kulikowski – przewodniczący
- ✓ Bogdan Bezdziecki – wiceprzewodniczący
- ✓ Grzegorz Gorlo
- ✓ Adam Gorlo, od 29. 04. 2015 r. Jacek Juszkiewicz
- ✓ Andrzej P. Chuchnowski
- ✓ Kamil Lauryn
- ✓ Józef W. Murawko
- ✓ Piotr Wasiukow.

Komisja Oświaty i Wychowania:

- ✓ Anna Ruszewska – przewodnicząca
- ✓ Andrzej Łuczaj – wiceprzewodniczący
- ✓ Bożena M. Kamińska
- ✓ Stanisław Kulikowski
- ✓ Andrzej P. Chuchnowski
- ✓ Irena B. Schabieńska – od 29. 04. 2015 r.
- ✓ Dorota A. Jabłońska

6.2. Finanse miasta

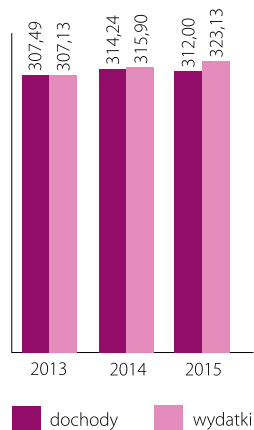
W 2015 roku dochody miasta Suwałki wyniosły 311 999 664,87 zł, a wydatki 323 130 968,94 zł, co oznacza zamknięcie budżetu deficytem w wysokości 11 131 304,07 zł.

Tabela 6.2.1. Wielkość i dynamika budżetu miasta Suwałki w latach 2013-2015 (w mln zł)

Budżet	2013	2014	2015
Dochody	307,49	314,24	312,00
Dynamika dochodów	104,81%	102,20%	99,29%
Wydatki	307,13	315,90	323,13
Dynamika wydatków	104,71%	102,86%	102,29%
Wynik	0,36	-1,66	-11,13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2012-2014

Wykres 6.2.1. Budżet miasta Suwałki w latach 2013-2015 (w mln zł)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2013-2015

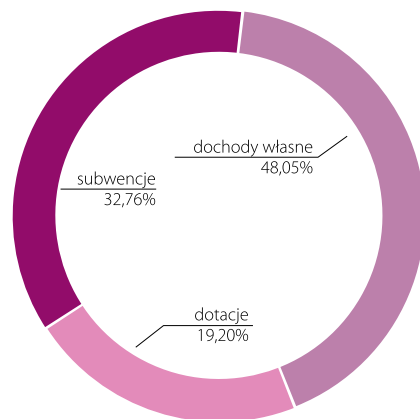
Dochody

Dochody miasta Suwałki za 2015 r. wyniosły 311 999 664,87 zł, co stanowi 99,91% założonego i uchwalonego przez Radę Miejską rocznego planu dochodów.

W 2015 r. dochody budżetowe zostały wykonane w następujących kwotach:

- ✓ dotacje celowe z budżetu państwa – porozumienia z AR w kwocie 108 837,85 zł – 98,32% planu rocznego,
- ✓ dotacje celowe – porozumienia z JST w kwocie 2 304 095,76 zł – 105,03% planu rocznego,
- ✓ dotacje celowe na zadania zlecone w kwocie 30 425 866,60 zł – 98,70% planu rocznego,
- ✓ pozostałe dochody w kwocie 279 160 864,66 zł – 100,01% planu rocznego, na które składają się:
  - dotacje celowe na zadania własne w kwocie 12 847 473,84 zł – 97,28% planu rocznego,
  - różne rozliczenia (subwencje) 102 204 899,58 zł – 100,00% planu rocznego,
  - dotacje z budżetu Unii Europejskiej i budżetu państwa w kwocie 14 207 854,99 zł – 98,91% planu rocznego,
  - pozostałe dochody własne w kwocie 149 900 636,25 zł – 100,35% planu rocznego.

Wykres 6.2.2. Struktura dochodów budżetu miasta Suwałki w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2015 rok

Tabela 6.2.2. Struktura i dynamika dochodów budżetu miasta Suwałki w latach 2013-2015 (w tys. zł)

Dochody	2013	2014	2015	Dynamika 2015/2014
Dochody własne, w tym:	136 452	147 312	149 901	101,76%
wpływy z podatków i opłat lokalnych	42 256	49 506	50 327	101,66%
dochody z mienia komunalnego	9 357	10 949	5 181	47,32%
udziały w podatkach	52 279	55 267	59 547	107,74%
inne dochody	32 560	31 590	34 846	110,31%
Transfer z budżetu państwa, w tym:	171 041	166 931	162 099	97,11%
subwencje	104 076	102 849	102 205	99,37%
dotacje	66 965	64 082	59 894	93,46%
Dochody ogółem	307 493	314 243	312 000	99,29%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2013-2015

Wpływy z podatków i opłat lokalnych

Wpływy z podatków i opłat lokalnych wyniosły w 2015 r. 50 327 tys. zł, co stanowiło wzrost o 1,66% w stosunku do roku 2014. Udział podatków i opłat lokalnych w ogólnej kwocie dochodów Suwałk wyniósł 16,13%.

Tabela 6.2.3. Wielkość i dynamika wpływów z podatków i opłat lokalnych miasta Suwałki w latach 2013-2015 (w tys. zł)

Rodzaj podatku lub opłaty	2013	2014	2015	Dynamika 2015/2014
Ogółem, w tym:	42 256	49 506	50 327	101,66%
podatki od nieruchomości	35 685	39 311	40 329	102,59%
opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	4 105	7 487	7 170	95,77%
podatki od środków transportowych	2 121	2 295	2 440	106,32%
opłaty targowe	290	412	388	94,17%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2013-2015

W grupie podatków i opłat lokalnych największy udział miał podatek od nieruchomości (80,13%), a następnie wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (14,25%) oraz podatek od środków transportowych (4,85%).

Dochody z mienia komunalnego.

Wpływy z gospodarowania mieniem komunalnym (sprzedaż, dzierżawa, użytkowanie) wykonano w kwocie 5 181 tys. zł, co stanowi 100,84% planu rocznego. W stosunku do 2014 roku wpływy z tego tytułu zmniejszyły się o 52,68%.

Tabela 6.2.4. Wielkość i dynamika dochodów z mienia komunalnego w latach 2013-2015 (w tys. zł)

Dochody z mienia komunalnego	2013	2014	2015	Dynamika 2015/2014
Ogółem, w tym:	9 357	10 949	5 181	47,32%
<i>sprzedaż składników majątkowych, w tym działek i lokali</i>	6 255	7 659	1 354	17,68%
<i>zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości</i>	2 199	2 542	2 937	115,54%
<i>najem i dzierżawa składników majątkowych</i>	101	115	149	129,57%
<i>inne</i>	802	633	741	117,06%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2013-2015

Udziały w podatkach

Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych wykonano w kwocie 56 129 tys. zł, zaś udziały w podatku dochodowym od osób prawnych wykonano w kwocie 3 418 tys. zł. W 2015 roku wykonanie ww. kategorii dochodów było o 7,74% większe niż w roku 2014.

Tabela 6.2.5. Udziały miasta Suwałki w podatkach państwowych w latach 2013-2015 (w tys. zł)

Podatki	2013	2014	2015	Dynamika 2015/2014
Ogółem, w tym:	52 279	55 267	59 547	107,74%
<i>dochodowe od osób fizycznych</i>	49 772	51 878	56 129	108,19%
<i>dochodowe od osób prawnych</i>	2 507	3 389	3 418	100,86%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2013-2015

fol. Krzysztof Mierzejewski

Wydatki

Wydatki miasta Suwałki w 2015 r. wyniosły 323 130 968,94 zł, co stanowi 4,66 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W porównaniu do 2014 roku wydatki zwiększyły się o 2,29%.

Tabela 6.2.6. Wydatki miasta Suwałki w latach 2013-2015 (w mln zł)

Wydatki	2013	2014	2015	Dynamika 2015/2014
Bieżące	257,28	265,73	269,98	101,60%
<i>bieżące - udział w wydatkach ogółem (w %)</i>	83,77%	84,12%	83,55%	-
Majątkowe	49,85	50,17	53,15	105,94%
<i>majątkowe - udział w wydatkach ogółem (w %)</i>	16,23%	15,88%	16,45%	-
Ogółem	307,13	315,90	323,13	102,29%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2013-2015

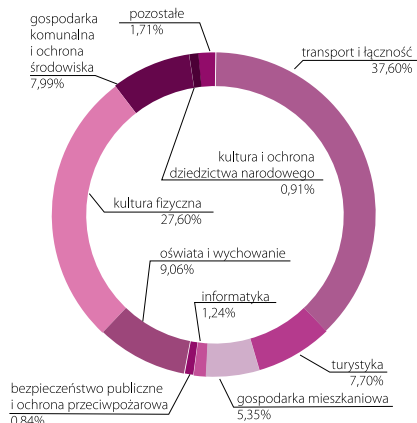
Tabela 6.2.7 Wydatki miasta Suwałki w latach 2013-2015

Wydatki (w tys. zł) według działów klasyfikacji budżetowej	2013	2014	2015
Rolnictwo i łowiectwo	31,28	30,46	34,21
Leśnictwo	0,61	0,61	0,63
Transport i łączność	29 130,77	32 837,36	32 297,80
Turystyka	10 956,46	4 367,19	4 359,34
Gospodarka mieszkaniowa	5 448,69	7 389,61	4 478,55
Działalność usługowa	585,79	758,96	815,31
Informatyka	16,44	4 355,43	916,78
Administracja publiczna	15 283,68	15 904,27	16 520,68
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	11,59	401,13	398,79
Obrona narodowa	3,01	2,63	4,17
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	7 667,88	7 268,61	7 427,13
Dochody od osób prawnych (CIT), od osób fizycznych (PIT) i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	0,00	9,49	0,00
Obsługa długu publicznego	4 739,18	3 891,67	3 184,10
Oświata i wychowanie	111 707,11	119 713,15	123 297,66
Ochrona zdrowia	2 607,97	3 008,76	3 320,28
Pomoc społeczna	51 479,14	52 928,75	51 540,68
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	7 293,39	7 079,30	4 570,26
Edukacyjna opieka wychowawcza	8 523,01	8 811,13	9 058,38
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	20 210,78	20 135,79	21 224,20
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	17 625,10	12 295,25	11 986,81
Kultura fizyczna	13 506,27	14 710,78	27 695,20
OGÓŁEM	307 128,16	315 900,33	323 130,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2013-2015

Wykres 6.2.3. Struktura wydatków inwestycyjnych w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2015 rok

Transport i łączność

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 32 297 804,73 zł, co stanowi 98,90% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były zadania związane z:

- ✓ bieżącym funkcjonowaniem Zarządu Dróg i Zieleni,
- ✓ realizacją zadań dotyczących bieżącego utrzymania ulic, chodników i placów,
- ✓ zakupem usług od Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

Gospodarka mieszkaniowa

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 4 478 548,45 zł, co stanowi 98,34% planu rocznego.

Ze środków tych sfinansowano m.in.:

- ✓ dotację przedmiotową dla Zarządu Budynków Mieszkalnych w kwocie 463 104,00 zł, która została przeznaczona na: sfinansowanie kosztów utrzymania Działu Lokalowego oraz Działu Dodatków

Mieszkaniowych, a także dotację celową w kwocie 265 333,58 zł,

- ✓ zadania z zakresu gospodarki nieruchomości w kwocie 3 487 818,90 zł, w tym wykup nieruchomości na kwotę 2 318 618,92 zł,
- ✓ pozostałą działalność, w tym modernizację chodników i ciągów pieszo jezdnych na kwotę 262 291,97 zł.

Administracja publiczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 16 520 684,68 zł, co stanowi 94,85% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były:

- ✓ wydatki związane z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej – 1 322 212,84 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Rady Miejskiej w Suwałkach – 373 135,49 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Urzędu Stanu Cywilnego, geodezji, spraw obywatelskich i administracji – 13 944 663,30 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem komisji poborowych – 31 498,10 zł,
- ✓ wydatki związane z promocją miasta – 528 727,47 zł.

Oświata i wychowanie

✓ Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 123 297 663,10 zł, co stanowi 99,62% planu rocznego. Wydatki dotyczą w szczególności:

- ✓ szkół podstawowych – 32 146 664,53 zł, co stanowi 99,94% planu rocznego,
- ✓ szkół podstawowych specjalnych – 1 881 946,60 zł, co stanowi 99,91% planu rocznego,
- ✓ oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 1 117 057,20 zł, co stanowi 99,52% planu rocznego,

- ✓ przedszkoli – 15 606 502,29 zł, co stanowi 99,25% planu rocznego,
- ✓ przedszkoli specjalnych – 1 232 260,56 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ✓ gimnazjów – 17 729 814,54 zł, co stanowi 99,93% planu rocznego,
- ✓ gimnazjów specjalnych – 1 158 571,96 zł, co stanowi 99,90% planu rocznego,
- ✓ liceów ogólnokształcących – 14 344 444,54 zł, co stanowi 99,80% planu rocznego,
- ✓ liceów profilowanych – 2 561 369,40 zł, co stanowi 98,88% planu rocznego,
- ✓ szkół zawodowych – 14 641 711,83 zł, co stanowi 99,98% planu rocznego,
- ✓ szkół zawodowych specjalnych – 1 787 045,67 zł, co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ✓ centrów kształcenia ustawicznego i praktycznego – 2 368 216,50 zł, co stanowi 99,93% planu rocznego,
- ✓ stołówek szkolnych i przedszkolnych – 6 520 094,69 zł, co stanowi 98,15% planu rocznego,
- ✓ realizacji zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod

pracy dla dzieci i młodzieży – 6 680 416,19 zł, co stanowi 99,53% planu rocznego

- ✓ oraz funkcjonowania ośrodków szkolenia, dokształcania i doskonalenia, dowożenia uczniów do szkół oraz innych form wychowania przedszkolnego.

Edukacyjna opieka wychowawcza

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 9 058 384,75 zł, co stanowi 99,57% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ świetlice szkolne – 1 617 806,73 zł,
- ✓ specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze – 1 318 121,90 zł,
- ✓ poradnie psychologiczno-pedagogiczne – 2 192 324,07 zł,
- ✓ internaty i bursy szkolne – 1 079 310,43 zł,
- ✓ pomoc materialną dla uczniów – 1 758 375,88 zł.

Pomoc społeczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 51 540 682,62 zł, co stanowi 98,13% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ placówki opiekuńczo-wychowawcze – 2 046 167,36 zł,

- ✓ domy pomocy społecznej – 7 998 682,70 zł,
- ✓ ośrodki wsparcia – 868 345,75 zł,
- ✓ rodziny zastępcze – 2 856 607,27 zł,
- ✓ świadczenia rodzinne – 20 799 085,20 zł,
- ✓ składki na ubezpieczenie zdrowotne – 395 517,18 zł,
- ✓ zasiłki i pomoc w naturze – 2 255 208,42 zł,
- ✓ dodatki mieszkaniowe – 3 132 837,74 zł,
- ✓ zasiłki stałe – 2 228 209,81 zł,
- ✓ ośrodki pomocy społecznej – 4 665 403,86 zł,
- ✓ usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – 1 880 412,76 zł.
- ✓ wydatki związane z gospodarką odpadami w kwocie 6 922 717,97 zł,
- ✓ oczyszczanie miasta w kwocie 3 991 779,84 zł,
- ✓ utrzymanie zieleni w kwocie 2 170 041,30 zł,
- ✓ funkcjonowanie schroniska dla zwierząt w kwocie 293 187,83 zł,
- ✓ oświetlenie ulic, placów i dróg w kwocie 2 254 405,39 zł,
- ✓ wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska w kwocie 62 459,87 zł,
- ✓ pozostałą działalność w kwocie 3 860 252,24 zł.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 21 224 197,64 zł, co stanowi 98,19% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano:

- ✓ wydatki związane z gospodarką ściekową i ochroną wód w kwocie 1 669 353,20 zł,

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 11 986 805,90 zł, co stanowi 99,06% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in. dotacją wydatki bieżące oraz koszty realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych:

- ✓ Suwalskiego Ośrodka Kultury – kwota 6 364 634,00 zł,
- ✓ Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej – kwota 2 197 816,00 zł,
- ✓ Muzeum Okręgowego – kwota 2 659 533,00 zł.

Kultura fizyczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 27 695 195,74 zł, co stanowi 99,53% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano funkcjonowanie m.in.:

- ✓ obiektów sportowych – 5 189 116,57 zł, co stanowi 98,77% planu rocznego,
- ✓ instytucji kultury fizycznej – 20 262 635,12 zł, co stanowi 99,68% planu rocznego.

Deficyt budżetowy, poziom zadłużenia i obsługa długu

W roku 2013 budżet miasta Suwałki zanotował nadwyżkę dochodów nad wydatkami w kwocie 0,36 mln zł, natomiast w roku 2014 i 2015 w wyniku wykonania budżetu odnotowano deficyt w kwotach odpowiednio 1,66 mln zł i 11,13 mln zł.

Tabela 6.2.8. Dynamika zadłużenia miasta Suwałki w latach 2013-2015 (w tys. zł)

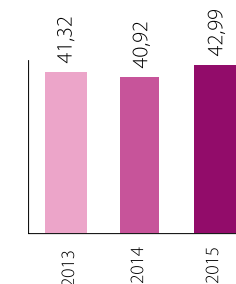
	2013	2014	2015
Dochody wykonane ogółem	307 493	314 243	312 000
Kwota długu (po wyłączeniach)	127 055	128 593	134 148
Wskaźnik zadłużenia	41,32%	40,92%	42,99%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2013-2015

Na dzień 31 grudnia 2015 roku kwota zadłużenia miasta Suwałki z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań wymagalnych z uwzględnieniem wyłączeń wyniosła kwotę 134 147 548,00 zł, tj. 42,99% zrealizowanych dochodów i w stosunku do roku 2014

(40,92%) zwiększyła się o 2,07%. Na obsługę zadłużenia, spłatę kapitału i odsetek, przeznaczono 15 125 014,99 zł, co stanowi 4,85% wykonanych dochodów miasta.

Wykres 6.2.4. Wskaźnik zadłużenia miasta Suwałki w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2013-2015

6.3 Urząd Miejski

Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach określa Regulamin Organizacyjny nadany przez Prezydenta Miasta Suwałk. Zgodnie z Regulaminem strukturę Urzędu tworzą wydziały i równoważne komórki organizacyjne. Kierują nimi naczelnicy i kierownicy, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwą organizację pracy, ustalanie zasad funkcjonowania oraz zakresy obowiązków pracowników.

Strukturę organizacyjną w 2015 roku tworzyło 21 wydziałów i równorzędnych jednostek organizacyjnych:

- ✓ Biuro Rady Miejskiej
- ✓ Biuro Prezydenta Miasta
- ✓ Wydział Organizacyjny
- ✓ Wydział Budżetu i Finansów
- ✓ Wydział Podatków i Opłat

- ✓ Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych
- ✓ Wydział Architektury i Gospodarki Przemysłowej
- ✓ Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa
- ✓ Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej
- ✓ Wydział Oświaty, Wychowania i Sportu
- ✓ Wydział Spraw Społecznych
- ✓ Wydział Kultury, Turystyki i Promocji
- ✓ Wydział Spraw Obywatelskich
- ✓ Urząd Stanu Cywilnego
- ✓ Straż Miejska
- ✓ Wydział Komunikacji
- ✓ Wydział Informatyki
- ✓ Wydział Inwestycji
- ✓ Wydział Zamówień Publicznych
- ✓ Wydział Audytu i Kontroli
- ✓ Biuro Konserwatora Zabytków

Kierownikiem Urzędu jest Prezydent Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy dwóch Zastępców Prezydenta, Sekretarza i Skarbnika.

Zastępcy Prezydenta zapewniają w powierzonym zakresie kompleksową merytoryczną realizację zadań oraz nadzorują wydziały i inne jednostki organizacyjne realizujące te zadania.

Sekretarz Miasta zapewnia warunki organizacyjne umożliwiające sprawne wykonywanie zadań przez Radę Miejską, Prezydenta i Urząd.

Skarbnik Miasta zapewnia prawidłową gospodarkę finansową miasta i jako główny księgowy budżetu realizuje wynikające z tego tytułu zadania określone w odrębnych przepisach. Koordynuje i nadzoruje prace dotyczące opracowania projektu budżetu miasta oraz czuwa nad prawidłową jego realizacją, opracowuje określone analizy i sprawozdania

w tym zakresie, parafuje dokumenty, w których ustala się zobowiązania finansowe miasta i Urzędu Miejskiego.

Statutowe zadania wydziałów:

1. Biuro Rady Miejskiej:

- ✓ obsługa Rady i jej organów,
- ✓ ewidencja uchwał i innych aktów Rady oraz wniosków komisji,
- ✓ ewidencja interpelacji, zapytań i wniosków radnych,
- ✓ wykonywanie zadań związanych z wyborami do Rady Miejskiej, Prezydenta Miasta Suwałk i Sejmiku Województwa, a w szczególności obsługa Miejskiej Komisji Wyborczej oraz z wyborami do sołectw,
- ✓ wykonywanie zadań związanych z wyborami ławników sądowych,
- ✓ wykonywanie czynności zapewniających Przewodniczącemu Rady sprawne kierowanie jej pracami.

2. Biuro Prezydenta Miasta

- ✓ wykonywanie zadań z zakresu obsługi prasowej Prezydenta i Urzędu oraz Rady Miejskiej,
- ✓ tworzenie polityki informacyjnej oraz strategii medialnej Urzędu poprzez przygotowanie i koordynowanie działań związanych z komunikacją,
- ✓ przygotowywanie materiałów i informacji do Dwutygodnika Suwalskiego,
- ✓ opracowywanie strategii komunikowania się związanej z sytuacjami kryzysowymi,
- ✓ przygotowywanie i przeprowadzanie konsultacji społecznych,
- ✓ analizowanie wyników z konsultacji społecznych, badań sondaży przeprowadzanych na terenie Miasta w celu ich wykorzystania dla budowania strategii komunikacyjnej z mieszkańcami,
- ✓ analizowanie artykułów prasowych, audycji radiowych i telewizyjnych, przekazów inter-

netowych oraz badań opinii publicznej, przygotowywanie i redagowanie sprostowań, polemik oraz wyjaśnień,

- ✓ przygotowywanie wystąpień i pism okolicznościowych,
- ✓ przygotowywanie materiałów merytorycznych oraz graficznych na konferencje prasowe Prezydenta i Zastępców Prezydenta,
- ✓ organizowanie konferencji prasowych,
- ✓ współpraca z Polską Agencją Prasową i mediami,
- ✓ prowadzenie i aktualizacja strony internetowej www.um.suwalki.pl oraz administrowanie profilami miasta na portalach społecznościowych,
- ✓ prowadzenie spraw związanych z udziałem honorowego patronatu Prezydenta i udziału Prezydenta w komitetach honorowych.
- ✓ nadzór nad realizacją udostępniania informacji publicznej przez poszczególne komórki organizacyjne w BIP,
- ✓ prowadzenie rejestru skarg i rozpatrywanie skarg kierowanych do Prezydenta,
- ✓ prowadzenie rejestru petycji, prowadzenie postępowania związanego z ich rozpatrywaniem
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu współpracy zagranicznej w tym związanych z uczestnictwem Miasta w wydarzeniach międzynarodowych,
- ✓ koordynowanie spraw współpracy z miastami partnerskimi.
- ✓ prowadzenie spraw związanych z udziałem miasta w krajowych związkach i stowarzyszeniach.

3. Wydział Organizacyjny:

- ✓ organizacja funkcjonowania Urzędu
- ✓ prowadzenie spraw pracowniczych,
- ✓ prowadzenie spraw administracyjno-gospodarczych

✓ organizowanie, nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem oraz sprawozdawczość z udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze miasta Suwałk.

4. Wydział Budżetu i Finansów:

- ✓ przygotowywanie propozycji założeń budżetowych,
- ✓ koordynowanie prac związanych z przygotowaniem projektu budżetu,
- ✓ planowanie i realizacja budżetu miasta i wieloletniej prognozy finansowej,
- ✓ koordynacja, konsolidacja, generowanie i dystrybucja sprawozdań budżetowych,
- ✓ nadzorowanie przestrzegania dyscypliny finansów publicznych
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu pomocy publicznej,
- ✓ prowadzenie spraw związanych z częściowym zwrotem podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego.
- ✓ obsługa płac pracowników Urzędu oraz prowadzenie rozliczeń z tytułu ubezpieczeń społecznych i podatków,
- ✓ prowadzenie ewidencji księgowej.

5. Wydział Podatków i Opłat:

- ✓ prowadzenie spraw dotyczących wymiaru podatków i opłat lokalnych oraz podatku rolnego i leśnego
- ✓ windykacja należności z tytułu podatków i opłat.
- ✓ prowadzenie analitycznej księgowości z tytułu podatków i opłat.

6. Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych:

- ✓ planowanie strategii i kierunków rozwoju miasta,
- ✓ realizacja zadań związanych z programami pomocowymi z Unii Europejskiej,
- ✓ opracowywanie i opiniowanie pod względem celowości projektów inwestycyjnych oraz innych przedsięwzięć go-

spodarczych finansowanych z budżetu miasta, utrzymywanie kontaktów ze środowiskiem gospodarczym, a także promocja gospodarcza miasta.

7. Wydział Architektury i Gospodarki Przestrzennej:

- ✓ prowadzenie spraw z zakresu ładu przestrzennego i etetyki,
- ✓ realizacja zadań związanych z gospodarką przestrzenną określonych ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustawą prawo budowlane – jako organ administracji pierwszej instancji.

8. Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa:

- ✓ prowadzenie spraw z zakresu geodezji i kartografii poprzez m.in. prowadzenie zasobu geodezyjno-kartograficznego z obszaru miasta, zakładanie i prowadzenie ewidencji gruntów i budynków oraz gleboznawczej klasyfikacji gruntów, zakładanie i prowadzenie ewidencji sieci uzbrojenia terenu,
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu gospodarki nieruchomościami, a w szczególności dotyczących komunalizacji mienia Skarbu Państwa, sprzedaży nieruchomości
- ✓ mienia gminnego i Skarbu Państwa lub oddawania w użytkowanie wieczyste, wywłaszczenie i zwrot nieruchomości, scalanie i podział, rozgraniczanie oraz zamiana nieruchomości,
- ✓ prowadzenie spraw z zakresu rolnictwa i leśnictwa, a w szczególności związanych z produkcją roślinną i zwierzęcą, ogrodami działkowymi, wspólnotami gruntowymi, rejestracją sprzętu pływającego służącego do połowu ryb oraz ochroną gruntów rolnych i leśnych.

9. Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej:

- ✓ należyta realizacja zadań związanych z funkcją gminy jako właściciela mienia komunalnego,

- ✓ prowadzenie spraw z zakresu zieleni miejskiej,
- ✓ ochrona przyrody i środowiska,
- ✓ gospodarka wodna i leśna,
- ✓ utrzymanie porządku i czystości na terenie miasta.
- ✓ gospodarka odpadami.

10. Wydział Oświaty, Wychowania i Sportu:

- ✓ wykonywanie zadań związanych z zakładaniem, prowadzeniem, przekształcaniem, utrzymywaniem oraz likwidowaniem przedszkoli samorządowych, grup żłobkowych, publicznych szkół i placówek oświatowych,
- ✓ prowadzenie spraw związanych z wpisywaniem do ewidencji niepublicznych szkół i placówek oświatowych oraz wydawaniem zezwoleń na zakładanie szkół i placówek publicznych,
- ✓ prowadzenie czynności dotyczących obowiązku szkolnego,
- ✓ analiza przestrzegania Karty Nauczyciela w jednostkach oświatowych,
- ✓ nadzór nad funkcjonowaniem przedszkoli samorządowych, szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez miasto, jednostek organizacyjnych, zakładów kultury fizycznej i sportu.

11. Wydział Spraw Społecznych:

- ✓ prowadzenie spraw z zakresu ochrony i promocji zdrowia,
- ✓ zwalczanie patologii społecznych,
- ✓ rozwiązywanie problemów społecznych,
- ✓ zatrudnienie i rehabilitację osób niepełnosprawnych
- ✓ prowadzenie spraw związanych ze sprzedażą na terenie miasta napojów alkoholowych.

12. Wydział Kultury, Turystyki i Promocji:

- ✓ nadzór nad działalnością miejskich instytucji kultury,

Uroczystość wręczenia Medali za Długoletnie Pożycie Małżeńskie w imieniu Prezydenta RP

- ✓ opracowywanie założeń programowych w zakresie rozwoju i upowszechniania kultury na terenie miasta,
- ✓ organizacja na terenie miasta uroczystości z okazji świąt państwowych i rocznic,
- ✓ budowa wizerunku Miasta i kształtowanie relacji społecznych,
- ✓ prowadzenie działań związanych z rozwojem turystyki w Suwałkach,
- ✓ realizacja strategii promocji miasta oraz kreacja marki Miasta Suwałki,
- ✓ realizacja Systemu Identyfikacji Wizualnej,
- ✓ nadzór, koordynacja i monitorowanie wydawnictw promocyjnych Miasta,
- ✓ przygotowywanie materiałów promocyjnych.

13. Wydział Spraw Obywatelskich:

- ✓ sprawy ewidencji ludności,
- ✓ prowadzenie rejestru wyborców i sporządzanie spisów wyborców,
- ✓ rejestracja przedpoborowych oraz przygotowania i przeprowadzania poboru,
- ✓ realizacja zadań obronnych własnych i nadzorowanie ich w jednostkach organizacyjnych gminy miasta Suwałki,

- ✓ opracowywanie wieloletnich i rocznych planów działania w zakresie obrony cywilnej,
- ✓ opracowywanie i aktualizacja Miejskiego Planu Reagowania Kryzysowego,
- ✓ organizowanie ochrony informacji niejawnych w Urzędzie Miejskim,
- ✓ prowadzenie ewidencji działalności gospodarczej.

14. Urząd Stanu Cywilnego:

- ✓ należyte wykonywanie zadań wynikających z prawa o aktach stanu cywilnego, kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczania oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów, a w szczególności:
  - ✓ rejestracja urodzeń, małżeństw i zgonów,
  - ✓ prowadzenie ksiąg stanu cywilnego,
  - ✓ prowadzenie akt zbiorczych i skorowidzów ksiąg stanu cywilnego.

15. Straż Miejska:

- ✓ ochrona porządku i spokoju w miejscach publicznych,
- ✓ czuwanie nad porządkiem – kontrola ruchu drogowego w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym,
- ✓ ochrona obiektów komunalnych i urządzeń użyteczności publicznej.

16. Wydział Komunikacji:

- ✓ należyte wykonywanie zadań wynikających z ustawy prawo o ruchu drogowym, ustawy o transporcie drogowym oraz rozporządzeń wykonawczych, a w szczególności:
- ✓ prowadzenie spraw związanych z zarejestrowaniem i wyrejestrowaniem pojazdów,
- ✓ wydawanie uprawnień do kierowania pojazdami w ruchu krajowym i międzynarodowym,
- ✓ wydawanie dowodów rejestracyjnych,
- ✓ udzielanie licencji na transport drogowy.

17. Wydział Informatyki

- ✓ prowadzenie spraw z zakresu informatyki i komputeryzacji Urzędu,
- ✓ sprawowanie bieżącego nadzoru nad siecią komputerową i sprzętem komputerowym Urzędu,
- ✓ utrzymanie w sprawności technicznej sprzętu informatycznego i zainstalowanego oprogramowania wraz z ubezpieczeniem,
- ✓ archiwizowanie danych według potrzeb Urzędu (serwer i poszczególne stanowiska pracy), wykonywanie kopii danych i oprogramowania,
- ✓ gospodarowanie sprzętem informatycznym i oprogramowaniem,
- ✓ prowadzenie i konfigurowanie kont użytkowników,
- ✓ wykonywanie napraw i konserwacji sprzętu oraz oprogramowania,
- ✓ redakcja Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu,

- ✓ realizacja Polityki Bezpieczeństwa Informatycznego i pełnienie obowiązków Administratora Bezpieczeństwa Informatyki,
  - ✓ przygotowywanie projektów opinii, zestawień i innej dokumentacji informatycznej na potrzeby Urzędu,
  - ✓ wdrażanie stosowania podpisu elektronicznego i elektronicznego obiegu dokumentów oraz innych programów usprawniających pracę Urzędu,
  - ✓ przygotowywanie, wdrażanie, aktualizacja i nadzór nad procedurami bezpieczeństwa,
  - ✓ dążenie do integracji poszczególnych systemów informatycznych, w celu ułatwienia wymiany informacji w Urzędzie,
  - ✓ nadzór nad funkcjonowaniem miejskiego systemu monitoringu oraz koordynacja działań w zakresie jego rozbudowy,
  - ✓ organizowanie i prowadzenie szkoleń wewnętrznych z zakresu oprogramowania i sprzętu,
  - ✓ udział w przygotowaniu procedur zamówień publicznych związanych z zakupem sprzętu, oprogramowania i usług zewnętrznych,
  - ✓ współpraca z jednostkami organizacyjnymi Miasta w zakresie rozwoju informatyki,
  - ✓ monitorowanie rozwoju systemów informatycznych i wdrażanych rozwiązań z dziedziny nowych technologii na terenie Miasta,
  - ✓ koordynacja rozwoju na terenie Miasta szerokopasmowych sieci informatycznych,
  - ✓ nadzór nad systemem łączności Urzędu.
- 18. Wydział Inwestycji:**
- ✓ przygotowanie studiów, koncepcji oraz projektów planów rozwoju, modernizacji i remontów infrastruktury drogowej, teletechnicznej, elektrycznej i pozostałej infrastruktury miejskiej,
  - ✓ przygotowanie, opracowanie oraz nadzór nad realizacją prowadzonych inwestycji,
  - ✓ przygotowanie i realizacja inwestycji miejskich obejmujących w szczególności budowę, rozbudowę, przebudowę oraz remonty,
  - ✓ prowadzenie spraw w zakresie społecznych inicjatyw inwestycyjnych finansowanych z budżetu Miasta,
  - ✓ sprawowanie nadzoru inwestycyjnego nad inwestycjami i remontami finansowanymi z budżetu Miasta i jednostek organizacyjnych Miasta, zadań realizowanych w ramach inwestycyjnych inicjatyw społecznych oraz dokonywanie odbioru inwestycji
  - ✓ opracowywanie opinii oraz szacunku kosztów zadań inwestycyjnych i remontowych Miasta,
  - ✓ uzyskiwanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego lub decyzji o warunkach zabudowy,
  - ✓ uzyskiwanie pozwoleń na prowadzenie robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub w otoczeniu zabytków (na terenie objętym ochroną konserwatorską),
  - ✓ uzyskiwanie pozwoleń wodnoprawnych,
  - ✓ uzyskiwanie zezwoleń na usunięcie drzew kolidujących z inwestycją,
  - ✓ uzyskiwanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
  - ✓ zgłaszanie robot niewymagających pozwolenia na budowę,
  - ✓ uzyskiwanie pozwoleń na budowę lub zezwoleń na realizację inwestycji drogowych,
  - ✓ składanie wniosków o wszczęcie postępowania administracyjnego o ustalenie

niu wysokości odszkodowania z tytułu przyjętych nieruchomości na rzecz dróg i udział w prowadzonym postępowaniu,

- ✓ zgłaszanie rozpoczęcia budowy,
- ✓ przekazywanie placów budów wykonawcom robót,
- ✓ składanie zawiadomień o zakończeniu budowy lub uzyskiwanie pozwoleń na użytkowanie obiektu budowlanego,
- ✓ organizacja i zlecenie nadzoru nad wybranymi zadaniami inwestycyjnymi.
- ✓ prowadzenie spraw związanych z realizacją budżetu obywatelskiego oraz zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach funduszu sołeckiego.

19. Wydział Zamówień Publicznych

- ✓ koordynacja udzielania zamówień publicznych w Urzędzie zgodnie z ustawą – Prawo zamówień publicznych i uregulowaniami wewnętrznymi Prezydenta,
- ✓ sporządzanie zbiorczych planów zamówień publicznych urzędu,
- ✓ przyjmowanie zleceń z komórek organizacyjnych na przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- ✓ uczestnictwo pracowników wydziału w pracach komisji przetargowych,
- ✓ przygotowywanie i przeprowadzanie zleconych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, a w szczególności sporządzanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia, publikowanie ogłoszeń, sporządzanie umów, prowadzenie dokumentacji postępowań,
- ✓ wydawanie i przyjmowanie od wykonawców dokumentów związanych z prowadzonym postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego,
- ✓ prowadzenie procedury związanej z rozpatrywaniem odwołań i wnoszeniem skarg,

- ✓ zawieranie umów z wykonawcami wykonanymi w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych,
- ✓ przeprowadzanie szkoleń wewnętrznych w zakresie zamówień publicznych w komórkach organizacyjnych.

18. Wydział Audytu i Kontroli

- ✓ zapewnienie prawidłowej realizacji audytu wewnętrznego i kontroli jednostek organizacyjnych Miasta,
- ✓ prowadzenie kontroli właścicielskiej w trybie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych,
- ✓ koordynacja kontroli zarządczej i sporządzanie oraz przedkładanie Prezydentowi zbiorczej informacji z wyników przeprowadzonej kontroli,
- ✓ sprawowanie kontroli gospodarki finansowej jednostek organizacyjnych Miasta.

21. Biuro Konserwatora Zabytków.

- ✓ realizacja zadań wynikających z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ✓ przygotowywanie wniosków do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisanie lub wykreślenie z rejestru zabytków obiektów stanowiących własność Miasta Suwałki,
- ✓ prowadzenie spraw związanych z udzieleniem dotacji na remonty zabytków.

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach obsługą klienta zajmują się wszystkie wydziały i równorzędne komórki organizacyjne. Najczęstszym sposobem załatwienia sprawy w Urzędzie jest obsługa bezpośrednio w komórkach organizacyjnych.

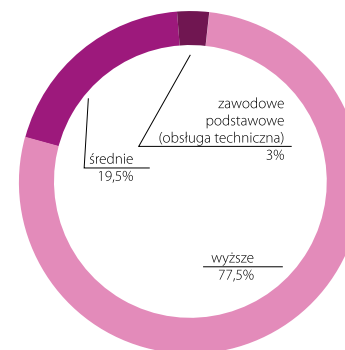
Potrzeby klientów formułowane są poprzez:

- ✓ korespondencję kierowaną do Urzędu drogą pocztową i elektroniczną,
- ✓ bezpośredni kontakt pracownika z klientem,
- ✓ rozmowy telefoniczne,

- ✓ media,
- ✓ analizę skarg i petycji
- ✓ stronę internetową Urzędu www.um.suwalki.pl

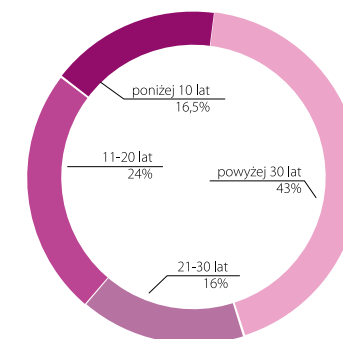
Na oficjalnej stronie Urzędu Miejskiego w Suwałkach znajdują się między innymi informacje dotyczące miasta, samorządu, gospodarki, kultury i turystyki, oświaty i sportu. Jest ona na bieżąco aktualizowana. Dodatkowo mieszkańcy miasta mogą uzyskać informacje dotyczące funkcjonowania miasta oraz Urzędu Miejskiego poprzez stronę Biuletynu Informacji Publicznej (BIP).

Wykres 6.3.1 Struktura wykształcenia pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Wykres 6.3.2 Struktura zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w Suwałkach ze względu na staż pracy w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Suwałkach

6.4 Współpraca międzynarodowa

Miasta partnerskie

Alytus (Litwa) – od 1996 roku

Od kilkunastu lat Suwałki wraz z Alytusem realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej w dziedzinie: gospodarki, edukacji, kultury, sportu i innych. Mieszkańcy obu miast biorą udział w licznych imprezach kultu-

Wizyta przedstawicieli Miasta Suwałki w Alytusie

ralnych, takich jak: Dni Miasta, Suwalski Jarmark Folkloru, Suwałki Blues Festiwal oraz w zawodach sportowych. Realizowane są wspólne projekty infrastrukturalne i tzw. „miękkie”. W 2015 r. dyskutowano nt. możliwości wspólnego aplikowania do Programu Interreg Litwa-Polska 2014-2020.

Grande-Synthe (Francja) – od 1978 roku

Współpraca Suwałk z Grande-Synthe rozpoczęła się w latach 70. ubiegłego wieku. Wtedy to powstało Towarzystwo Przyjaciół Grande-Synthe. W 1978 roku podpisano pierwszą umowę o współpracy. Rozpoczęły się wymiany turystyczne i kulturalne. Do Francji wyjeżdżały zespoły artystyczne, między innymi Zespół Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”, grupy młodzieży, sportowcy i inni. W 2018 roku będziemy obchodzić 40-lecie współpracy Suwałk i Grande-Synthe. Obecnie współpraca dotyczy głównie wymiany doświadczeń w zakresie edukacji, sportu, kultury i opieki społecznej.

Marijampolė (Litwa) – od 1995 roku

Wieloletnia współpraca w dziedzinie kultury, nauki, sportu, edukacji, turystyki i promocji. Od wielu lat Suwałki wraz z miastem Marijampol realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej. W 2015 r. dyskutowano nt. możliwości wspólnego aplikowania do Programu Interreg Litwa-Polska 2014-2020.

Notodden (Norwegia) – od 2008 roku

Dzięki współpracy miast zapoczątkowanej w ramach projektu „Innovation Circle”, INTERREG IIIB, Miasto Suwałki podjęło inicjatywę organizacji Suwałki Blues Festiwal. W latach 2009-2012 Suwałki i Notodden wraz z innymi partnerami z państw Regionu Morza Bałtyckiego 2007-2013 zrealizowały wspólny projekt pt.: „TRANS-IN-FORM”.

Võru (Estonia) – 1999 roku

Współpraca Suwałk i Võru dotyczy głównie sportu i kultury.

Waren (Niemcy) – od 1999 roku

Współpraca dotyczy działań w dziedzinie edukacji, sportu, kultury i turystyki. W 2015 roku nawiązano też kontakty w dziedzinie opieki społecznej.

Czerniachowsk (Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej) – od 2012 roku

Współpraca dotyczy kultury i sportu oraz inwestycji realizowanych w ramach projektu dotyczącego drugiego etapu przebudowy Placu Marszałka Józefa Piłsudskiego w Suwałkach dofinansowanego z Unii Europejskiej. W 2015 roku dyskutowano nt. możliwości realizacji wspólnych projektów z Programu Polska-Rosja 2014-2020.

Tabela 6.4.1 Działania partnerskie w 2015 roku

GRANDE-SYNTHÉ (FRANCJA)	
27 lutego – 6 marca 2015 r.	Mer Grande-Synthe odwiedził Suwałki. W ramach wizyty podpisano plan działania na 2015 rok.
10-15 maja 2015 r.	Delegacja z Grande-Synthe odwiedziła Suwałki w ramach projektu pt.: „Żywe lekcje historii”. W delegacji uczestniczyło: 10 uczniów i 2 nauczycieli, 5 kombatanów, 4 osoby z Merostwa Grande-Synthe. Celem projektu było poznanie historii i kultury polskiej, wymiana doświadczeń, ćwiczenie umiejętności językowych i nawiązywanie nowych kontaktów. Delegacja uczestniczyła w spotkaniu w Zespole Szkół Nr 4, gdzie obejrzała przedstawienie pt.: „Niezwykła moc” przygotowane przez młodzież z Suwałk. Młodzież z Grande-Synthe również zaprezentowała swoją bajkę. Uczniowie klas gastronomicznych przygotowali poczęstunek dla gości z Francji. Program wizyty obejmował też zwiedzanie miasta, wycieczkę na Wigry oraz wycieczkę do Gierłoży. 13 maja 2015 r. delegacja kombatanów z Grande-Synthe i z Suwałk wraz z Prezydentem Miasta Suwałk złożyła kwiaty pod pomnikiem marszałka Józefa Piłsudskiego z okazji 80. rocznicy jego śmierci. Prezydent Miasta Suwałk wraz z Przewodniczącym Suwalskiej Rady Kombatanów i Osób Represjonowanych odznaczył kombatanów z Francji Jubileuszowym Krzyżem „WIN 70-lecia”.
21 czerwca 2015 r.	Zespół Bang On! Blues (4 os.) uczestniczył w Świątce Muzyki organizowanej w Grande-Synthe. Muzycy z Polski razem z zespołem King Pepper (Grande-Synthe) zagrali wspólny koncert w klubie Zapi'ng. Po koncercie odbył się wspólny jam session. Wyjazd był sfinansowany przez Miasto Grande-Synthe.
29 czerwca-7 lipca 2015 r.	3 uczennice z Zespołu Szkół nr 4 Technikum nr 4 w Suwałkach wraz z nauczycielem języka francuskiego uczestniczyły w wymianie językowej we Francji. Uczennice brały udział w lekcjach języka francuskiego oraz zwiedzały Grande-Synthe i okolice. Udział w wymianie był nagrodą dla najlepszych uczniów, dał możliwość pogłębienia znajomości języka francuskiego, poznawania kultury, zwyczajów i tradycji Francji. Uczniowie byli zakwaterowani u rodzin francuskich. Wymianę uczniów sfinansowało Miasto Grande-Synthe.
7-9 lipca 2015 r.	W programie Suwałki Blues Festival wystąpił zespół Little Devils & The Shuffle Blue Flames z Francji, który zrealizował w Suwałkach 3 koncerty. W festiwalu uczestniczyła też 2-os. oficjalna delegacja z Grande-Synthe.
5-7 listopada 2015 r.	Zespół Shiver Blues Band (5 os.) oraz 2 osobowa oficjalna delegacja z Miasta Suwałk uczestniczyły w międzynarodowym festiwalu bluesowym „Bay Car Blues” organizowanym w Grande-Synthe. Zespół zrealizował tam 3 koncerty.
7-15 listopada 2015 r.	10 uczniów i 2 opiekunów z Gimnazjum nr 2 i Technikum nr 4 w Suwałkach odwiedziło Francję. Młodzież wzięła udział w ceremonii wskrzeszenia wiecznego płomienia na grobie nieznanego żołnierza pod Łukiem Triumfalnym w Paryżu, złożyła kwiaty pod Pomnikiem Pamięci Poległych w Grande-Synthe, zwiedzała Kopulę Helfaut i obejrzała film pt.: „Historia podboju kosmosu” w Planetarium Helfaut.
	W ramach wizyty we Francji odbyły się spotkania w szkołach podstawowych, gdzie zostały odczytane bajki zrealizowane w ramach projektu „Bajka” przez licealistów z Nordover i uczniów Zespołu Szkół nr 4. Rezultatem działania była integracja młodzieży polskiej i francuskiej, poznanie kultury, historii, tradycji i języków obu krajów, dzielenie się doświadczeniem i wiedzą starszego pokolenia z młodymi ludźmi, udział w ważnych uroczystościach historycznych.
WAREN (MÜRITZ)	
10-17 maja 2015 r.	W Zespole Szkół nr 3 Gimnazjum nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi im. gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza w Suwałkach gościła młodzież z Waren/ Müritz. Współpraca ze szkołą Fredrich-Dethloff-Schule ma już siedmioletnią tradycję i jest możliwa dzięki funduszom pozyskiwanym z Fundacji Polsko-Niemieckiej Wymiany Młodzieży. Program wymiany obejmował: lekcje w szkole, wycieczki krajoznawcze, naukę pierwszej pomocy, spotkanie z Prezydentem Miasta Suwałk oraz integrację grupy poprzez wspólne spędzanie wolnego czasu.
15-17 maja 2015 r.	4-osobowa oficjalna delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Święta Waren/ Müritz - Müritzsail. W ramach wizyty podpisano plan działania na 2015 rok.
22 sierpnia 2015 r.	10-osobowa reprezentacja „Pogodne Suwałki Team” uczestniczyła w XV edycji biegów przełajowych wokół jeziora Müritz - sztafetowym ultramaratonie pn.: „MÜRITZ-LAUF”. Suwalska drużyna, zajęła 5-te miejsce, najwyższe wśród drużyn spoza Niemiec.
21-24 października 2015 r.	5-osobowa delegacja z Waren/ Müritz uczestniczyła w XII Międzynarodowych Animacjach Teatralnych organizowanych przez Dom Pomocy Społecznej „Kalina” i Stowarzyszenie Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Suwałkach.
12-14 listopada 2015 r.	4 zawodników i 2 trenerów z Waren/ Müritz uczestniczyło w Międzynarodowym Młodzieżowym Turnieju Bokserskim i w „Pałuska Kickboxing Night II” organizowanym przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach.
ALYTUS (LITWA)	
4 marca 2015 r.	W wyniku pierwszych bezpośrednich wyborów samorządowych na Litwie w marcu 2015 r. nowym merem Alytusa został Pan Vytautas Grigaravičius, który pracę na stanowisku mera rozpoczął od kwietnia 2015 r.
11-go marca 2015 r.	2-os. delegacja z Miasta Suwałki uczestniczyła w obchodach 25. rocznicy Odzyskania Niepodległości Litwy organizowanych w Alytusie.

30 marca 2015 r.	Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach zorganizował XV Międzynarodowy Turniej Piłki Siatkowej Chłopców pod Patronatem Prezydenta Miasta Suwałk. W turnieju uczestniczyły drużyny z Zespołu Szkół Technicznych w Suwałkach oraz z Alytusa i z Kowna.
10 kwietnia 2015 r.	Zespół Szkół Technicznych w Suwałkach zorganizował XVI Międzynarodowy Turniej Koszykówki Chłopców pod Patronatem Prezydenta Miasta Suwałk. W turnieju wzięły udział drużyny z Zespołu Szkół Technicznych, I Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Suwałkach, Liceum Ogólnokształcącego w Puńsku oraz z Alytusa.
15 maja-30 czerwca 2015 r.	Suwałski Ośrodek Kultury zorganizował Wystawę malarstwa litewskiego artysty Evaldasas Griniusa. Wernisaż z udziałem autora odbył się 15 maja 2015 r.
6 - 7 czerwca 2015 r.	Suwałski Ośrodek Kultury zorganizował plener fotograficzny pn.: „Fotograficzne Suwałki”, w którym uczestniczyło 2 artystów fotografików z klubu fotograficznego w Alytusie oraz 12 artystów z Polski. W dniach 6 - 30 listopada 2015 roku odbyła się wspólna wystawa zaprezentowana w patio SOK.
19-20 czerwca 2015 r.	4-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Alytusa. W programie obchodów Dni Alytusa wzięły również udział Zespół „THE FRET” (4 os.) z Suwałk, który 20 czerwca 2015 roku wystąpił tam z koncertem.
7-8 sierpnia 2015 r.	4-osobowa delegacja z Alytusa uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk Jarmarku Kamedulskim.

MARIJAMPOLE (LITWA)

29-30 maja 2015r.	Oficjalna delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Marijampola.
11 czerwca 2015 r.	Dom Pomocy Społecznej „Kalina” i Stowarzyszenie Przyjaciół DPS „Kalina” zorganizowały XIII Integracyjny Bieg Uliczny w Suwałkach. Bieg zgromadził uczestników z Polski i Litwy: 9 osób z Marijampola, 9 osób z Kowna, 10 osób z Prienu oraz uczestników z Suwałk.
26 lipca 2015 r.	Twórcy ludowi z Marijampola (1 os.) i Wiejsiej (3 os.) uczestniczyli w Jarmarku Folkloru organizowanym przez Suwałski Ośrodek Kultury w Suwałkach prezentując swoje rękodzieło.
6-9 sierpnia 2015r.	9 twórców ludowych z Litwy, w tym 2 os. z Marijampola uczestniczyło w Jarmarku Kamedulskim w Suwałkach.
7-8 sierpnia 2015 r.	4-osobowa oficjalna delegacja z Marijampola uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk Jarmarku Kamedulskim.
24-25 sierpnia 2015 r.	2 suwałskich fotografików wzięło udział w plenerze malarsko-rysunkowym organizowanym przez klub artystów z Marijampola „Zvilgnisn” w Leszczewku k. Starego Folwarku. Wystawa poplenerowa prac artystów została zorganizowana w Marijampolu w listopadzie 2015 roku. W plenerze uczestniczyło też 8 artystów z Marijampola.
Sierpień 2015 r.	W ramach projektu „SELF-E” Erasmus+ 2014-2020, (styczeń-sierpień 2016 r.) finansowanym przez Komisję Europejską odbył się międzynarodowy obóz młodzieżowy w Suwałkach, w którym uczestniczyło po 50 osób z Polski i z Litwy. W obozie uczestniczyło też dwóch przedstawicieli Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód Sp. z o.o. w Suwałkach.
3 października 2015 r.	3-osobowa oficjalna delegacja z Suwałk wzięła udział w uroczystościach dożynkowych organizowanych w Marijampolu.

VÕRU (ESTONIA)

7-9 sierpnia 2015 r. 4-osobowa delegacja z Võru uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk.

NOTODDEN (NORWEGIA)

18-20 marca 2015 r.	4-osobowa oficjalna delegacja z Notodden odwiedziła Suwałki. W czasie wizyty podpisano plan działania między miastami na 2015 rok.
7-9 lipca 2015 r.	4-osobowa delegacja z Notodden uczestniczyła w Suwałki Blues Festival w Suwałkach.
30 lipca – 2 sierpnia 2015 r.	4-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w Notodden Blues Festival.
14 września 2015 r.	Odbyły się wybory samorządowe w Norwegii. Nowym burmistrzem Notodden została Pani Gry Fuglesteit Blachlinger.

AMATA (ŁOTWA)

19-21 czerwca 2015 r.	11-osobowa kapela Zespołu Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna” uczestniczyła w festynie pn.: „Amata Świątuje 15”. W ramach tego wydarzenia odbyły się dwa koncerty z udziałem par tanecznych i kapeli ZPIT „Suwalszczyzna” w Ośrodku Kultury w Amata oraz wspólne animacje taneczne z lokalnymi zespołami.
7-9 sierpnia 2015 r.	4-osobowa delegacja z 2 gmin lotewskich: Amata i Priekuli uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk.
29-30 października 2015 r.	4-osobowa delegacja z Suwałk odwiedziła Łotwę. Delegacja odwiedziła Gminę Amata, Instytut Rozwiązań Środowiskowych w Cesis, Oddział Politechniki Ryskiej w Cesis, szkołę średnią w Priekuli oraz Akademię Kształcenia Nauczycieli w Cesis.

CZERNIACHOWSK (OBWÓD KALININGRADZKI FEDERACJI ROSYJSKIEJ)

23 stycznia 2015 r.	W Guriewsku odbyła się konferencja kończąca projekt nr LPR1/010/109 pt.: „Poprawa infrastruktury publicznej w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej w regionie transgranicznym”, w ramach Programu Litwa-Rosja-Polska 2007-2014. W konferencji wzięły udział wszyscy partnerzy projektu, w tym Miasto Czerniachowsk. Projekt formalnie zakończył się 1 marca 2015 r. W 2015 r. spotkania z partnerami projektu, w tym z partnerami z Czerniachowska odbywały się kilkakrotnie w Suwałkach i dotyczyły przygotowania skonsolidowanego końcowego raportu.
5 maja 2015 r.	10-cio osobowa delegacja z Czerniachowska odwiedziła Suwałki. W czasie tej wizyty podpisano plan działania na 2015 rok oraz dyskutowano na temat propozycji wspólnych projektów w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Rosja 2014-2020. Delegacja odwiedziła Cmentarz Jeńców i Żołnierzy Radzieckich w Suwałkach przy ul. M. Reja, gdzie złożyła kwiaty.
30 maja 2015r.	4-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Kultury Polskiej w Czerniachowsku.
7-8 sierpnia 2015 r.	4-osobowa delegacja z Czerniachowska uczestniczyła w obchodach Dni Suwałk.
11-12 września 2015 r.	4-osobowa delegacja z Suwałk uczestniczyła w obchodach Dni Czerniachowska. Delegacji towarzyszył Duet Skrzypcowy „Partita” z Suwałk, który uświetnił program obchodów dni miasta.

INNOVATION CIRCLE NETWORK

28-30 października 2015 r.	Zorganizowano 8-ą roczną konferencję Innovation Circle Network w Berlinie, pt: " ("Resilient Communities in Action & Transformation – Sustainable growth through entrepreneurship and innovative governance"/ „Elastyczne Gminy w działaniu i transformacji – Zrównoważony wzrost poprzez przedsiębiorczość i innowacyjne zarządzanie”). Dyskutowano nt. możliwości realizacji projektów dofinansowanych z funduszy europejskich w latach 2014-2020. W konferencji uczestniczyło 40 osób z: Norwegii, Szwecji, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Francji, Finlandii, Łotwy, Estonii i Polski.
2015 r.	Realizowano projekt „Young Eyes”, Erasmus+ 2014-2020, którego partnerem jest Miasto Suwałki. Odbyły się międzynarodowe warsztaty w Suwałkach (15-19 czerwca 2015r.) i w Rauna (Łotwa, 10-14 sierpnia 2015 r.). Na warsztatach w Suwałkach gościli młodzież z Łotwy i ze Szwecji, wraz z 14 uczniami z suwałskich szkół ponadgimnazjalnych, liderami młodzieżowymi oraz ekspertami z Norwegii i Szkocji. Dyskutowano m.in. na temat: „Co można zrobić, aby Suwałki były bardziej atrakcyjne dla młodych ludzi oraz jak łagodzić skutki migracji i demograficznego starzenia się społeczeństwa?”

6.5 Współpraca miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi

W 2015 roku wzmacniano i rozwijano współpracę miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi. Dobra współpraca samorządu z Organizacjami to jeden z fundamentów społeczeństwa obywatelskiego, mający wpływ także na aktywność i odpowiedzialność za lokalną wspólnotę pozostałych mieszkańców. Współpraca miała zarówno charakter finansowy - w postaci dofinansowania przez Miasto Suwałki zadań publicznych realizowanych przez Organizacje na rzecz mieszkańców Suwałk, jak i pozafinansowy, w ramach której między innymi użyczano lub wynajmowano na preferencyjnych warunkach lokale i obiekty miejskie na potrzeby działań prowadzonych przez Organizacje oraz konsultowano

najważniejsze dokumenty, nie tylko regulujące współpracę samorządu z Organizacjami, ale także inne miejskie strategie. Wspólnie wypracowano rozwiązanie pozwalające na przekształcenie od 1 stycznia 2016 roku noclegowni i Izby Wytrzeźwień w nowy Ośrodek Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdomych, prowadzony przez Organizację pozarządową, wyłonioną w otwartym konkursie ofert.

Współpraca finansowa

Zasady współpracy finansowej miasta Suwałki z Organizacjami reguluje roczny Program współpracy miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz dodatkowo Uchwała nr XXXVII/396/2013 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 maja 2013 r. w sprawie określe-

nia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki, zmieniona Uchwałą nr IX/91/2015 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie zmiany uchwały dotyczącej określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki. Program jest każdorazowo konsultowany z Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego i z Organizacjami. Określa on między innymi zadania priorytetowe współpracy i minimalne kwoty, jakie będą przyznane na wsparcie realizacji tych zadań. W wyniku tej współpracy w 2015 roku miasto przekazało Organizacjom dotacje w łącznej kwocie 2 872 761,26 zł. Organizacje dołożyły do niej wkład własny w wysokości 1 369 024,38 zł. Największą część dotacji – 1 724 071,80 zł przekazano na zadania publiczne w zakresie wspierania rozwoju sportu oraz w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej – 131 786,60 zł. Kwotą 540 592,84 zł dofinansowano realizację zadań publicznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym. Ponad połowa tej kwoty była wydatkowana na dofinansowanie świetlic środowiskowych. Zadania w zakresie turystyki, krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży wsparto kwotą 150 378,72 zł. Dofinansowano, podobnie jak w 2014 roku, tym razem kwotą 93 247,00 zł funkcjonowanie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych, które było prowadzone wspólnie przez dwie organizacje wyłonione w otwartym konkursie ofert. Dotacja do realizacji zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego wyniosła 84 744,42 zł. Na wsparcie realizacji zadań publicznych w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób wydatkowano kwotę 80 677,87 zł. Organizacje realizujące zadania w zakresie ochrony i promocji zdrowia oraz

działalności na rzecz osób niepełnosprawnych otrzymały wsparcie w wysokości 42 262,00 zł. Natomiast na dofinansowanie realizacji zadań publicznych w zakresie nauki, edukacji, oświaty i wychowania wydatkowano łącznie 25 000,01 zł.

Nowością było wprowadzenie umów wieloletnich, obowiązujących od 1 stycznia 2016 roku na prowadzenie świetlic środowiskowych, Centrum Informacji Turystycznej, Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych oraz Ośrodka Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdomnych w Suwałkach.

Współpraca pozafinansowa miasta z Organizacjami

We współpracy pozafinansowej podejmowano wiele działań, mających na celu realizację zadań publicznych na rzecz mieszkańców Suwałk oraz poprawę współpracy miasta z Organizacjami. Poprawie jakości współpracy służył, zakończony w czerwcu 2015 roku, projekt „Razem dla Suwałk”, realizowany w partnerstwie z Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT, a dofinansowany z Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Społecznego.

Bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach udostępniano lokale oraz obiekty miejskie na siedziby i działania organizacji. Udzielano patronatu honorowego Prezydenta Miasta Suwałk wydarzeniom, przygotowanym przez Organizacje.

Wspierano działania utworzonej w 2014 roku Suwalskiej Rady Seniorów, pierwszej tego typu rady w woj. podlaskim. Udostępniono jej na siedzibę lokal przy ul. Ciesielskiej 15, gdzie, oprócz cotygodniowych dyżurów członków Suwalskiej Rady Seniorów odbywają się zajęcia i spotkania starszych mieszkańców. Wspólnie z Suwalską Radą Seniorów suwalski samorząd wziął udział w projekcie „Zoom na Rady Seniorów. Uniwersytet Obywatelski”, realizowanym przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e” jako jedna z dziesięciu Rad Seniorów

wybranych z całej Polski. Zorganizowano też m.in. ogólnopolską konferencję „Aktywność nie idzie na emeryturę. Suwalski samorząd i Suwalska Rada Seniorów wobec problemów starzejącego się społeczeństwa lokalnego”.

Wspierano działalność Centrum Integracji Społecznej, którego celem jest ułatwienie powrotu do pracy osobom wykluczonym społecznie.

Kontynuowano współpracę miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego. Tradycyjnie konsultowano z Organizacjami projekt uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach w tej sprawie oraz zaproszono pięcioro przedstawicieli suwalskich Organizacji pozarządowych do Zespołu ds. Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego.

Z Organizacjami i Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego (SRDPP) konsultowano projekty uchwał Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawach dotyczących działalności pożytku publicznego: Program współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rok 2016, Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach na 2016 rok, projekt uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawie zmiany uchwały dotyczącej określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki, a także w sprawach dotyczących wszystkich mieszkańców, jak wspomniana uchwała regulująca zasady Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego.

Po konsultacjach Programu współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na rok 2016 wprowadzono nowe zadania priorytetowe, dotychczas nierealizowane w Suwałkach, jak: Kluby Seniora i inne działania na rzecz starszych mieszkańców Suwałk, prowadzenie placówki zapewniającej opiekę oraz wsparcie osobom nietrzeźwym i bezdomnym oraz możliwość dofinansowania wkładów własnych dla organizacji do programów finansowanych z innych źródeł niż budżet Miasta Suwałki.

Na głównej stronie internetowej miasta Suwałki www.um.suwalki.pl prowadzono podstronę dedykowaną Organizacjom pozarządowym. Publikowano tam informacje o działaniach podejmowanych przez Organizacje, o aktualnych konkursach dotacyjnych,

możliwościach pozyskania innych funduszy na działalność, ofertach współpracy, konferencjach, szkoleniach, warsztatach, seminariach oraz działaniach mogących mieć znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju Organizacji.

Współpracowano z Organizacjami przy tworzeniu oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej oraz przy organizacji wydarzeń kulturalnych i sportowych na rzecz mieszkańców Suwałk.

Obejmowano patronatem Prezydenta Miasta Suwałk wydarzenia społeczne, sportowe, turystyczne i kulturalne przygotowane przez Organizacje. Organizatorom przedsięwzięć pod patronatem Prezydenta Miasta Suwałk udzielano też wsparcia rzeczowego w postaci nagród, pucharów, statuetek itp.

Przekazywano Organizacjom materiały promocyjne miasta, celem wykorzystania ich do promocji Suwałk w trakcie organizowanych imprez i przedsięwzięć z udziałem uczestników spoza miasta i regionu.

Dochód z balu charytatywnego „Włócznia Jaćwingów”, organizowanego przez miasto Suwałki przeznaczono na wypoczynek podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy w Suwałkach, prowadzonego przez Organizację.

Kontynuowano comiesięczne popołudniowe spotkania Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi z przedstawicielami Organizacji w Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych (Centrum Trójki) w czwartki po sesji Rady Miejskiej.

Przedstawiciele Miasta uczestniczyli w szkoleniach, warsztatach i forach z zakresu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi oraz w wydarzeniach przygotowanych przez Organizacje. Popularyzowali także działalność suwalskich Organizacji w mediach ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych.

6.6 Promocja Miasta

Działania promocyjne w 2015 r. prowadzone były przez Wydział Kultury, Turystyki i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Działania promocyjne prowadzone w Roku Alfreda Wierusza-Kowalskiego

Rok 2015 w Suwałkach został ustanowiony w 2014 r. uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach Rokiem Alfreda Wierusza-Kowalskiego, w związku z setną rocznicą śmierci artysty, jednego z głównych przedstawicieli szkoły monachijskiej w malarstwie polskim. Obchody stulecia śmierci artysty zostały zainaugurowane w Suwałkach 15 lutego 2015 r. W 2015 roku odbyły się liczne imprezy uświetniające Rok Alfreda Wierusza-Kowalskiego: wernisaże jego prac, koncerty, konferencje, warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży. Prowadzono działania promujące związek Wierusza-Kowalskiego z Suwałkami: wyemitowano okolicznościową monetę oraz zorganizowano uroczyste obchody święta ulicy Alfreda Wierusza-Kowalskiego w Suwałkach połączone z odsłonięciem muralu upamiętniającego artystę.

- ✓ **Promocja kolekcjonerskiej monety z wizerunkiem Alfreda Wierusza-Kowalskiego**
30 lipca 2015 r. w Muzeum Okręgowym w Suwałkach odbyła się promocja monety wyemitowanej przez Narodowy Bank Polski w ramach serii „Polscy malarze XIX i XX wieku” z wizerunkiem suwalskiego malarza Alfreda

Wierusza-Kowalskiego. Moneta o kształcie prostokątnym, wymiarach 40 x 28 mm i wadze 28,28 g została wykonana w ilości 30 tysięcy sztuk z metalu szlachetnego – srebra próby 950 przy użyciu stempla lustrzanego z zastosowaniem techniki tampodruku.

- ✓ **Obchody święta ulicy Alfreda Wierusza-Kowalskiego połączone z odsłonięciem muralu upamiętniającego artystę**
W czasie Jarmarku Kamedulskiego 2015 odbyły się uroczyste obchody święta ulicy Alfreda Wierusza-Kowalskiego w Suwałkach połączone z odsłonięciem muralu upamiętniającego artystę. Jest to największe malowidło w województwie podlaskim i jedno z największych w kraju. Mierzy ponad 30 metrów wysokości i 10 szerokości.

Własne działania promocyjne

Suwałki Blues Festival

W dniach 9-11.07.2015 r. dystrybuowano wśród gości Suwałki Blues Festiwal gazetkę „Lato 2015 w Suwałkach i na Suwalszczyźnie” promującą walory turystyczne i atrakcje Suwałk i Suwalszczyzny. Wydawnictwo w formie dodatku w ilości 5 tys. egz. wpięto do „DwuTygodnika Suwalskiego”.

W czasie Suwałki Blues Festiwal w dniach 10-11.07.2015 r. funkcjonowało stoisko pro-

mocyjno-informacyjne „Pogodne Suwałki”, na którym wydawano bezpłatne materiały promocyjne oraz przeprowadzono konkurs wiedzy o Suwałkach z nagrodami i degustacją regionalnych produktów.

Jarmark Kamedulski

Zakupiono prawa autorskie do znaku graficznego marki „Jarmark Kamedulski” od grafika Aleksandra Bąka. Znak marki „Jarmark Kamedulski” był używany w działaniach promujących „Jarmark Kamedulski” w 2015 roku (na materiałach drukowanych, banerach, roll-up etc.) zgodnie z zasadami użycia zawartymi w Księdze Znaku.

W dniach 8-9.08.2015 r. zorganizowane zostało stoisko promocyjno-informacyjne „Pogodne Suwałki” z materiałami i wydawnictwami turystycznymi oraz gadżetami promocyjnymi. Odwiedzający stoisko uczestniczyli w konkursie wiedzy krajoznawczej na temat znajomości Suwałk i Suwalszczyzny oraz degustowali regionalne specjały. W trakcie Jarmarku Kamedulskiego, wśród uczestników imprezy promowano flagę miejską. Przekazano bezpłatnie 500 szt. flag.

Międzynarodowy Konkurs Kulinaryny „Sąsiedzi przy stole”

W dniu 13 września 2015 r. odbył się w Suwałkach Międzynarodowy Konkurs Ku-

linarny „Sąsiedzi przy stole”. W parku Konstytucji 3 Maja zmierzyli się kucharze z Suwałk oraz Ozierska z obwodu kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej, Prużan (Białoruś) i Alytusa (Litwa), którzy przygotowali smaczne dania regionalne oceniane przez jury pod przewodnictwem Marcina Budyńka, znanego i cenionego kucharza, promotora kuchni polskiej.

Dodatkową atrakcją imprezy kulinarnej było bicie rekordu na najdłuższą kiszkę ziemniaczaną. Przygotowano kiszkę o długości 135,7 m, na którą zużyto pół tony ziemniaków i 50 kilogramów jelit wieprzowych.

W części artystycznej brały udział zespoły ludowe z polsko-białorusko-litewsko-kaliningradzkiego pogranicza. Działały stoiska, na których można było kupić oryginalne litewskie wędliny, wędzoną słoninę, chleb, kwas chlebowy oraz smakołyki kuchni tatarskiej.

Funkcjonowało stoisko informacyjno-promocyjne „Pogodne Suwałki”, na którym można było otrzymać bezpłatne wydawnictwa i oferty turystyczne oraz zaopatrzyć się w gadżety z logo miasta oraz flagę Suwałk.

Celem konkursu była promocja dziedzictwa kulinarnego Suwalszczyzny oraz sąsiadów z Litwy, Białorusi i obwodu kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej oraz przybliżenie i przyswojenie wspólnych tradycji kulinarnych.

„Jarmark Świąteczny”

W dniach: 5-6.12.2015 r., 12-13.12.2015 r., 19-20.12.2015 r. oraz 21-23.12.2015 r.. zorganizowano w Suwałkach na placu Marii Konopnickiej „Jarmark Świąteczny”, w czasie którego działały strefy: handlowa, gastronomiczna oraz animacji i zabawy.

W ramach „Jarmarku Świątecznego” zorganizowano:

- ✓ Mikołajki (6 grudnia 2015 r.) – z licznymi konkursami, warsztatami, grami i zabawami z atrakcyjnymi nagrodami, projekcją filmu „ Gdzie jest Mikołaj” oraz wizytą Świętego Mikołaja.
- ✓ Wigilię Miejską (20 grudnia 2015 r.) dla mieszkańców Suwałk, ze wspólnym opłatkami i kolędowaniem oraz życzeniami prezydenta Suwałk i poczęstunkiem wigilijnym.

W dziesięciu drewnianych domkach prowadzono sprzedaż produktów i rękodzieła związanych ze Świętami Bożego Narodzenia.

„Sylwestrowa Noc w rytmie disco”

W dniu 31 grudnia 2015 r. na placu Marii Konopnickiej odbył się Sylwester Miejski pn „Sylwestrowa Noc w rytmie disco” z udziałem dj-ów: Hołka i Suchego. Na żywo do tańca grał zespół muzyczny Summer Night. Przed północą życzenia noworoczne złożył Prezydent Miasta Suwałk. Sylwestrowa noc zakończyła się pokazem fajerwerków.

KONKURSY

Konkurs „Jest taki świąteczny czas...”

Celem konkursu była promocja Suwałk poprzez poprawę estetyki budynków i obiektów w okresie świąteczno-noworocznym, przy wykorzystaniu zróżnicowanych form dekorowania. Zgodnie z regulaminem objekty oceniane były w oparciu o następujące kryteria:

- ✓ wpływ kompozycji na dekorację i estetykę miasta;
- ✓ oryginalność dekoracji;
- ✓ wykorzystanie maskotki „Misia UśmiMicha”.

Do konkursu zgłoszono 21 dekoracji świątecznych, w tym: w kategorii – wolnostojący dom jednorodzinny – 7 zgłoszeń, w kategorii – balkon obiektu mieszkaniowego – 14 zgłoszeń.

Przyznano 3 nagrody, tj. I miejsce (1 000 zł), II miejsce (800 zł) i III miejsce (600 zł) w kategorii – wolnostojący dom jednorodzinny i 3 nagrody, tj. I miejsce (800 zł), II miejsce (600 zł) i III miejsce (400 zł) w kategorii – balkon obiektu mieszkaniowego.

„Włócznia Jaćwingów” nagroda Prezydenta Miasta Suwałk

W dniu 7.08.2015 r. prezydent Suwałk wręczył „Włócznia Jaćwingów”, doroczne nagrody przyznawane za zasługi dla Miasta Suwałki. Nagrody otrzymali: Adam Ołów, właściciel piekarni „Cymes”, Wojciech Kowalewski, prezes Stowarzyszenia na Recz Promocji Sportu i Rekreacji „Akademia 2012”, Grażyna Filipowicz-Karp, instruktorka teatralna w Suwalskim Ośrodku Kultury, a także klub Wigry Suwałki, Grupa Rekonstrukcji Historycznej „Garnizon Suwałki” oraz Orszak Trzech Króli. Po raz pierwszy laureaci odebrali statuetki w czasie gali zorganizowanej podczas Dni Suwałk. Uroczystą galę w Suwalskim Ośrodku Kultury uświetnił występ Haliny Frąckowiak, której towarzyszyła Suwalska Orkiestra Kameralna.

WYSTAWY

Wystawa pt. „25 lat Rzeczypospolitej Polskiej w walorach filatelistycznych i numizmatycznych” w dniach 28.05.-31.07. 2015 w BP Suwałki

Wystawa została zorganizowana przy wsparciu Polskiego Związku Filatelistów Koło w Suwałkach i Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego Oddział w Suwałkach. Na wystawie zaprezentowano okolicznościowe znaczki suwalskie oraz karty pocztowe z ostatniego ćwierćwiecza. Ponadto udostępniono monety kolekcjonerskie emitowane przez Narodowy Bank Polski oraz medale zdobyte przez badmintonistów SKB Litpol – Malow Suwałki. Wystawie towarzyszył quiz wiedzy o samorządzie suwalskim, nagrody z logo „Pogodne Suwałki” ufundowane przez Prezydenta Miasta Suwałk. Wystawę pod patronatem Prezydenta Miasta Suwałk i Poczty Polskiej zorganizowano w celu upamiętnienia obchodów 25-lecia Samorządu Terytorialnego w Polsce.

Wystawa fotograficzna z okazji obchodów 25-lecia Samorządu w Suwałkach 25 maja 2015 r.

Wystawa została zorganizowana w ratuszu miejskim. Na wystawie zaprezentowano zdjęcia różnych obiektów suwalskich. Autorami

zdjęć byli suwalscy fotograficy: Henryk Milewski, Marek Stankiewicz, Krzysztof Grabowski, działający w ramach Suwalskiej Grupy Twórczej SGT oraz Piotr Kopciał i Dorota Skłodowska. Wystawa poza walorami estetycznymi miała wymiar dokumentalno-archiwalny, ukazujący przemiany zachodzące w Suwałkach na przestrzeni ostatnich lat.

Udział w innych akcjach promocyjnych

Promocja Miasta Suwałki podczas "Suwalskich Juwenaliów PWSZ"

Miasto Suwałki promowało się w czasie „Suwalskich Juwenaliów PWSZ” w dniu 4 maja 2015 r. Logotyp „Pogodne Suwałki” był umieszczony na materiałach drukowanych organizatora tj. na plakatach, zaproszeniach i plakietkach VIP, oraz na lokalnych stronach internetowych i oficjalnej stronie Juwenaliów. Filmy promujące miasto umieszczono na lokalnych stronach internetowych i wyświetlano w kinie Cinema Lumiere w Suwałkach oraz w telewizji na terenie uczelni, a także na ekranach i na scenie podczas koncertów juwenaliowych. Również baner z logotypem „Pogodne Suwałki” był wykorzystywany w czasie trwania imprezy, a nazwa miasta była wielokrotnie wymieniana w mediach oraz w trakcie trwania juwenaliów.

Ogólnopolski Przegląd Hejnałów Miejskich w Lublinie

Trzech trębaczy, uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Suwałkach, reprezentowało Miasto Suwałki w Ogólnopolskim Przeglądzie Hejnałów Miejskich w Lublinie w dniach 14-16.08.2015 r. Odegrali oni oficjalny hejnał Suwałk, utwór „Fanfary suwalskie”, skomponowany przez Pawła Łukowca. Występ trębaczy poprzedzony został prezentacją historii Suwałk oraz flagi miejskiej.

„Coca –cola Xmas Truck Tour”

W dniu 01.12.2015 r. odbyło się w Suwałkach na placu Marii Konopnickiej przedświąteczne wydarzenie promocyjne zorganizowane przez Coca - colę. Odbyły się warsztaty, w czasie których można było nauczyć się przygotowywania własnych ozdób świątecznych i wykonać personalizację puszek Coca-Coli, a także uczestniczyć w licznych grach i konkursach (ubieranie choinki, układanie puzzli, pakowanie prezentów na czas, zabawy ze skrzynkami Coca-Coli). Uczestnicy wydarzenia, głównie rodziny z dziećmi, mogli wykonać zdjęcia ze św. Mikołajem oraz na tle dużej ciężarówki Coca – Coli.

Wydawanie materiałów i akcesoriów promocyjnych

W 2015 r. bezpłatnie przekazano materiały i gadżety promocyjne z logo „Pogodne Suwałki” dla 187 suwalskich organizacji i instytucji na potrzeby działań promocyjnych prowadzonych w kraju i zagranicą.

Mieszkańcy Suwałki i goście mogli otrzymać materiały i gadżety promocyjne na stoiskach „Pogodne Suwałki” zorganizowanych w czasie miejskich imprez plenerowych w lecie 2015 r.

Opracowanie „Strategii promocji Miasta Suwałki na lata 2016-2020”

W 2015 r. trwały prace związane z opracowaniem „Strategii promocji Miasta Suwałki na lata 2016-2020”. Zostały przeprowadzone badania desk research i omnibus, a także indywidualne wywiady pogłębione oraz warsztaty i konsultacje społeczne. Wnioski z badań i konsultacji uwzględniono w analizie SWOT.

Opracowanie składa się części analityczno-badawczej oraz części realizacyjnej, w której określono cele strategiczne i operacyjne wraz z ich opisem oraz nakreślono priorytetowe działania promocyjne na lata 2016-2020. Wskazano także narzędzia monitoringu i ewaluacji proponowanych działań promocyjnych.